

**4. SINIF SOSYAL BİLGİLER DERSİNDE EĞİTSEL OYUNUN FİNANSAL
OKURYAZARLIK BECERİSİ VE SORUMLULUK DEĞERİNE**

ETKİSİNİN İNCELENMESİ

ABDULKADİR ERCELEP

Yüksek Lisans Tezi

Temel Eğitim Ana Bilim Dalı

Doç. Dr. Murat ÇALIŞOĞLU

AĞRI-2025

(Her Hakkı Saklıdır.)

T.C.
AĞRI İBRAHİM ÇEÇEN ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
TEMEL EĞİTİM ANABİLİM DALI
SINIF EĞİTİMİ BİLİM DALI

ABDULKADİR ERCELEP

4. SINIF SOSYAL BİLGİLER DERSİNDE EĞİTSEL OYUNUN
FİNANSAL OKURYAZARLIK BECERİSİ VE SORUMLULUK
DEĞERİNE ETKİSİNİN İNCELENMESİ
YÜKSEK LİSANS TEZİ

TEZ YÖNETİCİSİ
Doç. Dr. MURAT ÇALIŞOĞLU
JÜRİ ÜYELERİ
Doç. Dr. Muhammet Hanifi ERCOŞKUN
Dr. Öğr. Üyesi Büşra KOÇAK MACUN

AĞRI-2025

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	iv
ABSTRACT.....	v
TABLolar DİZİNİ	vi
1.GİRİŞ	1
1.1. Araştırma Problemi	3
1.2. Araştırma Soruları.....	4
1.3. Araştırmanın Amacı.....	5
1.4. Araştırmanın Önemi.....	5
1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları	5
1.6. Araştırmanın Varsayımları.....	6
1.7. Tanımlar	6
2. KURAMSAL ÇERÇEVE	7
2.1. Eğitim, Öğretim ve Öğrenme.....	7
2.1.1. Eğitim.....	7
2.1.2. Öğrenme ve öğretim	8
2.2. Öğretim Yöntemleri	10
2.2.1. Anlatım yöntemi	11
2.2.2. Tartışma yöntemi	11
2.2.3. Problem çözme yöntemi	12
2.2.4. Gösterip yaptırma yöntemi	13
2.2.5. Örnek olay yöntemi.....	13
2.2.6. Gezi-gözlem yöntemi.....	14
2.2.7. Oyunla öğretim yöntemi	15
2.3. Beceri	21
2.3.1. Finansal okuryazarlık becerisi	23
2.3.2. Sosyal bilgiler dersi ve finansal okuryazarlık	25
2.4. Değer Kavramı ve Değer Eğitimi	26
2.4.1. Sorumluluk değeri ve eğitimi.....	28
2.5. Alanyazın Derlemesi (Literatür)	30
2.5.1.Yurt içinde yapılan çalışmalar	30

2.5.2. Yurtdışında yapılan araştırmalar	45
3.YÖNTEM	50
3.1. Araştırma Modeli	50
3.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi	50
3.3. Veri Toplama Araçları	51
3.3.1. Çocuklar için finansal okuryazarlık ölçeği	51
3.3.2. Sorumluluk değeri değerlendirme ölçeği	52
3.4. Verilerin analizi	52
3.4.1. Normallik testleri	53
3.4.2. Homojenlik analizi	55
4.BULGULAR	58
4.1. Birinci Alt Probleme Yönelik Bulgular	58
4.2. İkinci Alt Probleme Yönelik Bulgular	59
4.3. Üçüncü Alt Probleme Yönelik Bulgular	60
4.4. Dördüncü Alt Probleme Yönelik Bulgular	62
4.5. Beşinci Alt Probleme Yönelik Bulgular	63
4.6. Altıncı Alt Probleme Yönelik Bulgular	64
4.7. Yedinci Alt Probleme Yönelik Bulgular	65
4.8. Sekizinci Alt Probleme Yönelik Bulgular	66
4.9. Dokuzuncu Alt Probleme Yönelik Bulgular	67
4.10. Onuncu Alt Probleme Yönelik Bulgular	67
5.SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER	69
5.1. Sonuç ve Tartışma	69
5.1.1. Finansal okuryazarlık ile ilgili sonuçlar	69
5.1.2. Sorumluluk değeri ile ilgili sonuçlar	71
5.2. Öneriler	72
5.2.1. Araştırma bulgularına yönelik öneriler	72
KAYNAKLAR	74
EKLER	93

ÖZET

YÜKSEK LİSANS TEZİ

4. SINIF SOSYAL BİLGİLER DERSİNDE EĞİTSEL OYUNUN FİNANSAL OKURYAZARLIK BECERİSİ VE SORUMLULUK DEĞERİNE ETKİSİNİN İNCELENMESİ

Abdulkadir ERCELEP

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Murat ÇALIŞOĞLU

2025, 110 sayfa

Jüri: Doç. Dr. Muhammet Hanifi ERCOŞKUN

Doç. Dr. Murat ÇALIŞOĞLU

Dr. Öğr. Üyesi Büşra KOÇAK MACUN

Bu çalışmada eğitsel oyunun, finansal okuryazarlık becerisine, sorumluluk değerine ve öğrenmelerin kalıcılığına etkisini incelemek amaçlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubu 2023-2024 eğitim öğretim yılında Ağrı ili Patnos ilçesinde 4. sınıfa devam eden 38 öğrenciden oluşmaktadır. Nicel araştırma yöntemlerinden yarı deneysel desen ile yürütülen çalışmada, veri toplama aracı olarak Yılmaz ve arkadaşları (2022) tarafından geliştirilen “Çocuklar İçin Finansal Okuryazarlık Ölçeği” ve Özdemir (2021) tarafından geliştirilen “Sorumluluk Değeri Değerlendirme Ölçeği” kullanılmıştır. Toplanan veriler, bilgisayar ortamında analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda; eğitsel oyun yönteminin uygulandığı deney grubunda finansal okuryazarlık becerisi ve sorumluluk değeri açısından anlamlı fark belirlenmiştir. Geleneksel yöntemlerin uygulandığı kontrol grubunda ise anlamlı fark görülmemiştir. Ayrıca çalışmada eğitsel oyun yönteminin, öğrencilerin finansal okuryazarlık ve sorumluluk düzeylerinde oluşturduğu olumlu etkinin zaman içinde de korunabildiğine ve kalıcı olduğuna ulaşılmıştır. Bu sonuçlar doğrultusunda, ilkokul sosyal bilgiler dersinde eğitsel oyun gibi aktif öğrenmeye dayalı yöntemlere daha fazla yer verilmesi ve farklı kademelerde kullanılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Eğitsel Oyun, Finansal Okuryazarlık Becerisi, Sosyal Bilgiler Dersi, Sorumluluk Değeri

ABSTRACT

MASTER'S THESIS

AN INVESTIGATION INTO THE EFFECT OF EDUCATIONAL GAMES ON FINANCAL LITERACY SKILLS AND THE VALUE OF RESPONSIBILITY IN 4TH GRADE SOCIAL STUDIES COURSE

Abdulkadir ERCELEP

Thesis Advisor: Assoc. Prof. Dr. Murat ÇALIŞOĞLU

2025, 110pages

Jury: Assoc. Prof. Dr. Muhammet Hanifi ERCOŞKUN

Assoc. Prof. Dr. Murat ÇALIŞOĞLU

Asst. Prof. Dr. Büşra KOÇAK MACUN

This study aimed to investigate the effects of educational games on students' financial literacy skills, sense of responsibility, and the retention of learned knowledge. The study group consisted of 38 fourth-grade students enrolled in a primary school in the Patnos district of Ağrı province during the 2023–2024 academic year. Utilizing a quasi-experimental design within the framework of quantitative research methods, data were collected through the "Financial Literacy Scale for Children" developed by Yılmaz et al. (2022) and the "Responsibility Value Assessment Scale" developed by Özdemir (2021). The data were analyzed using computer-based statistical software. The findings indicated a statistically significant improvement in both financial literacy and responsibility levels among students in the experimental group exposed to educational games, whereas no significant change was observed in the control group taught through traditional methods. Moreover, the positive impact of the educational game approach on financial literacy and responsibility was found to be sustained over time, suggesting a lasting effect. In light of these results, it is recommended that active learning strategies such as educational games be more extensively integrated into primary school social studies curricula and adapted for use at various educational levels.

Keywords: Educational Game, Financial Literacy Skills, Social Studies Course, Responsibility Value

TABLÖLAR DİZİNİ

Tablo 2.1. 2005 ve 2018 Sosyal Bilgiler Öğretim Programı'ndaki Beceriler.....	22
Tablo 3.1. Normallik Analizi Sonuçları	54
Tablo 3.2. Levene Testi Sonuçları: Varyans Homojenliği	55
Tablo 4.1. Deney ve Kontrol Gruplarının Finansal Okuryazarlık Testi Ön Test Puanlarına İlişkin Bağımsız t-Testi Sonuçları.....	58
Tablo 4.2. Deney ve Kontrol Gruplarının Finansal Okuryazarlık Testi Son Test Puanlarına İlişkin Bağımsız t-Testi Sonuçları.....	59
Tablo 4.3. Deney Grubunun Finansal Okuryazarlık Testi Ön Test ve Son Test Puanlarına İlişkin Eşleştirilmiş t-Testi Sonuçları.....	61
Tablo 4.4. Kontrol Grubunun Finansal Okuryazarlık Testi Ön Test ve Son Test Puanlarına İlişkin Eşleştirilmiş t-Testi Sonuçları.....	62
Tablo 4.5. Deney ve Kontrol Gruplarının Sorumluluk Testi Ön Test Puanlarına İlişkin Bağımsız t-Testi Sonuçları.....	63
Tablo 4.6. Deney ve Kontrol Gruplarının Sorumluluk Testi Son Test Puanlarına İlişkin Bağımsız t-Testi Sonuçları.....	64
Tablo 4.7. Deney Grubunun Sorumluluk Testi Ön Test ve Son Test Puanlarına İlişkin Eşleştirilmiş t-Testi Sonuçları.....	65
Tablo 4.8. Kontrol Grubunun Sorumluluk Testi Ön Test ve Son Test Puanlarına İlişkin Eşleştirilmiş t-Testi Sonuçları.....	66
Tablo 4.9. Deney Grubunun Finansal Okuryazarlık Testi Son Test ve Kalıcılık Testi Puanlarına İlişkin Eşleştirilmiş t-Testi Sonuçları.....	67
Tablo 4.10. Deney Grubunun Sorumluluk Testi Son Test ve Kalıcılık Testi Puanlarına İlişkin Eşleştirilmiş t-Testi Sonuçları.....	68

1. GİRİŞ

Türkiye’de ve dünyada, toplumu kalkındırmak ve ileriye götürmek için, farklı alanlarda çalışmalar yapılmaktadır. Bu çalışmaların en önde gelenlerinden birisi de eğitimidir. Eğitim sisteminde bulunan birçok ders, toplumun ileriye gitmesine ve kalkınmasına yardımcı olmaktadır. Bu derslerden biri de sosyal bilgiler dersidir (Balcı 2022). Sosyal Bilgiler teriminin kısa ve herkes tarafından bilinebilecek bir tanımını yapmak oldukça zordur. Sosyal Bilgiler, kelime anlamıyla insanın şeref ve haysiyetine sahip çıkmak için oluşan toplumlardaki bireyin etkililiğini inceleyen, bununla birlikte sosyal olayları ve toplumdaki insanların ilişkilerini irdeleyen faaliyet alanlarını kapsar (Cemil ve Rahmi 2021). Sosyal bilgiler öğretiminde asıl amaç, sahip olduğu değerlere sahip çıkan, karşılaştığı sorunların üstesinden gelmek için çözüm yolları üreten, en iyi vatandaş yetiştirmektir (Altunel 2022). Bu amaç doğrultusunda yetişen insanın, topluma faydalı bir birey olması için bazı değerleri de kazanması gerekmektedir. Bu değerleri kazanmasının en iyi yolu da sosyal bilgiler dersinden geçmektedir. Sosyal bilgiler dersi ile birçok değer bireye kazandırılmaktadır. Bu değerlerden biri de sorumluluk değeridir. Sorumluluk kişinin doğumundan başlayıp ilk deneyimleri ile daha da gelişen, gelişim düzeylerine, yaşına, cinsiyetine göre görevleri yerine getirme süreci olarak tanımlanmaktadır (Ünalmiş vd 2023). Toplumun bir üyesi olan ve sosyal beceriler kazanan birey, toplumun parçası olduğunun farkına vararak, toplumdaki sorumluluklarını yerine getirmektedir (Yontar 2013).

Sosyal bilgiler dersini alan öğrenciler, bireyler arasında ve toplumda oluşan sorunlara, çözümler bulabilirler. Türkiye’nin ihtiyacı olan, sorumluluk sahibi, evrensel ve çağdaş becerilere sahip, kültürünü benimsemiş ve toplumdaki bilgi ve değerlere sahip bireylerin yetiştirilmesi için sosyal bilgiler dersine ihtiyaç vardır (Kara 2018). Sosyal bilgiler dersi öğrencilere, sorumluluk sahibi olmayı, ülke ekonomisini ve kaynaklarını korumayı, çevresindeki kaynakları israf etmeden kullanmayı öğretmektedir (Arıkan 2021). Bununla birlikte sosyal bilgiler dersinde, öğrencilere hayata aktif olarak katılmalarını sağlayan birçok beceri kazandırılmak istenmektedir. Bu becerilerden biri de finansal okuryazarlık becerisidir (Çelikten 2020).

Finansal okuryazarlık bir yaşam becerisidir. Dünyada ve Türkiye’de eğitimde, ekonomide ve sosyal alandaki değişiklikler finansal okuryazarlık eğitimini önemli kılmaktadır (Çelikten 2020). Finansal okuryazarlık becerisi, karmaşık ekonomik krizlerde bireylerin doğru yatırım ve tüketim kararları almalarında, geleceğini güvence altına almalarında ve kişiyi tasarrufa yöneltmek, tasarrufu ekonomik gelişmeleri için kullanmalarında önemli yere sahiptir (Güvenç 2017; Yalçinkaya ve Er 2019; Tanyel 2022). Bu gerekçelerle birlikte finansal okuryazarlık becerisi, özellikle çocukların yetişkinlik döneminde, finansal davranışlar geliştirmeleri için oldukça önemlidir. Bu nedenle de finansal eğitim erken yaşta başlayarak, para, tasarruf, harcama ve başka ekonomik koşullara karşı nasıl önlemler alınacağı gibi konular çocuğa öğretilmelidir. Bu özelliklerin kazandırılması, çocuğun derslerde işlediği konuları günlük hayatla ilişkilendirip, karar verme, ekonomik koşulları kavramalarını anlamalarına katkı sağlayacaktır (Seyhan 2020; Ünlüer 2021).

Günümüz şartlarında eğitim, öğrencinin bilgiye ulaşmasını ister. Öğrencilerin, yaparak yaşayarak bilgiyi elde etmeleri, öğrenme ortamında bulunmaları, bilgiyi aktif alıcı olarak kullanmaları, bilginin kalıcılığını ve kullanılabilirliğini arttırmaktadır (Bostan 2022; Candan Tosun 2022). Öğrencinin bilgiyi kendinin elde etmesi durumu özellikle ilkokul çağından başlayarak verilmesi, öğrencinin farklı becerileri kazanmalarına yardımcı olmaktadır (Pınar 2016; Ekici ve Bilici 2017). Bu kavramların gerçekleşmesinde, eleştirel düşünme, etkili akıl yürütme, problem çözme gibi zihinsel beceriler etkili olmaktadır (Önal Aydın 2018). Bu kavramların yanında günün çoğunu evde geçiren bir çocuk için ilkokula başlamak bir dönüm noktasıdır. Çocuk evden çıkarak akranlarıyla bir ortamda vakit geçirir ve temel akademik becerileri kazanır (Ekici ve Bilici 2017).

Eğitim öğretim sürecinin daha verimli, kalıcı ve etkili olması için dersler içerisinde kullanılan yöntem ve teknikler önemli bir etkiye sahiptir. Derslerde kullanılan yöntemlerin dikkat çekici olması öğrencilerin, öğrenmeye istekli olmalarını sağlar. Derslerde farklı yöntemlerin kullanılması, dersin sadelikten çıkararak daha etkili ve faydalı bir süreç içerisinde verilmesini sağlar. Derslerde kullanılan farklı yöntemler, öğrenciler için kalıcı öğrenmeler sağlar ve öğrencilerin konuyu kavramasını kolaylaştırır. İlkokullarda kullanılacak en etkili yöntemler

arasında eğitsel oyun yöntemi gelmektedir (Erkan 2019).Diğer adıyla oyunla öğretim yönteminde, öğretilecek konu hem ilgi çekici olur hem de çocukların öğrenmelerini kolaylaştırır. Oyun ile çocuğun ilgisi çekilerek soyut konuları kalıcı olarak anlamaları sağlanır. Eğitsel oyunlar, bilginin kalıcılığını sağlarken, çocuğun bilgiyi sentezleyerek, hayal güçlerini geliştirerek ortaya yeni ürünlerin çıkmasını da sağlar (Uygun vd 2018). Oyun oynarken çocukların, empati yapma, yardımlaşma, uzlaşma, paylaşma, sabırlı olma, iş birliği yapma gibi problemin çözülmesine katkı sağlayan bazı becerileri de öğrendikleri söylenebilmektedir. Bu bağlamda oyunun, çocukların hayatında önemli yere sahip olması eğitim öğretim ortamlarında oyunun kullanılmasını güçlü kılmıştır (Keskin 2022).

Oyun, bebeklik döneminde başlayıp hayatın önemli bir bileşeni olmaktadır. Oyun çocuğun kişisel gelişimine katkı sağlayarak, çocuğun zihinsel, fiziksel yeteneklerini, estetik ve sanatsal becerilerini geliştirir (Altınbulak vd 2006). Oyun yardımıyla çocukların hayatında farklılıklar yaratılarak, çocukların kişilik gelişimlerine katkı sağlanır. Oyun sırasında çocuk, duygu ve düşüncelerini özgürce ifade edebilir. Üzüntü, korku, sevinç, heyecan ve endişe gibi duygularını oyun yoluyla yaşar; bu da onun iç dünyasının daha kolay anlaşılmasını sağlar. Ayrıca çocukların ilgi alanları, becerileri ve yetenekleri oyun sürecinde doğal biçimde ortaya çıkabilir. Oyun temelli öğrenme, bilgilerin daha kalıcı ve anlamlı bir şekilde edinilmesine katkı sağlar. Çocuk oyunlarla büyür ve oyunla gelişir. Dolayısıyla çocuğa birçok şeyin öğretilmesinde en iyi kullanılacak yöntemlerden biri oyundur. Eğitsel oyun yönteminin, somut işlemler döneminde bulunan ve somut işlemler döneminden soyut işlemler dönemine geçiş sürecinde olan öğrencilerin eğitim öğretim süreçlerinde kullanılması, öğrencilerin anlamlı öğrenmeler gerçekleştirmelerine katkı sağlamaktadır. (Yıldız vd 2016).

1.1. Araştırma Problemi

Araştırmanın problem cümlesi, “Eğitsel oyun yönteminin 4. sınıf öğrencilerinin finansal okuryazarlık becerisi, sorumluluk değeri ve öğrenmelerinin kalıcılığına etkisi nedir?” şeklindedir. Bu problem çerçevesinde bu çalışmada aşağıdaki araştırma sorularına cevap aranmıştır:

1.2. Araştırma Soruları

1. Deney grubu öğrencilerinin finansal okuryazarlık becerisi ön test puanları ile kontrol grubu öğrencilerinin finansal okuryazarlık becerisi ön test puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık var mıdır?
2. Deney grubu öğrencilerinin finansal okuryazarlık becerisi son test puanları ile kontrol grubu öğrencilerinin finansal okuryazarlık becerisi son test puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık var mıdır?
3. Deney grubu öğrencilerinin finansal okuryazarlık becerisi ön test puanları ile son test puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık var mıdır?
4. Kontrol grubu öğrencilerinin finansal okuryazarlık becerisi ön test puanları ile son test puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık var mıdır?
5. Deney grubu öğrencilerinin sorumluluk değeri ön test puanları ile kontrol grubu öğrencilerinin sorumluluk değeri ön test puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık var mıdır?
6. Deney grubu öğrencilerinin sorumluluk değeri son test puanları ile kontrol grubu öğrencilerinin sorumluluk değeri son test puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık var mıdır?
7. Deney grubu öğrencilerinin sorumluluk değeri ön test puanları ile son test puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık var mıdır?
8. Kontrol grubu öğrencilerinin sorumluluk değeri ön test puanları ile son test puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık var mıdır?
9. Deney grubu öğrencilerinin finansal okuryazarlık becerisi son test puanları ile kalıcılık testi puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık var mıdır?
10. Deney grubu öğrencilerinin sorumluluk değeri son test puanları ile kalıcılık testi puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık var mıdır?

1.3. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, 4. sınıf sosyal bilgiler dersinde eğitsel oyunun öğrencilerin finansal okuryazarlık becerisine, sorumluluk değerine ve öğrenmelerinin kalıcılığına etkisini incelemektir.

1.4. Araştırmanın Önemi

Sosyal Bilgiler Programı'nda asıl öğeler; değerler, kavramlar, beceriler ve genel amaçlardır. Programda, öğrencilere sosyal bilgiler dersi ve diğer derslerle birlikte kazandırılması gereken yirmi bir beceri arasında finansal okuryazarlık becerisi de yer almaktadır. Ayrıca 2018 Sosyal Bilgiler Programı'nda değerlere eski programlara göre daha fazla önem verildiği, sorumluluk değerinin ise programda öne çıkarılan değerler arasında olduğu net bir şekilde görülmüştür. Programda Üretim, Tüketim ve Dağıtım öğrenme alanında 4. sınıf düzeyinde doğrudan yer verilmesi ve kazandırılması gereken değer ve beceriler arasında finansal okuryazarlık becerisi ve sorumluluk değerinin olduğu görülmüştür.

Çelikten (2020)' in yaptığı çalışmada, 4. sınıf düzeyinde geliştirilen bir programla öğrencilerin finansal okuryazarlık becerilerine etkisinin incelendiği ve Tanyel (2022)' in yapmış olduğu araştırmada 4. sınıf düzeyinde farklılaştırılmış öğretim etkinliklerinin, öğrencilerin finansal okuryazarlık becerileri, tutumları ve düzeylerine etkisinin incelendiği görülmüştür. Yapılan araştırmalar incelendiğinde, 4. sınıf düzeyindeki 'üretim, tüketim ve dağıtım' öğrenme alanında eğitsel oyun yöntemiyle finansal okuryazarlık becerisi ve sorumluluk değerinin birlikte ele alındığı çalışmalara rastlanmamaktadır. Bu çalışmada, eğitsel oyun yöntemiyle işlenen 4. sınıf Sosyal Bilgiler dersi kapsamında, öğrencilerin finansal okuryazarlık becerileri ve sorumluluk değerleri üzerindeki etkiler incelenerek alanyazına özgün bir katkı sunulması amaçlanmaktadır.

1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları

1. Bu araştırma, 2023-2024 eğitim öğretim yılında Ağrı ili Patnos ilçesinde Millî Eğitim Bakanlığına bağlı bir devlet ilkokulunun 4. sınıfının iki farklı şubesinde öğrenim görmekte olan 38 öğrenciden elde edilen veriler ile sınırlıdır.

2. Araştırma, veri toplama aracı olarak Yılmaz ve arkadaşları (2022) tarafından geliştirilen “Çocuklar İçin Finansal Okuryazarlık Ölçeği” ve Özdemir (2021) tarafından geliştirilen “Sorumluluk Değeri Değerlendirme Ölçeği” ile sınırlıdır.

1.6. Araştırmanın Varsayımları

Bu araştırma;

1. Öğrencilerin, “Çocuklar İçin Finansal Okuryazarlık Ölçeği” ve “Sorumluluk Değeri Değerlendirme Ölçeği” ndeki ifadeleri doğru anladıkları;
2. Öğrencilerin, ölçeklerdeki sorulara gerçeği yansıtacak şekilde cevap verdikleri varsayılmıştır.

1.7. Tanımlar

Sosyal bilgiler: Ülke ve dünya koşullarında birçok farklı bilgilere paralel kararlar alarak sorun çözen etkin vatandaşlar yetiştirmek amacıyla beşerî ve sosyal bilimlerden aldığı yöntem ve bilgi arasında bağ kurarak kullanan öğretim programıdır (Yeni 2023).

Eğitsel oyun: Eğitimin amaçlarının gerçekleşmesine yardım eden ve bu amaçlar için seçilen araç veya unsurdur (Şahin Unat 2023).

Finansal okuryazarlık: Değişen ekonomik koşulları ve yaşam koşullarını dikkate alarak finansla ilgili uzun vadeli planlar yapmada finansal kavramlara sahip olma ve bilme veya kısa vadeli planlarda karar verme becerisidir (Arıkan 2021).

Sorumluluk: Kişini üzerine düşen davranışları, gelişim düzeyine ve yaşına uygun olarak yerine getirmesidir (Yontar 2013).

2. KURAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Eğitim, Öğretim ve Öğrenme

2.1.1. Eğitim

Eğitim, önceden belirlenmiş hedeflerle bireylerin yetiştirilme sürecidir. Başka bir ifadeyle eğitim, bireylerin davranışlarında, istendik yönde kalıcı değişimler meydana getirme sürecidir. Bireyler bu süreç boyunca bilgileri, tutumları, becerileri ve değerleri yönünden farklılık gösterebilir (Sönmez 2002; Demirel 2017). Eğitim, yaşantı içerisinde bir plana dayanması, belli bir süreci kapsamı ve davranışlarda değişikliğin kazandırılması gibi özelliklerin bütünüdür. Eğitim, bireyin anne karnında başlayan ve yaşamı boyunca devam eden bir süreçtir. Eğitim, toplumun sahip olduğu kültürleri geliştiren, aktaran ve onları topluma benimseten bir yoldur. Eğitim sadece okullarda değil, bireye istendik davranışların kazandırılabilirdiği her yerde yapılır (Erdem 2005; Sönmez 2007; Subaşı 2014).

İnsanlar, yaşamın her aşamasında zorunlu olarak eğitim süreci içerisinde (Tanrıöğen vd 2006). Böylelikle eğitim, bireylerin hayatta karşılaştıkları sorunlara çözüm bulmaları konusunda yardımcı olmaktadır. Bununla birlikte eğitim, bireyin sosyal hayatından bağımsız olarak düşünüldüğünde, sadece geçerli öğrenmeleri kapsayarak bireyde istendik davranış değişiklikleri ortaya koyma sürecidir (Senemoğlu 2018; Pehlivan ve Demirel 2022). İnsan olarak her zaman yeni bir bilgi öğrenebilir veya önceden öğrendiğimiz bilgileri değiştirebiliriz. Günümüzde eğitimin amacı, toplumların ekonomik, siyasal ve kültürel durumlarına göre şekillenerek, bireylerin; kişisel yeteneklerini, ekonomik yeterliliklerini, insan ilişkilerine özgü becerilerini geliştirmek ve yurttaşlık görevlerini tam anlamıyla yerine getirmelerini sağlamaktır (Tanrıöğen vd 2006).

Eğitim, oluşum durumuna göre formal ve informal olarak ikiye ayrılmaktadır.

Formal eğitim

Bir plan dahilinde okullarda veya kurumlarda yapılan eğitime, formal eğitim denir. Formal eğitim; önceden hazırlanmış programlar dahilinde planlı olarak gerçekleştirilmesi, formal eğitimi amaçlı hale getirmiştir. Eğitim sürecinde,

bireylerin davranışları önceden planlanmış amaçlar ile değiştirilmeye çalışılır. Bu süreci öğretmen planlar, uygular ve süreci takip eder. Okullardaki eğitim formal eğitime örnek teşkil eder (Özer ve Atik 2015). Okul dışındaki eğitimler, belli yaş gruplarına ihtiyaç halinde verilir. Okul dışında verilen eğitimlerin süreleri kısadır (Fidan ve Erden 1998).

Formal eğitimin aşamalarından olan örgün eğitim, ülkedeki yasalar çerçevesinde hazırlanmış plan ve programla, okul ortamında belirli bir yaş grubuna verilen eğitimdir (Oktay 2012). Örgün eğitim de öğrencileri bir üst sınıfa veya hayata hazırlamak amaçlanmıştır (Erdem 2005). Örgün eğitim kurumlarına devam eden öğrenciler, sınıf sisteminde belirli bir sırayı takip etmektedir. Bu sırada örgün eğitim kurumunun ön koşulu olan başarıyı gösteremeyen öğrenciler bir üst sınıfa geçememektedir (Çoban 2012).

İnformal eğitim

İnformal eğitim, amaçlı ve planlı olmayıp gelişigüzel olan, hayatın içinde kendiliğinden oluşan bir süreçtir. Bireyin, bulunduğu ortamda karşılaştığı durumlardan taklit ve gözlem yoluyla yeni şeyler öğrenmesidir. Böylelikle formal eğitim alan bireylerde, informal öğrenmeler de gerçekleşmektedir (Çoban 2012). Birey, yaşayarak öğrenme ve gözlem yoluyla yaşam becerilerini geliştirebilmektedir (Eshach 2007). İnformal öğrenme ile bireyler, istedik davranışların yanında olumsuz alışkanlıklar veya davranışlar da kazanabilmektedir (Şahin 2004).

2.1.2. Öğrenme ve öğretim

Öğrenme, insanın duyuları ve tepkileri arasında zihinsel bir bağlantı kurmasıyla ortaya çıkan üründür. Öğrenme kavramı, insanın becerilerini, üretkenliğini, tutumlarının desteklenmesini ve alışkanlıklarının geliştirilmesini kapsamaktadır (Şahinel 2003). Öğrenme, bireyde yaşantılar yoluyla gerçekleşen, kalıcı izli davranış değişikliğidir (Karadağ ve Korkmaz 2007; Tay ve Yangın 2008). Bu bağlamda öğrenme, bireyin zihinsel katılımı ile gerçekleşir (Şahinel 2003). Öğrenme tamamlandıktan sonra bireyin davranışlarında değişikliklerin ortaya çıkması, bulunduğu ortamdaki kişilerle etkileşimde bulunması ve duyu organlarıyla tepki vermesi beklenir (Fidan ve Erden 1998). Selçuk (2015)' a göre öğrenmenin gerçekleşmesi, edinilen davranışın tekrar edilmesiyle yakından ilişkilidir. Buna

istinaden birey, öğrendiği bilgiyi tekrar ederek uygun gördüğü yerde kullandığında öğrenme gerçekleşmiş olur.

Eroğlu (2015)' na göre, birey bulunduğu ortamlardaki olaylara pasif veya aktif olarak tepki gösterir. Bu tepkilerin tekrar edilmesiyle davranışa dönüşmesi doğru orantılıdır. Davranış değişikliği olarak da ifade edilen öğrenme kavramı, davranış türlerini ön plana çıkarmaktadır. Davranış türleri; geçici olan davranışlar, önceden gelen davranışlar ve sonradan kazanılan davranışlar olarak ortaya çıkmaktadır. Sonradan kazanılan davranışlarda, istenmeyen davranışların da ortaya çıktığı görülmektedir.

Eğitim öğretim sisteminin asıl amacı bireylerde, istendik davranış değişikliklerinin ortaya çıkmasını sağlamaktır. İstendik davranışlar, eğitim ortamında plan ve program çerçevesinde gerçekleştirilen etkinliklerle kazandırılan davranışlar olarak açıklanmaktadır (Senemoğlu 2018). İstendik davranışların kazandırılmasında; öğrenme ortamının özellikleri, öğrenmeyi etkileyen çevre faktörleri ve bireyin hazırbulunuşluğu etkilidir (Akay 2019). Öğrenmeyi etkileyen çevre faktörü, aile ve kültür olarak ayrılmaktadır. İlk öğrenmeler ailede başlar. Aile içinde edinilen davranışlar bireyin ilerideki hayatının şekillenmesine yol açar (Senemoğlu 2020). İnsanlar arasındaki etkileşimi arttıran kültür ise sadece öğrenmelerde değil, girişimcilik, yaratıcılık ve eleştirel düşünme gibi alanlarda da bireyin hayatına katkı sağlar (Akay 2019). Öğrenmeyi etkileyen, öğrenme ortamı faktöründe ise öğrenmenin gerçekleşmesi için gerekli olan ısı, ışık, oturma düzeni gibi fiziksel özellikleri içermektedir (Ün Açıkgöz 2003).

Öğrenmenin gerçekleşebilmesi için yapılan etkinlikler bütününe öğretme denir. Öğretme etkinlikleri, bilinçli ve bir amaca yönelik yapılır. Öğretme faaliyetleri kişilerin davranışlarında değişiklik ortaya çıkarmak için bireysel veya toplu şekilde yapılacağı gibi kitap, film, televizyon, bilgisayar gibi görsel ve yazılı sembollerle de yapılmaktadır. Bu tür öğretme faaliyetlerinde istendik davranışların yanında olumsuz davranışlar da bireye kazandırılabilir (Fidan ve Erden 1998).

Eğitim sürecinde öğrenme, öğretim yoluyla gerçekleştirilir. Öğretme sürecinde öğreten, öğrenme sürecinde ise öğrenen ön plana çıkmaktadır. Öğretme sürecini, bireyin kendi yaşantılarından elde ettiği davranış değişiklikleri oluşturmaktadır. Öğretme ortamına göre öğretim yönteminin planlanması, öğretme

sürecinin sağlıklı işleyebilmesi için gerekli ön koşuldur (Sünbül 2011). Eğitim ortamlarında, bireylerde istendik davranış değişikliklerinin oluşabilmesini sağlayan öğretmenler, öğrenmede büyük role sahiptir. Öğretmenler, eğitim sürecindeki yöntemleri iyi bilmeli ve öğretimin sağlanabilmesi için sınıfın iklimine göre gerekli olan teknikleri kullanarak, öğretme sürecini etkili bir şekilde tamamlamaktadırlar (Karacaoğlu 2008).

2.2. Öğretim Yöntemleri

Eğitim öğretim sürecinin sağlıklı olabilmesi için öğretim yöntem ve tekniklerinden faydalanılmaktadır. Derslerde kullanılan yöntem ve teknikler, dersin niteliğine göre seçilerek, dersin hedef kazanımlara uygun olarak işlenmesini sağlamaktadır. Öğretim yöntemleri öğrenci sayısı, sınıfın derse karşı tutumu gibi hedef kitlenin ihtiyaçlarına göre seçilerek uygulanmalıdır. Bu sebeple yöntem ve tekniğin ne içerdiği ve ne anlama geldiğini iyi öğrenmek gerekir. Hedefe ulaşmak için seçilen yola yöntem bu yöntemin uygulanış biçimine de teknik denilmektedir (Yazar ve Karataş 2018). Bir başka ifadeyle, öğretimi yapılacak olan dersin planlanması yöntem, hazırlanan yöntemle uygulanacak etkinlikler ise teknik olarak ifade edilebilir. Her dersin içeriği farklılık gösterdiği için derslerde uygulanacak yöntem ve tekniklerde farklılık göstermektedir. Dersin iyi ve etkili bir şekilde yapılabilmesi ve o derse ait kazanımların da istenilen düzeyde verilmesi için uygun yöntem ve tekniklerin seçilmesi, eğitimin kalitesini arttırmaktadır (Çelikkaya ve Kuş 2009). Öğretmeninde derslerde kullanacağı teknikleri iyi bilmesi ve nasıl kullanması gerektiği konusunda bilgi sahibi olması gerekmektedir. Bu bağlamda, öğretmen kazanımlara uygun seçeceği yöntem ve teknikleri, öğrencilerin yaşlarına, beklentilerine, ilgilerine, ön öğrenmelerine, derste konulara uygun olarak seçmeli ve öğrencileri yaratıcı ve eleştirel düşünmeye yönlendirmelidir (Saracaloğlu ve Karasakaloğlu 2011).

Sosyal Bilgiler öğretim programına bakıldığında, derslerde kullanılan anlatım yöntemi, tartışma yöntemi, problem çözme yöntemi, gösterip yaptırma yöntemi, örnek olay yöntemi, gezi gözlem yöntemi ve eğitsel oyun yöntemi gibi birçok yöntemin kullanılması ön görülmektedir (MEB 2018).

2.2.1. Anlatım yöntemi

Anlatım yöntemi, sunuş yoluyla öğretim stratejisine uygun olarak hazırlanan geleneksel ders anlatım yöntemidir. Bu yöntemle öğrenci bilgiyi hazır bir şekilde elde etmektedir (Aktaş 2006). Yeni konunun sınıfa aktarılması, günlük hayatta karşılaşılan bir durumdan bahsedilmesi, var olan duruma çözüm önerilerinin sunulması gibi durumlarda anlatım yönteminden yararlanılmaktadır. Anlatım yöntemi, fazla bir maliyetinin olmaması, kalabalık topluluklara hitap etmede ve bilgilerin verilmesini kolaylaştırması yönünden fayda sağlayan bir yöntemdir. Fakat bu yöntem ile verilen bilgiler, öğrenciler tarafından ezberlenecek bilgi diye algılanmaktadır (Çelikkaya ve Kuş 2009). Anlatım yönteminde, öğrenci katılımının az olması, öğrenenin ders içinde pasif olması, öğrenci ile doğrudan bir ilişki kurulmaması, öğrenenlerin hazır bulunuşluklarının göz ardı edilmesi yöntemin dezavantajları olarak görülmektedir (Cengizhan 2016).

Anlatım yönteminde öğretmen, öğrencilerle göz temasında bulunmalı ve öğretmen ders anlatırken öğrenci de dikkatini dağıtacak şeylerden uzak durmalıdır. Bu bakımdan anlatım yöntemi, uygulanırken çok dikkatli olunması gerekmektedir. Dersinde anlatım yöntemini kullanacak öğretmen, derste olabilecek her durumu önceden düşünerek dersine hazırlık yapmalıdır (Tan ve Erdoğan 2001).

Anlatım yöntemi sözle yapıldığı için daha çok sosyal bilgiler dersinde bu yönteme ağırlık verilmektedir. Bu yöntem kullanılırken, dersin süresinin uzaması dersi sıkıcı hale getirmektedir. Dersin sunumu yapılırken iletişim tek taraflı olduğu için dikkat dağınıklığı yaşanmaktadır. Anlatım yönteminde, dinleyiciler pasif durumda olduğu için öğrenme düzeyini ölçmek zordur (Aksu ve Doğan 2015).

2.2.2. Tartışma yöntemi

Tartışma yöntemi, kişiyi bir konu üzerine düşündürmek amacıyla, iki ve daha fazla kişiden oluşan grupların belirli kurallar içerisinde, karşılıklı biçimde uygulanan yöntemidir. Bu yöntemle, kavrama düzeyindeki davranışlar kazandırılmakta (Cengizhan 2016), iyi anlaşılamayan noktalar açıklanarak, verilen bilgiler pekiştirilmektedir (Taşpınar 2005). Bu yöntemle işlenen derste problem çözme, fikir yürütme gibi teknikler kullanılarak, öğrenciye konu üzerine yorum yaptırılarak, öğrencinin duyuşsal ve bilişsel gelişimine katkı sağlanmaktadır. Tartışma yöntemi

kullanılırken öğretmen, tartışmayı başlatma ve bitirme, süreci yönetme, sürecin neler olacağını belirleme gibi becerilere dikkat etmesi gerekmektedir (Taşpınar 2005; Yazıcıoğlu ve Alkan 2019).

Tartışma yöntemi, bilinmeyen veya anlaşılmayan konuların öğretiminde, problem çözme aşamalarında kullanılmaktadır. Tartışma yöntemiyle, karşılıklı oluşan demokratik duygulara saygı gösterilerek, öğrenmenin kalıcılığı sağlanmaktadır (Demirel 2017). Tartışma yöntemi kullanılırken, küçük grup tartışması, büyük grup tartışması, panel, forum, seminer, münazara, görüş geliştirme gibi tekniklerden yardım alınmaktadır. Bu teknikler grubun büyüklüğüne, öğrenme alanına, konunun içeriğine göre kullanılmaktadır (Sönmez 2001). Sosyal bilgiler dersinde, karar verme, girişimcilik, iletişim, eleştirel düşünme gibi beceriler kazandırılırken bu yöntem kullanılmaktadır (Yazıcıoğlu ve Alkan 2019).

2.2.3. Problem çözme yöntemi

Problem çözme, elde olan bir durumu amaçlı bir duruma çevirmeye yönelik yapılan bilimsel bir süreçtir (Aksoy 2003). Problem çözme yöntemi, istenilen hedefe ulaşabilmek için yararlı ve etkili olan davranışların veya araçların farklı kriterler arasından seçilerek kullanılmasıdır (Yazıcıoğlu ve Alkan 2019). Bu yöntemle öğrenci işin merkezindedir. Öğrencilerin, öğreneceklerini günlük hayatla ilişkilendirerek çözüm yolu üretme ve karar verme becerilerinin geliştirildiği bir yöntemdir (Aktaş 2006). Bilişsel alanın uygulama basamağındaki kazanımların kazandırılmasında, duyuşsal alanın ise sentez ve analiz basamaklarında kullanılan bu yöntem, problemin farkına varma, problemi tanıma, problemin çözümü için gerekli hipotezler oluşturma, verilerin toplanması ve verilerin analizinin yapılmasında, sonuçların yorumlanmasında ve elde edilen sonuçlara göre önerilerin ortaya koyulmasında kullanılmaktadır (Küçükahmet 2001).

Öğrencileri hayata hazırlayan sosyal bilgiler dersinde, problem çözme yöntemi de sıklıkla kullanılmaktadır. Bu yöntem sayesinde öğrenci, günlük hayatta karşılaştığı zorlukların üstesinden gelmeyi öğrenmektedir (Ün Açıkgoz 2003). Problem çözme becerisinin kazanılması, kişinin çevresinde olan olaylara çözümler bulması ve toplumun refah düzeyinin yükselmesinde önemli rol oynamaktadır (Aksoy 2003). Sosyal bilgilerin amaçlarından birisi de, öğrencilerin karşılaştıkları

sorunlara çözüm yolları bulmalarını sağlamaktır (MEB 2018). Bu bağlamda öğrencilerin keşif ve araştırma olgularına sahip olması gerekmektedir. Keşif, bilgiyi edinmek için kullanılmakta, araştırma ise, probleme çözüm bulacak kişinin, kendi işine yarayacak yeni bilgileri elde etmesinde kullanılmaktadır (Altun ve Demir 2008).

2.2.4. Gösterip yaptırma yöntemi

Herhangi bir olayın veya olgunun ortaya çıkış yolunu öğrencilere gösterip, öğrencilerden de benzer bir işlem yapmalarını istemeye dayalı bir yöntemdir. Bu yöntem araştırma yoluyla öğrenme yaklaşımı içinde yer almaktadır. Bu yöntemle öğrenciler bilgiye kendileri ulaşır ve edindikleri bilgileri beceriye dönüştürürler (Arıcı 2006). Bu yöntemde gösteri aşaması öğretmen merkezli, yapma aşaması ise öğrenci merkezlidir. Öğrenciler kazandırılacak becerilere kendileri ulaştıkları için yaparak yaşayarak olgusu esastır (Keskinkılıç 2019). Yöntem amacına uygun olarak işlenmesi için bütün öğrencilerin işlerin içerisinde olması gerekmektedir. Yöntemin gösteri kısmı, öğrencilerden de yardım alınarak yapılması, yöntemi eğlenceli kılarak etkililiğini arttırmaktadır (Aksu ve Doğan 2015).

Bir beceriyi kazandırmak için en etkili yol uygulamasının yapılmasıdır. Gösterip yaptırma yöntemi, gösteri yönteminin bir sonraki basamağını oluşturmaktadır. Böylelikle gösterip yaptırma yönteminde, öğrenciye bir düzeneğin veya aracın önce gösterilerek daha sonra da öğrenciden uygulama yapması istenilmesidir (Keskinkılıç 2019). Bu yöntem uygulanırken, karar verme, problem çözme, dramatizasyon, demonstrasyon, deney, gözlem, yaratıcı drama, eğitsel oyunlar gibi teknikler kullanılmaktadır (Sönmez 2007).

Sosyal bilgiler dersinde bu yöntem, dersin hem sonunda hem de başında kullanılabilir. Derste yöntemi kullanırken, öğrencilerin dikkatini çekmek için kısa filmler, fotoğraflar veya görsellerden yararlanmak dersin etkililiğini arttırmaktadır (Şentürk 2020).

2.2.5. Örnek olay yöntemi

Örnek olay yöntemi, gerçek hayat ile öğrencilerin karşı karşıya getirilerek, öğretim ortamındaki teorik kısmın uygulamaya dönüştürülmesidir (Şahin vd 2010). Bir başka ifadeyle, senaryo haline getirilmiş kısa hikaye de denilmektedir (Demirel

2017). Örnek olay, bir öğretim konusuyla gerçek hayatta ortaya çıkabilecek problemlerin, eğitim ortamında nasıl, neden ve sonuç kriterlerine göre incelenerek bir çözüm yolu aranması, öğrencilerin konuyla ilgili tutum, bilgi ve beceriler kazanmalarının sağlanması ve benzer olaylara hızlı çözümler bulunmasıdır (Aydemir 2010). Böylelikle günlük hayatla ilişkilendirilen derste öğrencinin, ahlaki, psikolojik ve bilişsel gelişimlerine katkı sağlanmaktadır (Ütkür vd 2016).

Örnek olay yöntemi öğrencileri, problem durumu ile karşı karşıya getirmekte, öğrencileri sorun çözmeye yönlendirmektedir. Böylelikle öğrenciler, yaşamdaki problemlere çözüm bulmaları için sınıf ortamından yararlanmaktadır. Bu yöntemle, bilgiler öğrenildiği gibi anlamlandırılıp özümsemi sağlanmaktadır. Öğrencilerin farklı olaylarla ve farklı kişilerle bir araya gelerek kalıcı öğrenmeleri sağlanmaktadır. Günlük hayattaki sorunlara çözümler arandığı için, öğrenciler yaşamlarında karşılaşacakları sorunlara önceden hazırlanarak sorun engellenmektedir (Bal 2019).

Örnek olay yöntemi kullanılırken, soru-cevap, canlandırma, beyin fırtınası, grup çalışması ve problem çözme gibi tekniklerden yararlanılmaktadır. Kullanılan bu yöntemler, öğrencilerin üst düzey düşünme becerilerine katkı sağlamaktadır. Bu yöntem öğrencilerin bir problem durumunda eleştirel bakış açısıyla düşüncelerine yardımcı olmaktadır. Bu durumda oluşturulacak örnek olayı iyi belirlemek gerekir (Seçkin ve Yılmaz 2015).

Sosyal bilgiler dersindeki, konulara örnek olayın oluşturulması ve sınıfa sunulması öğrencilerin dikkatini derse yönlendirmekte, öğrencinin problem durumuna geliştireceği çözüm yolları da pratik düşünmesine yardımcı olmaktadır. Hazırlanan örnek olay ile öğrencinin, canlandırma yapması, tartışması ve bireysel görüşlerinin alınması gibi tekniklerle kalıcılığın artırılması sağlanmaktadır (Şentürk 2020).

2.2.6. Gezi-gözlem yöntemi

Gezi gözlem yöntemi, olayların ortaya çıktığı yada devam ettiği yerlere gidilerek değerlendirmelerde bulunulan (Garipağaoğlu 2001), eğitsel ders gezileridir (Aytaç 2014). Başka bir ifadeyle öğrencilerin, öğretimin asıl materyalinin olduğu yere giderek, bu materyalin doğal ortamında çalışmalar yapmaları ve gözlemlerde bulunmalarıdır. Gezi gözlem yöntemi, eğitim öğretimde kullanılan en etkili

yöntemlerden biridir (Çetin vd 2010). Gezi gözlem yöntemi kısaca, öğrencilerin sınıf ortamında öğrendikleri teorik bilgilerin yerinde inceleyerek, bilgileri kavramalarını sağlayan öğrenci merkezli bir yöntemdir (Atayeter ve Tozkoparan 2014). Gezi gözlem yöntemini etkili hale getiren özelliği, öğretimin sınıf ortamının dışında olmasıdır. Öğrencilerin yaparak yaşayarak bilgiye doğrudan ulaştığı bir yöntemdir. Öğretim gerçekleşirken, öğrenciler hem eğlenip hem de uygulama yaptıkları için kazandırılmak istenilen davranışlar için etkili yöntemdir (Şentürk 2020).

Sosyal bilgiler dersinin amaçlarından biri de, öğrencilerin çevresindeki olayları analiz edip onlara çözüm önerileri bulmalarını sağlamaktır (Atayeter ve Tozkoparan 2014). Sosyal bilgiler dersinde bu yöntemin kullanılmasıyla daha etkili öğrenme gerçekleşmektedir (Aytaç 2014). Bu yöntem ile yapılan düzenli ve planlı ziyaretler, öğrencilerin derse olan ilgisini arttırmakta, öğretimin başarılı bir şekilde tamamlanmasını sağlamaktadır (Yıldırım ve Ortak 2021).

2.2.7. Oyunla öğretim yöntemi

Oyun

Oyunun tarihi oldukça eski dönemlere dayanmaktadır. Oyun üzerine birçok araştırma yapılmış ve çeşitli tanımlamalar geliştirilmiştir. Türk Dil Kurumu'na (TDK, 2023) göre oyun; “zekâ ve yetenek geliştirici, belli kuralları olan, iyi vakit geçirmeye yarayan eğlence” olarak tanımlanırken, Aksoy ve arkadaşlarına (2022) göre oyun, fazla enerjinin atılması, rahatlama, isteklerin karşılanması, uygulama yapma ve zevk alınarak gerçekleştirilen bir öğrenme biçimidir. Çamlı (2021), oyunu çocuğun kendini ifade etme şekli, iç dünyasına yolculuk, eğlenmek için yaptığı hareketler, ahlaki ve sosyal değerleri öğrendiği bir alan ve gerçek ile hayal arasında kurulan bir köprü olarak tanımlamaktadır. Bostan'a (2022) göre ise oyun; gönüllü olarak ve keyifle yapılan bir eylem, günlük yaşamdan geçici bir kaçış alanı ve kendine özgü bir düzen içerisinde gerçekleşen bir etkinliktir. Altunay (2004), oyunu belli bir amacı olmayan, çocuğun isteyerek katıldığı; duygusal, fiziksel ve sosyal gelişimini destekleyen ve gerçek yaşamın bir parçası olan bir süreç olarak tanımlamaktadır. Erkan (2019) ise oyunu, duygusal gelişime katkı sağlamak amacıyla özgürce yapılan, taklit etme, hazırlık yapma, anlama, kavrama ve araştırma

gibi basamakları içeren; yeni şeyler üretmeye, yaratmaya ve var olanı yeniden şekillendirmeye yarayan etkinlikler bütünü olarak ifade etmektedir.

Çocukların istek ve ihtiyaçlarını anlatan, hayatı ve dünyayı tanımalarına yardımcı olan ve onları toplumsal hayata hazırlayan yollardan biri oyundur (Özer vd 2006). Çocuk, oyun aracılığıyla bulunduğu çevreden edindiği rastlantısal bilgileri herhangi bir kısıtlama olmaksızın pekiştirir; bu süreç hem yeteneklerinin gelişimine hem de duygusal gelişimine katkı sağlar (Server ve Barkan, 2022). Ayrıca oyun, çocuğun farklı kültürleri tanıyarak sosyalleşmesine de imkân sunar (Aksoy, 2022; Şahin Unat, 2023).

Oyun konusu hakkında araştırma yapan bilim insanları, kendilerine özgü kuramlar ortaya koymuşlardır. Bazıları şu şekildedir:

1. Fazla enerji kuramı: Bu kurama göre oyun, organizmanın sahip olduğu fazla enerjiyi boşaltma aracıdır. Kuramda oyunun içeriğinden çok, enerjinin harcanması işlevi ön plandadır. Yani çocuklar, biriken enerjilerini atmak amacıyla oyun oynarlar (Öğretir, 2008).
2. Dinlenme kuramı: Bu kurama göre, bazı etkinlikler insanı yormaktadır. Bunun için insan dinlenme ihtiyacı duymaktadır. Bu kuram, oyunun insanın azalan enerjisini tekrar elde etmesi için oynandığını savunmaktadır (Koçyiğit vd 2007).
3. Öncül deneme kuramı: Bu kuram, oyunun içgüdüsel bir davranış olduğunu savunur. Kurama göre oyun, bireyin ileriki yaşamında gerçekleştireceği faaliyetlerin bir ön hazırlığı niteliğindedir. Oyun, zamanla farklı biçimlerde sürdürülerek bireyin çevresine uyum sağlamasına yardımcı olan bir mekanizma olarak değerlendirilir (Koçyiğit vd. 2007; Bostan 2022).
4. Sosyo-kültürel oyun kuramı: Bu kuram, çocuğun gelişiminin, yetiştiği kültür ve bulunduğu sosyal çevrede değerlendirilmesi gerektiğini söylemektedir. Bu kurama göre, oyunlarda sembol kullanılmasının, zihinsel gelişimi olumlu yönde etkilediği söylenmektedir (Mallı 2022).
5. Bilişsel oyun kuramı: Jean Piaget bu oyunun kurucusudur. Piaget, oyunu adaptasyon süreci ve özümleme olarak görmüştür. Çocuğun, dışarıdan aldığı bilgileri oyun ile kalıcı hale getirdiğini söylemektedir. Piaget oyunu; alıştırma oyunu dönemi, sembolik oyun dönemi ve kurallı oyun dönemi olarak üç gelişim dönemine ayırmaktadır (Kayan 2023).

Bu kuramlara göre oyun, çocuğun kendisini tanımasında, gelişimini takip etmede, davranışlarını gözlemlemede etkili bir yoldur (Özer vd 2006). Çocuğun, yeni fikirler ortaya atarak, bir nesneyi farklı amaçlarla kullanması oyun ile daha kolay olmakta ve bu durum yaratıcılık becerisinin gelişmesine katkı sağlanmaktadır. Çocuklar oyunla birlikte yakın çevresiyle etkileşime girerek, kendi kendini savunma, çatışma çözme, paylaşma gibi becerileri öğrenirlerken, hayatlarında karşılarına çıkacak zorluklarla yüzleşmelerine yardımcı olacak, dayanıklılık duygularını geliştirirler. Çocuğun, fiziksel olarak bütün bedeniyle oyunun içinde olması pek çok motor gelişimine fayda sağlamaktadır. Buradan yola çıkarak oyunun, eğitimin vazgeçilmez parçalarından olduğu görülmektedir (Tuğrul vd 2019).

Eğitsel oyun

İnsanlar yaşamları boyunca farklı gelişimsel dönemlerden geçerler. Her dönem de kendine has özellikler barındırmakla birlikte, oyunun en çok içinde olduğu dönem, çocukluk dönemi olduğu görülmektedir. Varışoğlu ve diğerleri (2013)' ne göre eğitsel oyun çocukların, haz ve neşe duygularının gelişimine katkı sağlayan, fiziksel, ruhen ve zihnen gelişimlerini etkileyen, çocuklara iyi alışkanlıklar ve davranışlar kazandıran etkinlikler olarak tanımlanırken, Güzel ve Toptaş (2023) ise eğitsel oyunu, kuralına göre oynanan, rekabet barındıran, çocuğun sosyal, psikolojik, zihinsel, duygusal gelişim alanlarına katkı sağlayan, eğitim amacı ile oluşturulmuş içerikler bütünü olarak tanımlamaktadır.

Çocukluk döneminde oynanılan oyun, çocuğun; gelişimsel dönemlerdeki karakterlerinin oturmasını, istedik davranışlara eğilim göstermesini, farklı motor becerileri kazanmasını ve yaşamını kolaylaştıracak deneyimleri elde etmesini sağlamaktadır (Altunel 2022). Çocukları eğlendirmek için kullanılan oyun, eğitimin içinde kullanıldığında öğrenmenin etkililiğini arttırmaktadır. Bu sebeple eğitsel oyunlar, öğretilmesi gereken bilgilerin oyunlaştırılarak, hedeflenen davranışların kazandırılmasında etkili bir yöntem olarak ifade edilmekte (Keskin 2022), etkili ve kalıcı öğrenmelerin gerçekleşmesine yardımcı olmaktadır (Bostan 2022; Tut vd 2023).

Belli kurallar doğrultusunda, rekabet ortamı oluşturmadan, uygulayıcı tarafından önceden bir plan etrafında toplanarak hazırlanan eğitsel oyunun, öğrenim

sürecini zenginleştirdiği (Çankaya ve Karamete 2008), öğrencinin derse karşı tutumunu ve (Gürpınar 2017; Yıldırım ve Can 2017; Aymen Peker 2018; Soydan 2019; Yenice vd 2019) derslerdeki akademik başarısını olumlu yönde etkilediği (Korkmaz 2018 ; Gürbüz 2019) yapılan çalışmalarda ortaya koyulmuştur.

Eğitsel oyunun; çocuklarda var olan beceri ve bilgileri ortaya çıkarmak, oyun yoluyla öğrenilenlerle anlaşılanlar arasında anlamlı ilişkiler kurmalarını sağlamak, konulara farklı açılardan bakabilme ve çeşitli stratejiler geliştirme becerilerini desteklemek gibi birçok amacı bulunmaktadır (Sevinç 2004). Eğitsel oyunun amacına ulaşması için öğretmen, öğrencilerini oyunlarda destekleyerek onlara moral vermeli, öğrencilere karşı anlayışla yaklaşmalı, öğrencilerin zorlandıkları yerlerde onlara yardımcı olarak kolaylık sağlamalı, eğitsel oyunu planlayarak düzenli bir şekilde yönetmeli, öğrencilerin beceri düzeylerine uygun oyunlar seçmeli, ders başlamadan eğitsel oyunla ilgili malzemeleri hazır etmeli, bütün öğrencileri oyuna katmalı, öğrencilerle yakından ilgilenerek oyun esnasında olabilecek sorunlara engel olmalı veya çözüm üretmeli, dersin süresine uygun olarak eğitsel oyunu planlamalıdır (Gürses vd 2003).

Balcı (2022) ve Gürpınar (2017)' a göre eğitsel oyun hazırlanırken dikkat edilmesi gereken özellikler şu şekildedir:

- İstendik davranışları kazandırmaya yönelik olmalıdır.
- Oyunun bir ismi, kuralı ve amacı olmalıdır.
- Öğrencinin yaşı dikkate alınarak seviyesine uygun oyun hazırlanmalıdır.
- Öğrencinin, eğlenirken öğrenmesini sağlamalıdır.
- Oyun, öğrencileri, hipotez geliştirme, çıkarımda bulunma, analiz etme, gibi zihinsel becerilere hazırlamalıdır.
- Öğrencinin tek başına veya grupta yapabileceği çalışmalar içermelidir.
- Oyun sırasında öğrencide istenmedik davranışlar ortaya çıkarmamalıdır.
- Oyunun süresi, oyunun kazandırması gereken hedefe uygun olarak ayarlanmalıdır.
- Oyun başlamadan gerekli materyaller hazır edilmelidir.
- Oyun esnasında öğrencilerin anlamadığı yerlerde yardımda bulunulmalıdır.
- Bütün öğrencilerin katılabileceği bir oyun hazırlanmalıdır.

Eğitsel oyun bilgi, değer ve beceri kazandırması yönüyle diğer oyunlardan ayrılmaktadır (Keskin 2022). Bostan (2022)'a göre eğitsel oyunlar genel olarak iki başlık altında sınıflandırılmıştır:

1. Uygulanış Biçimlerine Göre Eğitsel Oyunlar: Taklit oyunları, Sportif oyunlar, Mücadele oyunları olarak üç ana başlık altında toplanan, altı alt başlık şu şekildedir:
 - a) Yaş gruplarına göre: Okul öncesi 0-6 yaş, temel eğitim 6-8, 9-11, 12-14 yaş, yetişkinlik 18 yaş ve üzeri, yaşlılık 45 yaş ve üzeri,
 - b) Oyun alanlarına göre: Sınıf oyunları, salon oyunları, bahçe oyunları, kış oyunları, su oyunları,
 - c) Oyuncu sayılarına göre: Bireysel, ikili, takım oyunları,
 - d) Oyun düzeylerine göre: Çizgide, çemberde, dağınık düzeyde oynanan oyunlar,
 - e) Oyun araç gereçlerine göre: Araçlı ve araçsız oyunlar,
 - f) Oyun amacına göre: Eğlence amaçlı, eğitim amaçlı, beden eğitimi dersinde, spor eğitiminde, sağlık amaçlı, duygusal ve fiziksel oyunlardır.
- 2.Oynama ve Oynatılma Amaçlarına Göre Eğitsel Oyunlar (Altunel 2022):
 - a. Eğlence amaçlı eğitsel oyunlar: Koordinasyon ve akıl yürütmenin yer aldığı, asıl amacın güzel vakit geçirmek olduğu, rekabet içermeyen oyunlardır.
 - b. Eğitim amaçlı eğitsel oyunlar: Hazırlayan kişi tarafından belirlenen amaca ulaşmak için bir araç olarak kullanılan oyunlardır.
 - c. Spor amaçlı eğitsel oyunlar: Fiziksel hareketleri içerisinde barındıran, insanlarda sağlık sorunları ile psikolojik ve fizyolojik rahatlamlarda kolaylık sağlayan oyunlardır.

İyi ve etkili şekilde planlanan eğitsel oyunun çocuklara oldukça faydası vardır. Bazı araştırmacılara göre eğitsel oyunun yararları şu şekildedir (Yıldırım 2015; Özyürek ve Çavuş 2016; Yavuzylmaz 2018; Kandemir 2023);

- Öğrencilerin olaylara farklı açılardan bakmalarını sağlar.
- Soyut olan konuların somutlaştırılarak öğrencilerin daha iyi anlamasını sağlar.
- Konuların eğlenceli ve dikkat çekici hale gelmesini sağlar.
- Öğrencilerin duygusal gereksinimlerini giderir ve öğrencilerin sosyalleşmesine katkı sağlar.

- Öğrencilerin derste sıkılmadan hem öğrenmelerini gerçekleştirir hem de oyun oynama gereksinimlerini giderir.
- Öğrencilerin daha fazla duyu organına hitap ederek, dersi anlamlandırarak öğrenmesini sağlar.
- Öğrencilerin öz güvenlerinin gelişimine katkı sağlar.
- Öğrencilerin beden dilini kullanarak bilgilerin kalıcı hale getirilmesini sağlar.
- Öğrencileri öğrenme süreci içine alarak öğrenmelerini kolaylaştırır.
- Öğrencilerin kendilerini ifade etmelerine ve iletişim becerilerinin gelişimine katkı sağlar.

Eğitim sürecinde kullanılan bütün yöntemlerin faydalarının yanında sınırlılıkları da vardır. Eğitsel oyunların sınırlılıkları şu şekildedir (Gürpınar 2017; Kayan 2023);

- Oyunlar, öğretim programındaki beceri ve kazanımlarla ilişkilendirilmediğinde istenilen hedeflere ulaşılamayabilir.
- Oyunların içerikleri verilmek istenilen hedefe uygun olarak hazırlanmazsa, derslere istenilen katkı sağlanamayabilir.
- Oyunlarda öğrencilerin ilgi ve dikkati çekilemezse dersin verimini düşürebilir.
- Öğrenci sayısının çok olması oyunun etkisini ve kullanımını olumsuz etkileyebilir.
- Kazanan ve kaybeden tarafların olduğu oyunlarda, oluşacak duygusal durumun üzerinde durulmazsa farklı durumlar ortaya çıkabilir.
- Oyun sürecinin öğretmen kontrolünde olmaması, öğrencilere verilmesi planlanan hedeflerden uzaklaşılmasına neden olabilir.
- Bazı oyunların maddi açıdan kullanımı zor olabilir.
- Oyunlar her kazanıma uygun olmayabilir.

Eğitim sürecinde kullanılan eğitsel oyunların etki sağlaması ve alınacak verimi arttırması için sınırlılıklarını bilmek yararlı olacaktır. Bu sınırlılıklarla, belirlenen noktalara dikkat edilerek süreci daha iyi planlamak, oyunun daha verimli ve amacına uygun olmasını sağlamaktadır (Kayan 2023).

2.3. Beceri

TDK (2024) beceri kelimesini; kişinin, elinden iş gelmesi, işe yatkınlık durumuna bağlı olarak, işi başarma ve sonuca ulaştırma yeteneği olarak tanımlamaktadır. Karaaslan (2020) ise beceriyi, bilgi ve performansın iç içe olduğu eylem olarak tanımlamıştır. İnsanların, günümüzde hızlıca gelişen teknolojik değişimlerin, ortaya çıkardığı sorunlarla başa çıkabilmeleri için doğru becerileri kazanmaları gerekmektedir. Günümüz eğitim programlarında becerilere oldukça fazla yer verildiği görülmektedir. Son dönemlerde ortaya çıkan sosyal, teknolojik ve ekonomik sorunlardan dolayı eğitimciler de becerilere daha fazla önem vermektedir (Karaaslan 2020).

Teknolojinin ve bilimin hızla gelişmesi ve değişmesi, toplumsal ihtiyaçların değişmesi, eğitim ve öğretim kuramlarındaki yenilikler, insanlarda beklenen rollerinde değişmesini gerekli kılmıştır. Bu değişiklikler ve yenilikler; bilgiyi üreten, günlük hayatta kullanabilen, eleştirebilen, kararlı, girişimci, empati kurabilen, yaşadığı toplumun kültürüne sahip çıkan ve katkı sağlayabilen bireylerin yetiştirilmesini öne çıkarmaktadır. Bu özellikler de bir çok beceriyi beraberinde getirmektedir (Kanat 2023). Bu becerilerden bazıları, kişinin hızla gelişen dünyada üretilen bilgileri, seçip ayrıştırmasına ve günlük yaşamında kullanmasına yarayan temel yaşam becerileridir. Temel yaşam becerileri; problem çözme, karar verme, iletişim, yaratıcı düşünme, öz farkındalık, kişiler arası ilişkiler, eleştirel düşünme, duygularla başa çıkma, empati, stresle baş etme becerileri olarak sıralanmaktadır (Bal ve Edis 2020). Bu becerilerin yanında bireylerin üst düzey duyuşsal, bilişsel ve psikomotor becerilere sahip olması, bireylerin gelişen dünyaya ayak uydurmaları için gerekli olan temel 21. Yüzyıl Becerilerdir (Özdemir 2021).

Demir ve Özyurt (2021)' a göre 21. Yüzyıl Becerileri iki ana başlık altında sıralanmaktadır;

a. Ana Beceriler

1. Öğrenme ve yenilenme becerileri
2. Bilgi, teknoloji ve medya becerileri
3. Yaşam ve meslek becerileri

b. Alt Becerileri

1. Yaratıcılık ve yenilenme

2. Eleştirel düşünme ve problem çözme
3. İletişim
4. İşbirliği
5. Bilgi okuryazarlığı
6. Medya okuryazarlığı
7. Bilgi ve iletişim teknolojileri okuryazarlığı
8. Esneklik ve uyum
9. Girişimcilik ve öz yönetim
10. Sosyal ve kültürlerarası beceriler
11. Üretkenlik ve mesuliyet
12. Liderlik ve sorumluluk

İnsanların yaşamlarını devam ettirmeleri ve hızlı gelişen topluma ayak uydurabilmeleri için kazanması gereken beceriler vardır. Türkiye’de de beceri kavramı sosyal bilgiler dersi ile verilmektedir. Sosyal bilgiler dersi programında yer alan beceri kavramının ilk olarak 2005 Sosyal Bilgiler Öğretim Programı’nda yer aldığı görülmektedir (Kalaycı ve Baysal 2019). 2005 Sosyal Bilgiler Öğretim Programı ve 2018 Sosyal Bilgiler Öğretim Programı’nda yer alan beceriler tablo 2.1’de verilmiştir (MEB Sosyal Bilgiler Öğretim Programı 2005; MEB Sosyal Bilgiler Öğretim Programı 2018).

Tablo 2.1. 2005 ve 2018 Sosyal Bilgiler Öğretim Programı'ndaki Beceriler

2005 Sosyal Bilgiler Sosyal Bilgiler Programı	2018 Sosyal Bilgiler Öğretim Programı
1. Eleştirel düşünme becerisi, 2. İletişim becerisi, 3. Problem çözme becerisi, 4. Empati becerisi, 5. Yaratıcı düşünme becerisi, 6. Araştırma becerisi, 7. Karar verme becerisi, 8. Bilgi teknolojilerini kullanma becerisi, 9. Girişimcilik becerisi,	1. Dijital okuryazarlık becerisi, 2. Finansal okuryazarlık becerisi, 3. Kalıp yargı ve önyargıyı fark etme becerisi, 4. Konum analizi becerisi, 5. Medya okuryazarlığı becerisi, 6. Tablo, grafik ve diyagram çizme ve yorumlama becerisi, 7. Yenilikçi düşünme becerisi,

10. Tükçeyi doğru, güzel ve etkili kullanma becerisi,	8. İş birliği becerisi,
11. Gözlem becerisi,	9. Çevre okuryazarlığı becerisi,
12. Mekânı algılama becerisi,	10. Kanıt kullanma becerisi,
13. Zaman ve kronolojiyi algılama becerisi,	11. Politik okuryazarlık becerisi,
14. Değişim ve sürekliliği algılama becerisi,	12. Özdenetim becerisi,
15. Sosyal katılım becerisi	13. Harita okuryazarlığı,
	14. Hukuk okuryazarlığı

Tablo 2.1'e göre; 2005 Sosyal Bilgiler Öğretim Programı'nda 15 tane beceriye yer verilirken, 2018 Sosyal Bilgiler Öğretim Programı'nda bu beceri sayısı 27 çıkarılmıştır. 2005 Sosyal Bilgiler Öğretim Programı'nda yer alıp, 2018 Sosyal Bilgiler Öğretim Programı'nda yer almayan beceriler yaratıcı düşünme ve bilgi teknolojilerini kullanma becerileridir.

2024'te yayımlanan yeni Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde beceriler: Kavramsal Beceriler ana başlığı altında; Temel beceriler (saymak, okumak, ölçmek, çevirmek, çizmek, bulmak vb.), Bütünleşik beceriler (çelişki giderme, gözlemleme, özetleme, çözümleme, sınıflandırma, bilgi toplama, karşılaştırma, sorgulama, genelleme, çıkarım yapma, gözleme dayalı tahmin etme, mevcut bilgiye/veriye dayalı tahmin etme, yapılandırma, yorumlama, yansıtma, muhakeme, değerlendirme, tartışma, mantıksal denetleme, sentezleme) ve Üst düzey düşünme becerileri (karar verme, problem çözme, eleştirel düşünme) olmak üzere üç alt başlık altında verilmektedir (MEB Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli 2024).

Eğitimde ve toplumda oluşan yenilik ve değişikliklerin ortaya çıkardığı bir değişiklik de 2005 Sosyal Bilgiler Öğretim Programı'nda bulunmayıp 2018 Sosyal Bilgiler Öğretim Programı'nda yer alan finansal okuryazarlık becerisidir. Aşağıda finansal okuryazarlık becerisi tanıtılmıştır.

2.3.1. Finansal okuryazarlık becerisi

1950'li yıllarda kişinin, yazılı olan işaretleri anlamlandırması, kendi ismini okuması, yazması ve imza atması okuryazar olması için yeterli ölçüt olarak görülmüştür. Yıllar içerisinde teknolojinin ve insanın yaşama bakış açısının değişmesi, bu ifadenin de değişmesine sebep olmuştur (Er 2019). Okuryazarlık,

semboller kullanılarak bir yazının oluşturulması ve oluşan yazının seslendirilme eylemi olarak tanımlanmaktadır. (Karaaslan 2020). Başka bir ifadeyle, bir çok dilin kullanımını ve zihinsel becerileri içinde barındıran eğitimsel terim olarak ifade edilmektedir. Ayrıca beceriyi, bilgiyi ve sosyal normları anlayarak, farklı kişilere aktarmaya yarayan bir araç olduğu görülmektedir (Aşçı 2009). Çelikten (2020) okuryazar olan bireyin, aşağıdaki şu kazanımları edindiğini söylemektedir:

- Gerçekleri fark ederek ifade eder ve söyler.
- Elde ettiği bilgiyi kullanır ve yeni fikirler üretir.
- Çevresindekileri anlar ve bireyselleştirir.
- Elde ettiği bilgileri günlük hayatına aktarır ve kullanır.
- Becerileri ve bilgileri her zaman güncelleştirir.

Bu kazanımlar, finansal okuryazarlığın da içerisinde bulunan, finansal beceri ve bilgilere sahip olma, finansal kararlar alma, yeni finansal düşünceler üretme, ürettiklerini tutum ve davranışa dönüştürme gibi temel beceri ve bilgilerle bağlantılıdır.

Finansal okuryazarlık terimi ilk olarak, 1992 yılında bireyin, paranın yönetiminde bilinçli davranarak nihai seçimini ortaya koyma becerisi olarak tanımlanmıştır (Adalar 2019). Mihalčová ve diğerleri (2014) finansal okuryazarlığı; bireyin, kendisini ve ailesini hayatı boyunca finansal olarak güvende hissetmesi için bilgisini, becerisini ve deneyimlerini de kullanarak, finansmanlarının yönetiminde etkili kararlar alma becerisi olarak tanımlarken, Arıkan (2021) ise finansal okuryazarlığı; kişinin, beceri, davranış, bilgi ve tutum yetkinliklerini parasal konularda geliştirmesi veya finansal bilgiye sahip olarak bu bilgiyi kullanma becerisi ve doğru finansal kararlar alabilme yeterliliği olarak tanımlamaktadır.

Mammadova (2020) finansal okuryazarlığı; kişinin, finansal koşulları okuması, analiz etmesi, geleceğe yönelik ekonomik koşullarda dahil olmak üzere günlük finansal konuları etkileyen, yaşamsal olaylara yerinde ve zamanında cevap verme yeteneği olarak tanımlarken, Contuk (2018) finansal okuryazarlığı; bireyin, parayı kullanması için finansal araçları seçmesinde gerekli olan yeterliliği olarak tanımlamaktadır. Kaderli ve diğerleri (2017) finansal okuryazarlığı; bireyin, refah düzeyini ve yaşam kalitesini yükseltmesi için, gelir ve giderleri arasındaki tutarlılığı sağlayıp, tasarruf ve tüketim arasındaki dengeyi kabul edilebilir seviyede tutmasına

yarayan yetenekleri olarak tanımlarken, Şahin ve Barış (2017) finansal okuryazarlığı; bireyin, finansal konularda karar vermesine yardımcı olan alternatifleri süzgeçten geçirerek, finansal refahını arttırması olarak tanımlanmaktadır.

Finansal okuryazarlık için yapılmış olan tanımlara bakıldığında, toplumu oluşturan çocukları, gençleri, kadınları, erkekleri ve yaşlıları ilgilendiren önemli bir kavram olduğu görülmektedir. Böylelikle bireylerin finansal okuryazar olabilmeleri için, finansal okuryazarlık eğitiminden geçmeleri ve bu eğitim de çocukluktan başlanarak verilmesi, gerekmektedir. (Er ve Taylan, 2017). Finansal okuryazar olan kişilerin, diğer kişilere göre daha fazla tasarruf yaptıkları, yaşam kalitelerinin yüksek olduğu, finansal açıdan özgüvenli oldukları, ihtiyaçları olan ürünü seçmede ve ürüne karar vermede daha akılcı düşündükleri, finansal açıdan plan yapmada ve bütçe kontrollerinde daha becerikli oldukları söylenmektedir (Köroğlu 2021).

Finansal okuryazarlık, 2008 ekonomik krizinden sonra dünyada önemli bir beceri olarak görülmeye başlanmıştır. Bu krizde birçok kişi, borçlu hale gelerek finansal refahını kaybetmiştir. Bu durum finansal okuryazarlık eğitiminin önemini ortaya çıkarmıştır (Er vd 2014). Bu yıllarda, finansal okuryazarlıkla ilgili yapılan araştırmalara bakıldığında bir çok ülkede finansal okuryazarlık hızla artarken, Türkiye’ de finansal okuryazarlık eğitimlerinin daha çok sektörel olarak yapıldığı görülmektedir. Bu eğitimin, devlet eğitim kurumları ile desteklenerek eğitim programlarına, 2018 Sosyal Bilgiler Öğretim Programı ile dahil edildiği görülmektedir (Çam ve Barut 2015; Tanyel 2022).

2.3.2. Sosyal bilgiler dersi ve finansal okuryazarlık

Sosyal Bilgiler dersi, öğrencilerin yaşamlarına doğrudan dokunarak onların toplumda aktif birer vatandaş olmalarını amaçlamaktadır. Ekonominin günlük yaşam üzerindeki etkisi, Sosyal Bilgiler dersinin önemini artırmış; bu doğrultuda ekonomi disiplini de ders kapsamında ele alınarak öğrencilere kazandırılmaya başlanmıştır (Karaaslan, 2020).

Sosyal bilgiler dersinin hedefleri; insan haklarına saygılı, doğru karar verebilen, temel demokratik değerlere sahip, eleştirel düşünebilen, çevreye duyarlı, haklarını ve sorumluluklarını bilen, üretken, sosyal katılım becerileri gelişmiş vatandaşlar yetiştirmektir. Sosyal bilgiler dersinde, finansal okuryazar bireyler

yetiştirmek önemli amaçlardan biridir. Ekonomi biliminin alt disiplinlerinden olan finansal okuryazarlık, ilkokulda ve ortaokulda kazandırılması gereken önemli becerilerden birisidir (Arıkan 2021). Sosyal bilgiler dersiyle ekonomik kavramların öğrencilere öğretilerek, milli ekonominin önemi kavratılmak istenmektedir (MEB Sosyal Bilgiler Öğretim Programı 2018).

Toplumu en fazla ilgilendiren konulardan biri olan finansal okuryazarlık becerisinin, Sosyal Bilgiler Programı’nda, programın özel amaçları, becerileri, öğrenme alanları ve değerleri olmak üzere genele yayılarak verildiği görölmektedir (Karaaslan 2020). Sosyal Bilgiler Öğretim Programı’nın özel amaçlarının sekizinci maddesi finansal okuryazarlık becerisinin önemini vurgulamaktadır. Bu madde şöyledir: “Ekonominin temel kavramlarını anlayarak kalkınmada ve uluslararası ekonomik ilişkilerde milli ekonominin yerini kavramaları amaçlanmaktadır.” Sosyal Bilgiler Öğretim Programı’nda finansal okuryazarlık, temel beceriler başlığı altında verilmektedir. Sosyal bilgiler öğretim programında, sorumluluk değeri ise finansal okuryazarlık becerisi ile doğrudan ilişkili olduğu görölmektedir (MEB Sosyal Bilgiler Öğretim Programı 2018). Sosyal bilgiler öğretim programında sorumluluk değerinin önemli olması, aşağıda verilen değer kavramı ve değer eğitiminin önemini ortaya çıkarmaktadır.

2.4. Değer Kavramı ve Değer Eğitimi

Toplumda meydana gelen yenilikler, toplumu oluşturan insanı her alanda etkilemektedir. Bu durum da insanın, hayata karşı bakış açısını değiştirmektedir. Böylelikle insanın, devletten beklentisi ve devletin, insandan beklentisi de değişmektedir. Bu değişen durum insanın ve toplumun değer yargılarını da etkilemektedir (Balcı ve Yanpar Yelken 2010; Aydın ve Sulak 2015).

Florian Znaniecki tarafından, ilk defa sosyal bilimlere kazandırılan değer kavramı Latinceden gelmektedir. Latince “kıymetli olmak” veya “güçlü olmak” anlamlarına gelen değer kavramı, valére kökünden türemiştir. Belirli bir durumu, diğesine tercih etme biçimi olarak tanımlanan değer, insanların davranışlarına kaynaklık ederek, onları anlamlandırmaya yarayan kavramdır. İnsana özgü olan değer, insanı insan yapan ve onu diğ canlılardan ayıran bir nitelik taşımaktadır (Kolaç ve Karadağ 2012). Değerler, insanın ve toplumun inançlarından doğar. Ancak

tümüyle nesnel olan duygulardan oluşmaz, etkinlik kazandıklarında duygularla eşleşir ve oluşurlar. Değerler, insanların elde etmek istedikleri amaçlara ulaşma yolculuğudur. Bir başka deyişle değer, insanların manevi ve maddi durumlara karşı geliştirdiği, olgular ve olaylar bütünüdür. Değer kavramı, bireyin son derece önem verdiği anlayış, tutum, inanış ve yaşamsal ilkelerin toplamı olarak da ifade edilirken (Berkant vd 2014; Bolat 2016), Özdemir (2021) değerlerin, kişinin amacına ulaşması için, davranışları ve olayları değerlendirerek karar vermesinde rehber olduğunu söylemektedir. Onay (2021)' a göre değerler;

- Kişide var olan sosyal algıların ortaya çıkmasına yardımcı olur.
- Kişilerin sosyal açıdan yargılanarak, cezalandırılmasını ya da ödüllendirilmesini sağlar.
- Toplum tarafından karışıklığa sebep olan davranışlar gerçekleştirildiğinde, kişilerde utanma duygusunu ortaya çıkarmaktadır.
- Farklı kişilerin davranışlarının kestirilmesinde etkilidir.
- Toplum tarafından onaylanmış davranışların yorumlanmasında etkilidir.
- Sosyal hayatın kontrolünü sağlar. Bundan dolayı kişilerin adetlere ve geleneklere uyum sağlamalarında etkilidir.
- Toplum tarafından karşılığı olmayan davranışların önüne geçilmesini sağlar.
- Kişilerin, toplumsal hayata uyum sağlamalarına yardımcı olur.

Soylu (2019)' ya göre değerler eğitimi, teknoloji çağında adına birçok çalışmaların yapıldığı bir olgudur. Tarakçı (2013)'ya göre eğitim sistemleri düzenlenirken, her toplum kendi kültürel birikimlerine uygun olan eğitim felsefesi oluşturur. Eğitim felsefesinin sonucunda oluşturulan programlarla, millet olmanın gereğini bilen, değerlerine sahip çıkan, bunun yanında sosyal ve kişisel değerlerini de benimseyen bireyler yetiştirilmesi beklenmektedir

Okullarda verilen değerler eğitimiyle, bireylerin eşsiz zekâya, duygulara ve hislere sahip olmalarını sağlamak istenmektedir. Sağlam karaktere sahip olan bireylerin, topluma yön vermeleri, kendilerinden sonra gelecek olan nesillere doğru aktarımlar yapmaları kaçınılmaz olmaktadır (Meydan 2014). Dünya genelinde gerçekleşen sosyal içerikli problemler, hoşgörüsüz davranışlar ve şiddet içerikli olaylar çocukları etkilemektedir. Çocuklar üzerinde olumsuz etkiler bırakan bu türden olayların, değerler eğitimi ile ortadan kaldırılacağı düşünülmektedir. (Yazıcı

2006). Toplumsal yapının sağlıklı olabilmesi için, ortak kabul edilen değerlerin seçilmesi ve bu değerlerin yeni nesillere aktarılması sağlanmalıdır. Toplumun ve insanlığın ayakta kalmasını sağlayan ahlaki, kişisel ve toplumsal duygular, değerleri oluşturur. Değerlerin aktarılması konusunda önemli konumda olan derslerden biri de sosyal bilgiler dersidir. Sosyal bilgiler dersinde değerlerin öğretilmesi;

- Sınıf ortamı ile günlük hayatta karşılaşılan eşitlik, özgürlük, bağımsızlık, insana değer verme ve sorumluluk gibi değerlerin öğrenilmesi,
- Konularda verilen kişilerin yaşamları ve ulusun değerleri hakkında bilgi sahibi olunması,
- Ülkece önemli olan günlerle ilgili kutlamalar ve bu kutlamalarla ilgili değerlerin kazanılması,
- Ülkenin gelişimi veya tarihi ile ilgili konuların öğretilmesinde kişilerin çaba harcamalarına esin kaynağı olması,
- Kişilerin, farklı toplumlardaki değerleri tanınması ve aradaki farkı görmesi bakımından kolaylık sağlamaktadır (Kan 2010).

Eğitim kurumlarında, öğrencilere farklı dersler içeriğinde, saygılı olma, adil davranma, durumlar karşısında duyarlı olma, sorumluluk gibi temel değerler benimsetilmeye çalışılmaktadır (Çengelci vd 2013). Bu değerlerin yanında 2018 Sosyal Bilgiler Öğretim Programı'nda yer alan kök değerler, adalet, dürüstlük, doğruluk, sabır, sevgi, saygı, öz denetim, yardımseverlik, vatanseverlik ve sorumluluk değerleridir. 2018 Sosyal Bilgiler Öğretim Programı'nda değerlerin öğretilmesiyle;

- Bireylerin aldığı ahlaki kararları, davranış haline getirebilmesi,
- Temel değerleri benimseyen bireylerin yetiştirilmesi,
- Yeni nesil bireylerin, davranışlarını ve alışkanlıklarını etkilemesi,
- Bireylerin hayatında karşılaştığı sorunlarla başa çıkabilmesi amaçlanmaktadır (MEB Sosyal Bilgiler Öğretim Programı 2018).

2.4.1. Sorumluluk değeri ve eğitimi

Sorumluluk kavramı, insanın kendi yetki alanında olan olayın veya yaptığı davranışın, sonuçlarını kabullenmesidir (Yalçın 2021; Özdemir 2021). Erdoğan ve Gümüştekin (2023)' e göre sorumluluk kavramı, yapılması gerekli olan bir görev için

bireyin uyması zorunlu olan kurallar bütünü olarak tanımlanırken, Coşkun ve diğerleri (2023)' ne göre sorumluluk, bireyin doğrudan tanıklık ettiği ve eylem haline dönüşmüş, erken yaşlarda bireylere aktarılmaya başlanan değerlerden birisi olarak tanımlanmaktadır. Sorumluluk, kişilere verilen görevleri yerine getirmeleri ve bu görevin sonuçlarını kabul etmeleri, kişilerin yapacaklarını söyledikleri şeyleri yapmaları, gerekli yerlerde yanlış olanı düzelterek doğruyu savunmaları gibi ifadelerden oluştuğu görülmektedir (Cebeci ve Yorulmaz 2023).

Sorumluluk kavramına bir hayat becerisi olarak bakıldığında, çocuklara, öz disiplin becerileri geliştirmeleri, yaşamları boyunca başarıyı elde etmeleri gibi konularda yardımcı olduğu görülmektedir. Çocuklar, bu konulardaki sorumluluk becerilerini arkadaş grubu, aile ortamı, içerisinde bulundukları toplumla birlikte okullardan edinmektedir (Taşdemir ve Dağıstan 2014).

Yaşamımızın farklı alanlarında sorumluluk kavramı karşımıza çıkmaktadır. Geçmişte yaşanmış olan olaylardan sorumlu olunabildiği gibi gelecekte karşımıza çıkacak olaylardan da sorumlu olunabilir. Öğretmenlerin öğrencilere karşı sorumlulukları olduğu gibi, öğrencilerinde öğretmenlerine, arkadaşlarına, ailelerine, çevrelerine ve kendilerine karşı sorumlulukları vardır. Bu nedenle öğrencilere verilen sorumlulukların yerine getirilebilmesi için, öğrencilere sorumluluk değerinin kazandırılması oldukça önem taşımaktadır (Hatay Uçar 2019; Özdemir 2021).

Birey, sorumluluklarını yerine getirebileceği bir ortamda yetiştiğinde sorumluluk bilinci de gelişir. Sorumluluk duygusu ise, bireyin bir ortamda tercihte bulunması ve bu tercihin sonuçlarından sorumlu tutulmasıyla şekillenir. Bu nedenle ailenin, çocuğun fikirlerine saygı göstermesi ve davranışlarını gerçekleştirmesi için ona destek olması, çocuğun duygusal ve sosyal olgunlaşmasına önemli katkılar sağlar. Böylelikle sorumluluk sahibi çocuklar;

- Üzerine düşen vazifeleri yapan,
- Yaptıklarından başkasını suçlamayıp kendini sorumlu tutan,
- Başkalarının duygularına, düşüncelerine ve haklarına saygılı olan,
- Başarılı, huzurlu, çalışkan ve mutlu olarak tarif edilir.

Sorumluluk sahibi olmayan çocuklar ise; kendi yaptıklarının arkasında durmayıp başkalarını suçlayan, üzerine düşen vazifeyi yerine getirmeyen, başkalarının yaptıklarına ve duygularına karşı saygısız, bencil, tembel, uyumsuz ve

istenmeyen kişiler olarak tarif edilir (Öztekin Ağır 2017). Sorumluluk, eğitim ve öğretim programlarında üstünde durulan önemli bir kavramdır. Eğitimciler, sorumluluk kavramının sistematik bir biçimde ve oldukça erken yaşlarda verilmesi gerektiğini belirtmiştir. Sorumluluk kavramının bir değer olarak çocuklara verilmesi, çocuklara verilen sorumluluk ve görevlerin yerine getirilimesi için oldukça önemlidir. Günümüzde askeri sorunlar, ekonomik krizler, göç sorunu, susuzluk, açlık gibi sorunlar bütün insanlığı etkilemektedir. Bu nedenle insanlarda problemlere karşı farkındalığı ve duyarlılığı arttırmak için, sorumluluk değeri eğitiminin önemi ortaya çıkmaktadır (Özdemir 2021; Yalçın 2021).

Sorumluluk değeri sonradan kazanılan bir kavramdır. Sorumluluk sahibi kişilerin yetiştirilmesi için annelere, babalara veya öğreticilere büyük sorumluluk düşmektedir. Çocukla ilişki kurulurken arkadaşça davranmak, çocuğa ceza vermeden ve kusur bulmadan, düşüncelerini davranışa dönüştürmesinde yardımcı olmak anne, baba ve öğreticilere düşen sorumluluklardandır (Aydemir Özbay 2019). Sorumluluk eğitiminde, öğrenilen kavramları davranışa dönüştürmek oldukça önemlidir. Bunun için okulda öğrencilere öğretilen sorumluluk alanı ile ilgili bilgilerle, yetişkin kişilerin sergilediği davranışlar arasında tutarlılık olmalıdır. Sorumluluk eğitimi verilirken, aktif öğretim yöntemleri kullanılarak ve kişinin düzeyine uygun içerikle verilmesi gerekmektedir (Kepenekçi 2003). Bu yöntemler aracılığıyla işlenen derslerde, öğrencilerin sorumluluk almalarına katkı sağlayan durumlar; öğrencilerin kişisel gelişimlerini izlemek ve değerlendirmek, sınıf kurallarını belirlemek ve bu kurallara uymak, akademik çalışmaların amaçlarının belirlenmesine katkı sunmak, sınıf içinde bağımsız çalışmalara katılmak ya da grup çalışmalarında yer almak, akranlarının olumsuz davranışlarını düzeltmelerine yardımcı olmak, öğretmenlere geri bildirimde bulunmak ve akranlarının davranışlarını değerlendirmek şeklinde ifade edilmektedir (Yontar, 2013).

2.5. Alanyazın Derlemesi (Literatür)

2.5.1.Yurt içinde yapılan çalışmalar

Bu bölümde yurt içinde yapılmış eğitsel oyun, finansal okuryazarlık ve sorumluluk değeri ile ilgili bazı araştırmalara yer verilmiştir.

Eğitsel oyun yöntemi ile yapılan yurt içi araştırmalar

Çangır (2008) tarafından yapılan çalışmada eğitsel oyun yönteminin ilköğretim din kültürü ve ahlak bilgisi dersindeki uygulanma durumunu incelemek amaçlanmıştır. Araştırmaya göre, din kültürü ve ahlak bilgisi öğretmenlerinin büyük çoğunluğu eğitsel oyun yöntemi ile yeterli bilgiye sahip olmadıkları ve bu yöntemi derslerinde yeterince uygulamadıkları gözlemlenmiştir.

Altunbilek ve diğerleri (2008) yapmış oldukları çalışmada, sosyal bilimler öğretiminde eğitsel oyunların kalıcılığa ve erişişe etkisini incelemişlerdir. Araştırma, Bolu ilinde bulunan 5. sınıf öğrencileriyle yapılmıştır. Araştırmaya göre, eğitsel oyunla öğrenim gören deney grubu ve geleneksel yöntemle öğrenim gören kontrol grubunun kalıcılık ve başarı puanları arasında anlamlı farklılık elde edilmiştir.

Hanbaba (2011) “Hayat Bilgisi dersinde uygulanan oyunla öğretimin ilköğretim 3. sınıf öğrencilerinin başarı ve tutumuna etkisi” adlı çalışmasını Sakarya ilinde 59 üçüncü sınıf öğrencisi ile yapmıştır. Araştırma sonucuna göre deney ve kontrol gruplarının başarı puanları arasında anlamlı farklılık görülmüştür. Ancak öğrencilerin hayat bilgisi dersine yönelik tutumları arasında anlamlı farklılık görülmese de deney grubu lehine bir artış görülmüştür.

Yeşilkaya (2013)’nın yapmış olduğu “7. sınıf sosyal bilgiler dersi ‘zaman içinde bilim’ ünitesinin eğitsel oyun yöntemi ile öğretimi” adlı çalışma Elazığ ilinde 7. sınıf öğrencileri ile yapılmıştır. Araştırmaya göre, geleneksel yöntem ile öğrenim gören kontrol grubu ile eğitsel oyun yöntemi ile öğrenim gören deney grubunun, başarı test puanları arasında anlamlı farklılık elde edilmemiş. Fakat deney grubunun başarı puanları kontrol grubunun başarı puanlarından fazla olduğu tespit edilmiş ve kontrol grubundaki öğrencilerin tutumları arasında farklılık görülmezken deney grubundaki öğrencilerin tutumları arasında anlamlı farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Akkuş ve Aslan (2013) yapmış oldukları çalışmada, sosyal bilgiler dersindeki oyunlarla kavram öğretiminin öğrencilerin akademik başarılarına etkisini incelemeyi amaçlamıştır. Araştırma, 2012-2013 eğitim-öğretim yılında Erzurum ilin Palandöken ilçesinde bir okulda eğitim gören 6. sınıf öğrencileri ile yapılmıştır. Araştırmaya göre, eğitsel oyunla öğrenim gören grup ile geleneksel yöntemle öğrenim gören grup arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Savaş ve Gülüm (2014) tarafından yapılan çalışmada sosyal bilgiler dersinde kullanılan geleneksel oyunların motivasyon, kalıcılık ve başarı üzerindeki etkisini incelemek amaçlanmıştır. Çalışma Bursa İlinde bulunana bir okulda öğrenim gören 6. sınıf öğrencileri ile yapılmıştır. Çalışmaya göre, oyunla öğretim yönteminin uygulandığı grup ile klasik yöntemin uygulandığı grup arasında kalıcılık üzerine anlamlı farklılık olduğu görülmüş ve gruplardaki başarı puanları arasında anlamlı farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Torun ve Duran (2014) tarafından yapılan çalışmada oyunla desteklenmiş çocuk hakları öğretiminin, öğrencilerin kalıcılığına, akademik başarılarına ve çocuk haklarına ilişkin tutumlarına etkisini incelemek amaçlanmıştır. Çalışma, 27'si deney gurubu, 29'u kontrol grubu olmak üzere 56 öğrenci ile yürütülmüştür. Araştırmaya göre deney ve kontrol grubundaki öğrenciler arasında, öğrencilerin çocuk haklarına yönelik tutumları ve akademik başarıları ve kalıcılıklar arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Karabağ ve Aydoğan (2015) tarafından yapılan çalışmada, oyun yöntemi ve geleneksel yöntemi karşılaştırarak tarih derslerindeki oyun yöntemi ile öğrencilerin öğrenmenin kalıcılığına ve erişimine etkisini ortaya çıkarmak amaçlanmıştır. Araştırma, Samsun ilindeki bir lisede öğrenim gören 9. sınıf öğrencilerinden 57 öğrenci ile yapılmıştır. Araştırmaya göre, oyunla öğrenim gören öğrencilerin kalıcılıkları ve erişileri, geleneksel yöntemle öğrenim gören öğrencilere göre yüksek çıkmıştır.

Boyraz ve Serin (2016)' in "İlkokul düzeyinde oyun temelli fiziksel etkinlikler yoluyla kuvvet ve hareket kavramlarının öğretimi" adlı çalışmaları, 3. ve 4. sınıf öğrencileri ile yapılmıştır. Araştırmaya göre, çalışmaya katılan öğrencilerin kuvvet başarı testinden aldıkları uygulama öncesi ve sonrası puanları arasında anlamlı farklılık olduğu görülmüştür.

Işık ve Semerci (2016)' nin "İlkokul 3. sınıf öğrencilerine İngilizce kelime öğretiminde eğitsel oyunların akademik başarıya etkisi" adlı çalışması, 2014-2015 eğitim yılında Zonguldak ili Devrek ilçesinde öğrenim gören 70 öğrenci ile yapılmıştır. Araştırmaya göre, İngilizce kelime öğretiminde oyunla öğretim yöntemi kullanılan deney grubu ile geleneksel yöntemlerle İngilizce kelime öğretiminin

uygulandığı kontrol grubunun akademik başarıları arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Gedik (2017) tarafından gerçekleştirilen çalışmada, eğitsel oyunlardan yararlanılarak 7. sınıf öğrencilerinin okuma becerilerinin geliştirilmesi ve bu yöntemin öğrenci başarısı ile kalıcılığı üzerindeki etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. Erzurum ilinde 175 öğrenci ile yürütülen çalışmada, eğitsel oyun yönteminin uygulandığı deney grubu ile geleneksel yöntemlerin kullanıldığı kontrol grubunun başarı ve kalıcılık puanları arasında anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir.

Karadeniz (2017)'in yaptığı çalışma, “matematik ve oyun” dersinde geleneksel çocuk oyunlarını matematiğe uyarlayıp, matematik öğretmen adaylarının uygulama sürecindeki kazanımlarını ve karşılaştıkları sorunları ortaya koymak amacıyla 17 matematik öğretmen adayıyla yapılmıştır. Araştırmada, öğrencilerin derse ilgilerinin ve katılımlarının arttığı, matematiğe olan ön yargılarının son bulduğu ve anlamlı öğrenmelerine yardımcı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca oyunların, öğrencilerin duygusal ve sosyal gelişimlerini destekleyerek öğrencilerin matematiği öğretebilecekleri konusunda da cesaretlendirmiştir.

Gürbüz ve diğerleri (2017) tarafından gerçekleştirilen çalışmada, kesirler konusunun öğretiminde oyunlarla zenginleştirilmiş bir sınıf ortamı oluşturularak öğretmen görüşlerinin alınması amaçlanmıştır. Araştırma, doktora öğrencisi olan dört öğretmenle yürütülmüştür. Hazırlanan oyunlar 6. sınıf öğrencilerine uygulanmış, bu uygulamalar videoya kaydedilerek öğretmenlere izletilmiş ve görüşleri alınmıştır. Araştırma sonucunda, oyunların öğrenciler için motive edici ve eğlendirici olduğu, öğrencilerin derse aktif katılımını sağladığı ve derse yönelik olumlu tutum geliştirdikleri yönünde ortak bir görüşe ulaşılmıştır.

Yavuzylmaz (2018) tarafından yapılan çalışmada, eğitsel oyun destekli Takım-Oyun-Turnuva (T-O-T) yönteminin 5. sınıf öğrencilerinin "Elektrik" konusundaki akademik başarıları ve motivasyonları üzerindeki etkisi incelenmiştir. Araştırma sonucunda, bu yöntemin öğrencilerin derse karşı tutumlarını ve akademik başarılarını olumlu yönde etkilediği belirlenmiştir.

Cirav (2018) tarafından yapılan çalışmada, çocukların motorik özelliklerinin gelişim özelliklerine eğitsel oyunun etkisini incelemek amaçlanmıştır. 9-10 yaş

grubunda 40 öğrenci ile çalışma yapılmıştır. Araştırmaya göre, deney grubundaki öğrencilerin, durarak uzun ip atlama, sürat, çabukluk, dikey sıçrama ve el kol koordinasyonu sağlayan oyunlar arasında istatistiksel olarak anlamlı fark gözlemlenmiştir.

Korkmaz (2018) tarafından yürütülen “Eğitsel Oyun Geliştirerek Desteklenen Fen Bilimleri Öğretiminin Öğrenci Tutum ve Başarısına Etkisi” adlı çalışmada, 7. sınıf öğrencileriyle araştırma gerçekleştirilmiştir. “Maddenin Yapısı ve Özellikleri” ünitesine yönelik eğitsel oyunlar tasarlanarak deney grubuna uygulanmıştır. Araştırma bulgularına göre, eğitsel oyunlarla desteklenen fen bilimleri öğretimi, öğrencilerin akademik başarıları ve derse yönelik tutum düzeyleri üzerinde anlamlı bir etki yaratmıştır.

Genç ve Buyurgan (2018) tarafından 2011-2012 eğitim öğretim yılında gerçekleştirilen çalışmada, 6. sınıf öğrencilerinin, programdan farklı olarak eğitsel oyun yöntemiyle müzelerden yararlanarak elde ettikleri veriler doğrultusunda geliştirdikleri önerilerin ortaya konulması amaçlanmıştır. Araştırma sonucunda, oyun temelli müze etkinliklerinin, öğrencilerin görsel sanatlar dersine yönelik tutum düzeylerini artırdığı belirlenmiştir.

Uygun ve diğerleri (2018) tarafından gerçekleştirilen çalışmada, 5. sınıf düzeyinde öğrenim gören 21 öğrenci ile eğitsel oyunların Sosyal Bilgiler öğretimine etkisi incelenmiştir. Araştırma sonucunda, eğitsel oyunların öğrencilerin derse katılımını ve ilgisini artırdığı; ayrıca öğrenmenin kalıcılığı üzerinde de olumlu etkiler sağladığı belirlenmiştir.

Usta ve diğerleri (2018) “Oyunlarla matematik öğretiminin ortaokul 7. sınıf öğrencilerinin matematik başarısına etkisi” adlı çalışmayı, Bartın iline 7. sınıfta öğrenim göre 39 öğrenci ile yapmışlardır. Araştırmaya göre, deney ve kontrol gruplarının matematik dersindeki başarı puanları arasında anlamlı farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Erkan (2019) “İlkokul sosyal bilgiler dersinde kullanılan eğitsel oyun ve dijital oyun öğretiminin öğrencilerin başarı ve tutumlarına etkisi” adlı çalışmasını Elazığ merkezinde yapmıştır. Çalışmasında, nicel araştırma yöntemlerinden deneysel desen ve yarı deneysel desen kullanmıştır. Çalışma “insanlar, yerler ve çevreler” ünitesinin işlenme sürecinde yapılmıştır. Öğrencilerin başarı testlerinde anlamlı bir

farklılık tespit edilememiş, öğrencilerin tutumları arasında anlamlı farklılık tespit edilmiştir.

Angın (2019) “Eğitsel oyun temelli dinlediğini anlama etkinliklerinin 4. sınıf öğrencilerinin anlama başarısı üzerindeki etkisinin incelenmesi” adlı çalışmasını 2018-2019 eğitim-öğretim yılında Ordu ilinin Gököy ilçesinde 4. sınıf öğrencilerinden oluşan 97 kişi ile yapmıştır. Çalışmaya göre, deney ve kontrol grupları arasında dinlediğini anlama düzeyleri arasında anlamlı farklılık tespit edilememiş fakat deney grubunun ön test ve son test puanları arasında anlamlı farklılık görülmüştür.

Selçuk (2019) “Dijital olarak tasarlanmış bir eğitsel oyun ortamında ortaokul öğrencilerinin alan kavramının gelişiminin incelenmesi” adlı çalışmasını 5. ve 6. sınıf öğrencileri ile yapmıştır. Araştırmaya göre öğrencilerin dijital oyun oynama sürecinde bulunan kavramları başlangıçta bilmedikleri fakat oyun sırasında yapılan hatalar ile stratejiler kullanarak kavramları kullanmaya başladıkları gözlemlenmiştir.

Gürbüz (2019) “Eğitsel oyun etkinliklerinin fen eğitiminde akademik başarı, tutum ve motivasyon üzerine etkisi” adlı çalışmasını 2017-2018 eğitim-öğretim sürecinde Tekirdağ ili, Çerkezköy ilçesinde 71 tane 5. sınıf öğrencilerinin katılımı ile yapmıştır. Araştırmaya göre, eğitsel oyun etkinliklerinin öğrencilerin akademik başarılarına, motivasyonlarına ve derse yönelik tutumlarına etkisinin olumlu olduğu görülmüştür.

Soydan (2019) “Tam sayılar öğretiminde eğitsel oyun kullanımının 7. sınıf öğrencilerinin akademik başarısı ve derse karşı tutumu üzerine etkisinin araştırılması” adlı çalışmasını, Kahramanmaraş ili Göksu ilçesinde 66 öğrenci ile yapmıştır. Araştırmaya göre, kullanılan eğitsel oyunun öğrencilerin matematik dersine karşı tutumları ve akademik başarılarını olumlu yönde etkilediği görülmüştür.

Çelikten (2020) “Marmara Finansal Okuryazarlık Programı’nın geliştirilmesi ve 4. sınıf öğrencilerinin finansal okuryazarlık becerilerine etkisinin incelenmesi” adlı çalışmasını, nicel desenin hakim olduğu iç içe desen yöntemi ile yapmıştır. Çalışma 2019-2020 eğitim öğretim yılında İstanbul ilinde eğitim gören öğrenciler ile yapmıştır. Çalışmada elde edilen bulgulara göre, deney grubundaki öğrencilerin akademik başarıları ve finansal okuryazarlık tutum ve davranışlarının kontrol

grubundaki öğrencilere göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu, Marmara Finansal Okuryazarlık Programı'nın öğrencilerin finansal bilgilerini arttırdığı, finansal davranış ve tutum kazandırmada MEB sosyal bilgiler öğretim programına göre daha etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Karataş (2021) “ Sosyal bilgiler öğretiminde eğitsel oyun kullanımına ilişkin öğretmen görüşleri” adlı çalışması, 2019-2020 eğitim öğretim yılında Kayseri, Sivas, İstanbul, Nevşehir, Ordu, Ankara, Ağrı gibi çeşitli illerde görev yapan 30 öğretmenin katılımı ile yapılmıştır. Araştırmaya göre öğretmenleri eğitsel oyunu derslerde kullandıkları fakat öğretmen olarak daha farklı oyunlar keşfetmeleri için eğitimlere ihtiyaç duydukları sonucuna ulaşılmıştır.

Altunel (2022)' in yapmış olduğu “Sosyal bilgiler dersinde eğitsel oyunlar yoluyla kök değerlerin kazandırılması: Bir eylem araştırması” adlı araştırma, Kastamonu ilinde, 7. sınıf öğrencileri ile 2020-2021 eğitim öğretim yılı içerisinde yapılmıştır. Çalışmada sosyal bilgiler dersindeki kök değerlerin eğitsel oyun yöntemi kullanılarak kazandırılması amaçlanmıştır. Araştırma nitel araştırma yöntemlerinden biri olan eylem araştırma yöntemi kullanılarak yapılmıştır. Araştırmaya göre öğrenciler, sosyal bilgiler dersindeki kök değerleri eğitsel oyun yöntemi ile daha iyi kazanmışlardır.

Bostan (2022) tarafından yapılan “Sosyal bilgiler öğretiminde eğitsel oyunlara ilişkin öğretmen ve ortaokul öğrencilerinin görüşleri: Trabzon ili örneği” adlı çalışma Trabzon ilinde 2020-2021 eğitim öğretim yılında 26 öğretmen 52 öğrenci ile görüşme tekniği kullanılarak yapılmıştır. Araştırmanın amacı sosyal bilgiler dersinde eğitsel oyunlara ilişkin öğretmen ve ortaokul öğrencilerinin görüşlerini ortaya çıkarmaktır. Yapılan çalışmaya göre sosyal bilgiler dersinde eğitsel oyun kullanımının faydalı olduğu görülmüştür.

Balcı (2022) tarafından gerçekleştirilen “Sosyal Bilgiler Dersinde Uygulanan Eğitsel Oyunların Ortaokul Öğrencilerinin Sosyal Duygusal Gelişimine Etkisi” adlı çalışmada, eğitsel oyunların ortaokul öğrencilerinin sosyal duygusal gelişimleri üzerindeki etkisi incelenmiştir. Araştırma, 44 beşinci sınıf öğrencisi ile yarı deneysel desen kullanılarak yürütülmüştür. Elde edilen bulgulara göre, Sosyal Bilgiler dersinde eğitsel oyunların kullanımı, öğrencilerin sosyal duygusal gelişim düzeylerini artırmıştır.

Mallı (2022) tarafından gerçekleştirilen çalışmada, eğitsel oyun programının 12–14 yaş grubundaki öğrencilerin dikkat düzeyleri, motor becerileri ve çoklu zekâ alanları üzerindeki etkileri incelenmiştir. Araştırma, Erzurum ilinde 6. ve 7. sınıf öğrencilerinden oluşan toplam 73 öğrenci ile yarı deneysel desen kullanılarak yürütülmüştür. Araştırma bulgularına göre, eğitsel oyun programına katılan deney grubundaki öğrencilerin müziksel zekâ alanında, deney grubu lehine anlamlı bir fark ortaya çıkmıştır. Diğer zekâ alanlarında ise anlamlı bir fark bulunmamakla birlikte olumlu yönde bir artış gözlemlenmiştir. Ayrıca, deney grubundaki öğrencilerin dikkat düzeyleri ile motor becerileri, kontrol grubundaki öğrencilere göre anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur.

Candan Tosun (2022) tarafından gerçekleştirilen çalışmada, fen bilimleri dersinde eğitsel oyun kullanımının öğrencilerin akademik başarıları ve öğrenci görüşleri üzerindeki etkisi incelenmiştir. Araştırma, 2021–2022 eğitim öğretim yılında Kahramanmaraş ilinde, 28 5. sınıf öğrencisi ile yarı deneysel desen yöntemi kullanılarak yürütülmüştür. Araştırmadan elde edilen nicel veriler SPSS programı ile analiz edilmiş ve analiz sonuçlarına göre, deney grubu lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Nitel veriler ise, eğitsel oyun kullanılan derslerin öğrencilerde heyecan, keyif ve eğlence gibi olumlu duygular oluşturduğunu ortaya koymuştur.

Vahapoğlu (2022)'nin yapmış olduğu çalışmada, zekâ düzeylerinde herhangi bir problem olmayan temel akademik becerileri öğrenmede zorlanana, öğrenme güçlüğü tanısı konulmuş çocuklara eğitsel oyun yardımı ile denge ve koordinasyon becerilerine katkı sunmak amaçlanmıştır. Kırşehir ilinde kaynaştırma eğitimine devam eden 6 öğrenci ile deneysel desen yöntemi kullanılarak yapılmıştır. Araştırmaya göre, eğitsel oyun yönteminin denge ve genel koordinasyon becerilerine katkı sağladığı, el göz koordinasyonuna katkı sağlamadığı sonuçlarına ulaşılmıştır.

Keskin (2022)'in yaptığı “Bilgisayar destekli eğitsel oyunlarla gerçekleştirilen sosyal bilgiler dersinin akademik başarıya etkisi” adlı çalışmasında, sosyal bilgiler dersinde bilgisayar destekli eğitsel oyunların akademik başarılarına etkisini incelemek amaçlanmıştır. Çalışma Ağrı il merkezinde toplam 22 6. sınıf öğrenci ile yarı deneysel desen yöntemi kullanılarak yapılmıştır. Çalışmaya göre, bilgisayar destekli eğitsel oyunların sosyal bilgiler dersindeki akademik başarıyı arttırdığı sonucuna ulaşılmıştır.

Yıldız (2022) “Hayat bilgisi dersinde eğitsel oyun temelli etkinliklerin öğrencilerin akademik başarı, tutum ve motivasyon düzeylerine etkisinin incelenmesi” adlı çalışmasını 2021-2022 eğitim öğretim yılında Erzurum ilinin Şenkaya ilçesinde 3. sınıf düzeyinde 31 öğrenci ile yapmıştır. Verilerin toplanmasında akademik başarı testi, motivasyon ölçeği ve hayat bilgisi dersi tutum ölçeği kullanılmıştır. Verilerin analizinde Shapiro-Wilk testinden yararlanılmıştır. Araştırma sonucunda, eğitsel oyunla işlenen Hayat Bilgisi dersinin öğrencilerin akademik başarıları üzerinde olumlu bir etki yarattığı; ancak derse yönelik tutum ve motivasyonları üzerinde anlamlı bir etkisinin bulunmadığı belirlenmiştir.

Şahin Unat (2023) 4. sınıf sosyal bilgiler dersinde oyunla öğretim etkinliklerinin üretim, tüketim, dağıtım öğrenme alanındaki hedeflenen kazanımları öğrenmede, öğrencinin başarısına ve tutumlarına etkilerini araştırmayı amaçladığı çalışmasını, 2021-2022 eğitim öğretim yılında 30 4. sınıf öğrencisi ile Kastamonu ilinde yapmıştır. Araştırmada, eğitsel oyunla öğretimin uygulandığı öğrencilerin, sosyalleştikleri ve eğlenerek öğrendikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Özer (2023) tarafından gerçekleştirilen çalışmada, Sosyal Bilgiler dersinde eğitsel oyunların finansal okuryazarlık becerisi üzerindeki etkisi araştırılmıştır. Araştırma, Adıyaman ilinde öğrenim gören 54 4. sınıf öğrencisi ile yürütülmüştür. Nicel ve nitel yöntemlerin birlikte kullanıldığı iç içe gömülü desen ile tasarlanan araştırmada, eğitsel dijital oyunların kullanıldığı derslerde öğrencilerin akademik başarılarının ve finansal okuryazarlık tutumlarının deney grubu lehine arttığı sonucuna ulaşılmıştır.

Kandemir (2023) çalışmasında, dijital öykü ve eğitsel oyunla desteklenen 6. sınıf sosyal bilgiler dersinin, öğrencilerin akademik başarılarına, tutumlarına ve sosyal becerilerine etkisini incelemek amaçlanmıştır. Çalışma, karma yöntem kullanılarak Erzurum ilinde 59 6. sınıf öğrencisi ile gerçekleştirilmiştir. Araştırma bulgularına göre, öğrencilerin akademik başarı, tutum ve sosyal beceri düzeylerinin en yüksek olduğu grup, dijital öyküleme yönteminin uygulandığı birinci deney grubudur. Eğitsel oyun yönteminin kullanıldığı ikinci deney grubunda ise bu düzeylerin ikinci sırada yer aldığı belirlenmiştir. Buna karşılık, geleneksel yöntemlerin uygulandığı kontrol grubunda akademik başarı, tutum ve sosyal beceri düzeylerinin daha düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Kayan (2023) çalışmasında, cebirsel ifadeler öğretiminde eğitsel oyun kullanımının altıncı sınıf öğrencilerinin akademik başarı ve derse yönelik tutumlarını incelemek amaçlanmıştır. Çalışma Niğde ilinde 31 6. sınıf öğrencisi ile, karma araştırma yöntemlerinden açıklayıcı sıralı desen yöntemi kullanılarak yapılmıştır. Araştırmaya göre, eğitsel oyun yönetiminin öğrencilerin matematik dersindeki akademik başarılarını arttırdığı, eğitsel oyun kullanımının öğrencileri motive ettiği, ilgi uyandırdığı, derse katılımı arttırdığı ve öğrencilerin süreçten keyif almalarını sağladığı sonuçlarına ulaşılmıştır.

Efe Kündüzler (2023) tarafından gerçekleştirilen çalışmada, eğitsel oyun, dijital oyun ve matematik merkezli oyunların çocukların öz düzenleme becerileri ile matematik becerileri üzerindeki etkileri incelenmiştir. Araştırma, Burdur ilinde 60–72 aylık 142 çocukla, yarı deneysel desen yöntemi kullanılarak yürütülmüştür. Çalışmada üç deney grubu oluşturulmuş; birinci gruba eğitsel matematik oyunları programı, ikinci gruba matematik merkezli oyun programı ve üçüncü gruba dijital matematik oyun programı uygulanmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, tüm gruplarda hem matematik becerileri hem de öz düzenleme becerileri arasında anlamlı farklılıklar oluştuğu belirlenmiştir.

Kılıçarslan (2023) yaptığı çalışmada, mendel genetiği konusuna yönelik eğitsel oyunun 8. sınıf öğrencilerinin farkındalıklarının ve akademik başarılarının nasıl etkilendiğini araştırmak amaçlanmıştır. Araştırma 2021-2022 eğitim öğretim yılında 15 sekizinci sınıf öğrencisi ile, nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması kullanılarak yapılmıştır. Araştırmaya göre eğitsel oyun kullanımının mendel genetiği konusunda öğrencilerin, farkındalığını ve akademik başarılarını arttırmada önemli olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Akdeniz (2023) çalışmasında, 4. sınıf öğrencilerinin adalet, dürüstlük ve yardımlaşma değerlerine yönelik tutumlarının geliştirilmesinde, geleneksel oyun ve eğitsel oyunların etkilerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma, Manisa ilinde Çağatay Uluçay ilkokuluna devam eden dördüncü sınıf öğrencileri ile, deneysel desen araştırma yöntemi kullanılarak yapılmıştır. Araştırmaya göre, eğitsel oyun ve geleneksel oyunla desteklenen beden eğitimi ve oyun dersinin, 4. sınıf öğrencilerinin yardımlaşma, adalet ve dürüstlük tutumlarını olumlu yönde etkilediği sonucuna ulaşılmıştır.

Kayhan (2024) hayat bilgisi dersinde eğitsel oyun yöntemi kullanımının öğrencilerin akademik başarı ve tutumlarına etkisini belirlemeyi amaçladığı çalışmasını, yarı deneysel desen yöntemi kullanarak tamamlamıştır. Çalışma, 2022-2023 eğitim öğretim yılında Kırşehir il merkezinde eğitime devam eden 65 3. sınıf öğrencisi ile yapılmıştır. Çalışmada, hayat bilgisi dersinde kullanılan eğitsel oyun yönteminin öğrencilerin akademik başarılarında herhangi bir etkisinin olmadığı fakat dere karşı tutumlarında olumlu yönde etkisinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Öğütveren (2025) yaptığı çalışmada, 6. sınıf sosyal bilgiler dersinde eğitsel oyunların öğrencilerin akademik başarılarına, derse karşı tutumlarına ve değer kazandırmaya etkisini belirlemeyi amaçlamıştır. Araştırma 2023-2024 eğitim öğretim yılında, Giresun ilinin Şebinkarahisar ilçesinde eğitime devam eden altmış altıncı sınıf öğrencisiyle yapılmıştır. Araştırmada sosyal bilgiler dersinde eğitsel oyun etkinliklerinin, öğrencilerin akademik başarıları ve derse karşı tutumlarını arttırdığı, öğretim sürecine ve değerlerin gelişimine katkı sağladığı sonucuna ulaşılmıştır.

Finansal okuryazarlık becerisi ile yapılan yurt içi araştırmalar

Kılıç ve diğerleri (2015) yaptıkları çalışmada, üniversite öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeylerini belirlemeyi amaçlamışlardır. Araştırmada veriler 480 öğrenciden anket aracılığı toplanmıştır. Araştırma sonucunda öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeyleri yüzde kırksekiz olarak bulunmuştur. Araştırmada erkek öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeyleri kadın öğrencilere göre daha yüksek çıkmıştır. Araştırmada öğrencilerin en çok bilgiye sahip oldukları konu bireysel bankacılık, en az bilgiye sahip oldukları konu ise yatırım konuları olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Alkaya ve Yağlı (2015) çalışmalarında, üniversite öğrencilerinin finansal tutum, bilgi ve davranışlarını incelemiştir. Araştırmada nicel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırmaya göre öğrencilerin finansal bilgilerinin yeterli düzeyde olmadığı fakat finansal davranış ve tutumları arasında olumlu yönde bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Er ve Taylan (2017) yaptıkları çalışmada, lise öğrencilerinin finansal okuryazarlık bilgileri, finansal erişim için kullandıkları yollar, finansal

davranışlarının ve tutumlarının neler olduğunu belirlemek amaçlanmıştır. 812 lise öğrencisinin katıldığı çalışmada veriler anket ile toplanmıştır. Araştırmaya göre öğrencilerin finansal terim bilgilerinin fazla olmadığı, finansal konulara olan ilgilerinin düşük olduğu sonucuna ulaşılmış, öğrenciler olumlu finansal tutum ve davranış göstermelerinde, finansal bilgilerinin etkisinin az olduğu görülmüştür.

Adalar (2019) sosyal bilgiler öğretmen adaylarının finansal okuryazarlıklarının geliştirilmesi için ortaya konulacak bir model önerisinin amaçlandığı araştırmada, ekonomi dersinde yürütülen finansal okuryazarlık uygulamaları ve eğitiminin öğretmen adaylarının, akademik başarı, finansal okuryazarlıkları, ekonomi dersine yönelik tutumları ve finansal davranış ve tutumları üzerine etkilerini incelemiştir. Karma yöntem desenlerinden olan yakınsayan paralel desen yönteminin kullanıldığı araştırmada, nicel verilerin toplanma aşamasında, finansal okuryazarlık testi, akademik başarı testi, finansal tutum ölçeği ve ekonomi dersine yönelik tutum ölçeği, nitel verilerin toplanma aşamasında katılımcı günlükleri ve odak grup görüşmesi kullanılmıştır. Araştırmada nicel veri aracıyla ulaşılan bulguları ile nitel veri aracıyla ulaşılan bulguların desteklediği görülmüştür. Araştırmaya göre finansal okuryazarlık eğitim modelinin, tasarruf, harcama ve para yönetimi gibi konularda sosyal bilgiler öğretmen adaylarının finansal okuryazarlıklarını arttırdığı ve ekonomi dersinin işlevselliğini arttırdığı sonucuna ulaşılmıştır.

Er (2019) araştırmasında, sosyal bilgiler dersinde verilen finansal okuryazarlık becerisine ilişkin sosyal bilgiler öğretmen adaylarının düşüncelerini ve görüşlerini farklı değişkenler ile araştırmayı ve bu değişkenlerin öğretmen adaylarının finansal okuryazarlık durumlarını incelemeyi amaçlamıştır. Araştırma birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü sınıfta öğrenim gören 260 öğretmen adayı ile yapılmıştır. Araştırmada veriler “Finansal Okuryazarlık ve Para Yönetimi Algısı Ölçeği” kullanılarak toplanmıştır. Araştırmaya göre, öğretmen adaylarının para yönetimi davranışları ve para yönetim özyeterlik algıları açısından orta düzeyde oldukları, finansal okuryazarlık bilgileri açısından yeterli düzeyde finansal kavramlara sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmen adaylarının finansal bilgi testi sonucu ile cinsiyet değişkeni arasında, aileyle yaşanan çevre ve sınıf düzeyi ile para yönetim özyeterlik algısı arasında anlamlı farklılık belirlenmiştir.

Seyhan (2020) araştırmasını, sosyal bilgiler öğretmenlerinin finansal okuryazarlık becerisinin kazandırılması ve bu beceri ile ilgili farkındalıklarını ortaya koymak için yapmıştır. Araştırmada nitel desen yöntemi kullanılmıştır. Araştırma yirmi sosyal bilgiler öğretmeni ile yapılmıştır. Araştırmada sosyal bilgiler öğretmenlerinin beceriye ilişkin yeterlilikleri, becerinin tanımını bildikleri fakat bu becerinin öğrencilerde geliştirilmesinde kullanılacak sınıf etkinliklerini bilmedikleri ve etkinlikleri sınıfta uygulamadıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Arıkan (2021) araştırmasında, bağlam temelli öğrenme yaklaşım ile işlenen sosyal bilgiler dersinde, öğrencilerin finansal okuryazarlık becerilerini, akademik başarılarını ve öğrenimin kalıcılığına etkisini incelemeyi amaçlamıştır. Araştırma altıncı sınıfa devam eden 53 öğrenci ile yapılmıştır. Araştırmada karma araştırma yöntemlerinden olan açıklayıcı ardışık desen yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada nicel verilerin toplanmasında üretim, dağıtım ve tüketim başarı testi ve finansal okuryazarlık davranış ölçeği kullanılmış, nitel verilerin toplanmasında on öğrenci ile yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak görüşme yapılmıştır. Araştırmada bağlam temelli öğrenme yaklaşımının öğrencilerin finansal okuryazarlık becerisi, akademik başarıları ve öğrenimin kalıcılığı üzerine olumlu yönde etkisinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Ünlüer (2021) araştırmasında, sosyal bilgiler dersinde finansal okuryazarlık becerisine ilişkin hazırlanan etkinliklerin öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeylerine etkilerini incelemeyi amaçlamıştır. Araştırma ilkokula giden 25 dördüncü sınıf öğrenci ile yapılmıştır. Araştırmada finansal okuryazarlık etkinliklerinin öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeylerini artırdığı sonucuna ulaşılmıştır.

Tanyel (2022) araştırmasında, ilkokul 4. sınıf sosyal bilgiler dersinde “Farklılaştırılmış Öğretim Etkinliklerinin” öğrencilerin finansal okuryazarlık tutum, bilgi ve davranışlarına ve beceri temelli akademik başarılarına etkisini incelemeyi amaçlamıştır. Araştırma 65 dördüncü sınıf öğrencisi ile yapılmıştır. Araştırmada deneysel desen ve grup çalışması yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada veriler beceri temelli akademik başarı testi, sosyal bilgiler dersi tutum ölçeği, finansal okuryazarlık tutum, davranış, bilgi ölçekleriyle yarı yapılandırılmış görüşme formları kullanılarak toplanmıştır. Araştırmada deney ve kontrol grupları arasında beceri temelli akademik

başarılarında, sosyal bilgiler dersine yönelik tutumlarında, finansal okuryazarlık tutum, bilgi ve davranışlarında deney grubu lehine anlamlı farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Önlen (2022) yaptığı araştırmasında, öğrencilerin finansal okuryazarlık becerilerinin gelişmesinde sosyal bilgiler dersinde hazırlanan matematiksel modelleme etkinliklerinin uygunluğunu incelemeyi amaçlamıştır. Araştırmanın çalışma grubunun 127 öğrenci oluşturken, gönüllü otuz öğrenci velisi araştırma sürecinin değerlendirilmesine dahil olmuştur. Araştırmaya göre öğrencilerin günlük hayatında karşılaştıkları olaylar ile bağlantılı olan etkinliklerdeki problemlerin öğrencilerin ilgilerini çektiği, sosyal bilgiler dersinde uygulanan matematiksel modelleme etkinliklerinin veliler ve öğrenciler açısından faydalı bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Yiğit (2022) araştırmasında, ortaokul öğrencilerinin sosyal bilgiler dersinde finansal okuryazarlık yeterliliğini tespit etmek ve öğrencilerin finansal okuryazarlık becerisi ile ilgili görüşlerini ortaya koymayı amaçlamıştır. Araştırma 239 sekizinci sınıf öğrencisi ile yapılmıştır. Verilerin toplanmasında yapılandırılmış görüşme formu ve finansal okuryazarlık anketi kullanılmıştır. Yapılan hem görüşme hemde anket sonucunda ortaokul öğrencilerinin finansal okuryazarlıkla ilgili yeterliliklerinin genel olarak iyi düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Aktaş ve Tokmak (2023) araştırmasında, sosyal bilgiler dersinde finansal okuryazarlık becerisine ne kadar yer verildiği araştırılmıştır. Araştırmada veriler doküman incelemesi tekniği ile toplanmıştır. Finansal okuryazarlık becerisi ile ilgili konulara beşinci ve altıncı sınıflarda daha çok yer verildiği, bu beceri ile konu ve kazanımlara “üretim, tüketim ve dağıtım” öğrenme alanında yer verildiği tespit edilmiştir.

Bayram (2024) çalışmasında, İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin finansal okuryazarlık tutum ve davranış düzeyleri ile matematik başarıları arasındaki ilişkiyi araştırmayı amaçlamıştır. Araştırmaya göre öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeylerinin yüksek olduğu, finansal okuryazarlık düzeyleri ile matematik başarıları arasında anlamlı ve pozitif yönde bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Başar (2024) araştırmasında, ilkököl dördüncü sınıf öğrencilerinin finansal okuryazarlık, tutum ve davranış düzeyleri ile okul kantinin bilinçli kullanma

düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Araştırmanın çalışma grubunu, 2022-2023 eğitim öğretim yılında Karaman ilinde eğitime devam eden 379 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada, öğrencilerin finansal okuryazarlık tutum ve davranış düzeylerinin yüksek seviyede olduğu, yaş ve okul türü değişkenlerine göre anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği; okul kantinini bilinçli kullanma düzeylerinin yüksek seviyede olduğu ve okul türü değişkenlerine göre anlamlı ve pozitif yönde ilişkinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Altun (2025) araştırmasında, öğrenme amaçlı yazma etkinliklerinin dördüncü sınıf sosyal bilgiler dersi “Üretim, Dağıtım ve Tüketim” öğrenme alanında yer alan kavramların öğretilmesine ve finansal okuryazarlık becerisine etkisini belirleyerek öğrencilerin yazmadaki gelişim düzeylerini ortaya çıkarmayı amaçlamıştır. Yarı deneysel desen yöntemi kullanılan araştırmanın çalışma grubunu, 2023-2024 eğitim öğretim yılında Bayburt ilinde eğitime devam eden elli bir dördüncü sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırmada, öğrenme amaçlı kullanılan yazma etkinliklerinin öğrencilerin akademik başarılarını arttırdığı, yazma becerilerinin gelişim gösterdiği, finansal okuryazarlık becerilerinde ise anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Sorumluluk değeri ile yapılan yurt içi araştırmalar

Yontar (2013) araştırmasında, sosyal bilgiler dersinde kazandırılan empati becerisi ve sorumluluk değeri arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Araştırmada karma yöntem kullanılmıştır. Araştırma 5. sınıfa giden 1079 öğrenci ile yapılmıştır. Araştırma nicel veriler empati ölçeği, çocuklar için sorumluluk ölçeği, kişisel bilgiler formu kullanılarak, nitel veriler ise 36 öğrenci ile görüşme tekniği kullanılarak toplanmıştır. Araştırmada, öğrencilerin yarıdan fazlasının okulda ve evdeki sorumlulukları yerine getirdikleri, sorumlulukların kendilerine hatırlatılmasına gerek duymadıkları, öğrencilerin sorumluluk ve empati düzeyleri arasında orta düzeyde pozitif yönde anlamlı farklılık olduğu, sosyal bilgiler dersinde başarı oranları düşük olan öğrencilerin orta ve yüksek olan öğrencilerin empati ve sorumluluk puan ortalamaları anlamlı şekilde farklılaştığı sonuçlarına ulaşılmıştır.

Onay (2020) çalışmasında, 4. sınıf öğrencilerinin sorumluluk değeri kazanım düzeylerine, sorumluluk değeri etkinliklerinin etkisini incelemiştir. Araştırmada

veriler sorumluluk değeri ölçeği ile toplanmıştır. Araştırmaya göre yapılan ve uygulanan sorumluluk değeri etkinliklerinin, öğrencilerin sorumluluk değeri düzeylerine katkı sağladığı sonucuna ulaşılmıştır.

Durkut (2021) araştırmasında, 7. sınıfa devam eden öğrencilerin sorumluluk değeri düzeyleri ve problem çözme becerisi ile bunların aile içi iletişimlerine etkisini incelemiştir. Araştırma yedinci sınıfa devam eden 250 öğrenci ile yapılmıştır. Araştırmada öğrencilerin aile içi iletişim düzeyleri ve sorumluluk değeri düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki olduğu, sorumluluk düzeylerinin aile içi iletişim düzeylerini doğru orantı olacak şekilde etkilediği, öğrencilerin sorumluluk düzeyleri arttıkça aile içi iletişimlerinin de arttığı sonucuna ulaşılmıştır.

Yalçın (2021) çalışmasında, 5. sınıf sosyal bilgiler dersinde sorumluluk temelli uygulanan etkinliklerin öğrencilere sorumluluk değeri kazandırmadaki etkilerini incelemiştir. Araştırmaya göre sorumluluk değerinin etkinliklerle öğretilmesinin, öğrencilerin hem olumlu davranış ve tutum sergilemelerine hemde başarılarını arttırdığı sonucuna ulaşılmıştır.

Yaşar (2024) araştırmasında, ilkokul Türkçe, hayat bilgisi, sosyal bilgiler, fen bilimleri ve matematik ders kitaplarında yer alan konu ve metinleri sorumluluk değeri bakımından incelemeyi amaçlamıştır. Araştırmada, sorumluluk değerine ortalama olarak sosyal bilgiler dersinde 104, hayat bilgisi dersinde 99, Türkçe dersinde 73, fen bilimleri dersinde 46 ve matematik dersinde 40 yerde rastlanmış, sorumluluk değerinin ders kitaplarına ve ünitelerine dengeli bir dağılım göstermediği sonucuna ulaşılmıştır.

Aydoğan (2024) araştırmasında, 4. sınıf sosyal bilgiler dersinde sorumluluk değerinin animasyon destekli eğitim uygulamalarıyla öğretimini incelemiştir. Araştırmasını 25 öğrenci ile karma yöntem kullanarak tamamlamıştır. Araştırmada animasyon destekli eğitim uygulamalarının öğrencilerin sorumluluk değeri kazanmalarında olumlu etkisi olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

2.5.2.Yurtdışında yapılan araştırmalar

Bu bölümde, yurt dışında yapılmış eğitsel oyun, finansal okuryazarlık ve sorumluluk değeri ile ilgili bazı araştırmalara yer verilmiştir.

Eğitsel oyun yöntemi ile yapılan yurt dışı araştırmalar

Hwang ve diğerleri (2015)'nin yapmış oldukları araştırmada, öğrencilerin öğrenme performanslarını sorgulamaya dayalı olarak bir öğrenme stratejisi elde etmek için bilgisayar destekli eğitsel oyunu geliştirilerek öğrencilere uygulanmıştır. Yapılan çalışmada, oyunun öğrencilerde öğrenme performanslarına etkisini araştırmak amaçlanmıştır. Araştırmaya göre, oluşturulan oyunun öğrencilerin, öğrenme motivasyonlarını, öğrenme başarılarını ve memnuniyet derecelerini olumlu olarak arttırdığı sonucuna ulaşılmıştır.

Chen ve diğerleri (2015)'nin yaptıkları araştırmada, oyun tabanlı öğrenme yöntemiyle öğrencilerin fen öğrenmede motivasyonlarını arttırmasına etkisini incelemek amaçlanmıştır. Araştırma 57 ortaokul öğrencisiyle yapılmıştır. Araştırmaya göre, oyun temelli öğretimin, öğrencileri dikkatli ve açık bir şekilde bilimin kavramlarını keşfetmelerini sağladığı tespit edilmiş ayrıca öğrencilerin problem çözme becerilerini geliştirmiş ve öğrencileri bir üst sınıfa hazır hale getirdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Nurhaniyah ve diğerleri (2015) yaptıkları araştırmada, 5.sınıf sosyal bilgiler dersindeki öğrencilerin motivasyonlarını arttırmada işbirlikli öğrenme modeli “Kim Olduğunu Bulma ve Flash Kart Oyunu”nun uygulanmasının etkilerini incelemeyi amaçlamışlardır. Araştırma Endonezya’da 32 5. sınıf öğrencisinin katılımı ile yapılmıştır. Eylem araştırma deseninin kullanıldığı araştırmada, veriler anket, görüşme ve gözlem yolu ile toplanmıştır. Araştırma sonucuna göre, öğrencilerin oyunun uygulama aşamasında çok eğlendikleri, mutlu oldukları ve işbirlikli öğrenme ile kullanılan oyunun öğrencilerin öğrenme motivasyonlarını olumlu yönde etkilediği belirlenmiştir.

Jancic Hegedis ve Hus (2018) yaptıkları araştırmada, ilkokullarda sosyal bilgiler dersindeki oyunların temsilini incelemişlerdir. Araştırmada 4. ve 5. sınıfa devam eden 290 öğrenci ile bu sınıflarda görev yapan 117 öğretmen ile yapılmıştır. Araştırma, 56 gözlemlenebilen sosyal bilgiler dersi ile yapılmıştır. Araştırmada yöntem olarak deneysel ve tanımlayıcı olmayan ampirik araştırma kullanılmıştır. Araştırmada veriler, sosyal bilgiler dersine giren öğretmenlerin gözlemleri ve iki anket kullanılarak toplanmıştır. Araştırmaya göre öğrencilerin oyun temelli

öğrenmeyi sevdikleri fakat sosyal bilgiler dersine giren öğretmenlerin eğitsel oyun destekli öğretime fazla yer vermedikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Trajkovik ve diğerleri (2018)'nin yaptıkları araştırmada, geleneksel oyunların ortaokul programına yerleştirilerek öğrencilerin motivasyonlarına, başarılarına ve kişilik özelliklerine etkisini incelemek amaçlanmıştır. Araştırma, Makedonya' da bulunan bir okulda 5. sınıfta eğitim gören 102 öğrenci ile yapılmıştır. Araştırmaya göre, öğrencilerin motivasyonlarını ve başarılarını geleneksel oyunların doğrudan etkilediği tespit edilmiştir. Ayrıca, öğrencilerin kişilik özelliklerini geleneksel oyunların doğrudan etkilemediği fakat içe kapanık çocukların oyun sırasında motivasyonlarını arttırdığı sonucuna ulaşılmıştır.

Brezovszky ve diğerleri (2019)'nin yaptığı araştırmada, oyun temelli öğrenme ortamının öğrencilerin matematik dersindeki sayı bilgisine etkilerini incelemek amaçlanmıştır. Araştırma, 4.,5. ve 6. sınıfta eğitim gören toplam 1168 öğrenci ile yapılmıştır. Araştırmaya göre matematik dersinde kullanılan oyunların öğrencilerdeki performansları arttırdığı ve aritmetik becerilerini arttırmada oldukça etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Sousa ve Rocha (2019)'un yaptıkları çalışmada, liderlik becerilerinin gelişmesinde oyun temelli öğrenmenin etkisi incelenmiştir. Araştırma 8 gruptan ve her grupta on beş katılımcı olmak üzere 120 kişi ile yapılmıştır. Araştırmaya göre, liderlik becerilerinin gelişmesinde oyuna dayalı öğrenmenin etkili olduğu ve kolaylaştırma, zihniyet değişikliği, motivasyon ve iletişim gibi becerileri de geliştirdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Yu ve diğerleri (2020) tarafından yapılan araştırmada, eğitsel oyunların öğrenme motivasyonuna, öğrenme çıktılarına, memnuniyetine ve katılımına etkisini incelemek amaçlanmıştır. Araştırmada, oyuna dayalı öğrenmede katılımın rolü öğrenci katılımı ile incelenmiştir. Araştırmaya göre, eğitici oyunların öğrenme alanlarındaki çıktıları arttırabileceği, bilgisayar destekli olan öğretimin, bilgisayar destekli olmayan öğretime göre daha iyi öğrenme sağladığı sonuçlarına ulaşılmıştır.

Van Putten ve diğerleri (2020) yaptıkları çalışmada, oyun temelli çalışma sayfaları olarak hazırlanan işbirlikçi eğitsel oyunların matematik dersinde öğrencilerin tutum ve performansları üzerindeki gelişimsel etkilerini incelemişlerdir. Çalışma yarı deneysel desen yönüyle kullanılarak yapılmıştır. Araştırma Güney

Afrika’da 6. sınıfa devam eden 51 öğrenci ile yapılmıştır. Araştırmada oyun temelli çalışma sayfaları kullanılarak eğitim yapılan deney grubundaki öğrencilerin matematiksel becerilerinin geliştiği, başarılarının arttığı sonucuna ulaşılmıştır.

Kim (2020) yaptığı araştırmada, ilkokullarda kullanılan eğitsel oyunların sosyal bilgiler dersindeki etkilerini analiz etmiştir. Araştırmaya 5. ve 6. sınıfa devam eden 185 öğrenci katılmıştır. Araştırmada veriler, anket ve öğrenci günlükleri kullanılarak toplanmıştır. Araştırmanın sonucuna göre eğitsel oyunlar, öğrencilerin öğrenme ilgilerini, öğrenme motivasyonlarını ve akademik başarılarını arttırmıştır.

Saleh ve Althaqafi (2022) tarafından yapılan çalışmada, yarı deneysel olarak yapılmış, eğitici oyunları kullanmanın küçük çocukların kelime öğrenimi üzerindeki etkilerini araştırmak amaçlanmıştır. Araştırma, Suudi Arabistan’da 5-6 yaşlarındaki 20’ si deney grubu, 20’ si kontrol grubu olmak üzere 40 Arap çocukla yapılmıştır. Araştırmaya göre, eğitsel oyunların çocukların derse katılımını ve bilginin özümsemekle akılda tutulmasını arttırdığı sonuçlarına ulaşılmıştır.

Finansal okuryazarlık becerisi ile yapılan yurt dışı araştırmalar

Jorgensen ve Savla (2010) yaptıkları çalışmada, üniversiteye devam eden öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeyleri üzerinde ebeveynlerinin etkisini incelemişlerdir. Araştırma 420 üniversite öğrencisi ile yapılmış, veriler anket ile toplanmıştır. Araştırmada öğrencilerin finansal bilgi ve tutumları üzerinde ebeveynlerin doğrudan bir etkisi, finansal davranışları üzerinde ise dolaylı etkisinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Blue ve diğerleri (2018) yaptıkları çalışmada, 4. sınıf matematik dersinde kullanılacak finansal okuryazarlık uygulamalarını araştırmışlardır. 4. sınıf öğrencileri ile vaka analizi şeklinde bir uygulama yapılmıştır. uygulamada öğrencilerden finansal matematik görevlerini yerine getirmeleri istenerek, öğrencilerin finansal kararları, matematiksel ve sosyal bağlantı kurma durumları ve akran ilişkileri gözlemlenmiştir. Araştırmada, derse aktif katılan öğrencilerin, finansal karar alabilmeleri ve aldıkları kararın arkadaşlarındaki etkilerini fark ettikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Swiecka ve diğerleri (2020) çalışmalarında, liseye devam eden öğrencilerin finansal okuryazarlık seviyelerini cinsiyete göre tespit etmeyi amaçlamışlardır.

Araştırma Polonya’da 15-16 yaş grubundaki lise öğrencisi ile yapılmıştır. Araştırmada cinsiyetin, finansal araçları kullanmada ve finansal davranış göstermede farklılık gösterdiği fakat finansal bilgi üzerinde etkisinin olmadığı tespit edilmiş ve kadınların finansal okuryazarlık seviyelerinin erkeklerden daha düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Sorumluluk değeri ile yapılan yurt dışı araştırmalar

Purnamasari ve diğerleri (2019) çalışmalarında, sosyal bilgiler dersinde hazırlanacak öğrenme modülünün, sorumluluk değeri üzerine etkisini incelemişlerdir. Uygulanan öğrenme modülü ile öğrencilerin sorumluluk değeri üzerine beceri, bilgi ve öğrenmeleri üzerinde olumlu bir etkisinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Lilian ve diğerleri (2020) yaptıkları araştırmada, öğrencilerin sosyal bilgiler dersinde sorumluluk değeri kazanmalarında akranlarının etkisini incelemişlerdir. Araştırma Kenya’da 98 öğrenci ile yapılmış, veriler anket yöntemi ile toplanmıştır. Araştırmada, öğrencilerin sorumluluk kazanmalarında okul yönetiminin etkisinin fazla olduğu, ailenin önemli rol üstlendiği ve sosyal çevrenin ise etkisinin orta düzeyde etkili olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

3.YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın araştırma modeline, evren ve örnekleme, veri toplama araçlarına ve verilerin analizine ait bilgilere yer verilmiştir.

3.1. Araştırma Modeli

4. sınıf sosyal bilgiler dersinde eğitsel oyunun, finansal okuryazarlık becerisine, sorumluluk değerine ve öğrenmelerin kalıcılığına etkisi incelenirken nicel araştırma yöntemlerinden biri olan yarı deneysel desen yöntemi kullanılmıştır.

Deneysel araştırmalar, araştırmacının oluşturduğu farkların bağımlı değişken üzerinde nasıl etki bıraktığını ortaya çıkarmak için yapılan çalışmalardır (Büyüköztürk vd 2022). Bu sebeple deneysel çalışmalarda kontrol grubu önem göstermektedir. Çalışmada bağımsız değişkenin etkisini tam olarak tespit etmek için, araştırmacı deney grubu ve kontrol grubu arasındaki her şeyi en yüksek seviyede eşit tutmak zorundadır (Altunışık vd 2007). Deneysel araştırmalarda, araştırmacı tarafından bağımsız değişkenin doğrudan manipüle edilmesi ve bağımlı değişkene ait ölçümleri en az iki koşulda karşılaştırmasıdır. Deneysel çalışmalarda, katılımcılar veya denekler işlem gruplarına yansız (seçkisiz) olarak yerleştirilmesi yapılan çalışmayı güçlendirecektir. Deneysel desen araştırmaları, çok denekli desen ve tek denekli desen olarak iki gruba ayrılır. Çok denekli desen, yarı deneysel desen, zayıf deneysel desen ve gerçek deneysel desen olarak üçe ayrılır (Büyüköztürk vd 2022). Bu çalışmada deneysel araştırma yöntemlerinden ön test ve son test gruplu yarı deneysel desen modeli kullanılmıştır. Yarı deneysel desen, gerçek deneysel desen modelinin sağlayamadığı kontrolü, deney ve kontrol grupları arasındaki eşitliği sağlayabilen deneysel desenlerdir (Karakuş ve Başbüyük, 2009).

3.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırma, 2023-2024 eğitim-öğretim yılı Ağrı ili Patnos ilçesinde eğitime devam eden 38 dördüncü sınıf öğrencisi ile yapılmıştır. Çalışma kontrol grubu ve deney grubu olarak yürütülmüştür. Gruplar seçkisiz (yansız) örneklem yöntemlerine uygun örneklem yöntemi ile belirlenmiştir. Deneysel araştırmalarda yansız seçimlerin yapılmadığı durumlarda kullanılan desen yarı deneysel desendir

(Büyüköztürk vd 2022). Çalışmada “Ekonomik Faaliyetler” ünitesi, kontrol grubuna düz anlatım yöntemiyle deney grubuna ise hazırlanan eğitsel oyunlarla uygulanmıştır.

3.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama araçları olarak deney ve kontrol gruplarına finansal okuryazarlık becerisi için Yılmaz ve arkadaşları (2022) tarafından geliştirilen “Çocuklar İçin Finansal Okuryazarlık Ölçeği” ve sorumluluk değeri için Özdemir (2021) tarafından geliştirilen “Sorumluluk Değeri Değerlendirme Ölçeği” uygulanarak deney ve kontrol grupları arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığı istatistiksel olarak değerlendirilmiştir. Araştırmada kullanılacak ölçekleri kullanmadan önce ölçekleri hazırlayan kişilerden izin istenmiştir.

3.3.1. Çocuklar için finansal okuryazarlık ölçeği

Yılmaz ve arkadaşları (2022) tarafından geliştirilen “Çocuklar İçin Finansal Okuryazarlık Ölçeği”, öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeylerini belirlemeyi amaçlamaktadır. Ölçek, toplam 24 maddeden ve iki alt boyuttan oluşmaktadır. Bu alt boyutlar "Finansal Yönetim" ve "Bilinçli Tüketim" olarak adlandırılmıştır. Ölçek, 5’li Likert tipi derecelendirme ölçeğine sahiptir ve maddelere verilecek cevaplar "Her Zaman (5)", "Çoğu Zaman (4)", "Bazen (3)", "Nadiren (2)" ve "Hiçbir Zaman (1)" olarak puanlanmaktadır. Ölçekte bulunan 4. ve 20. maddeler ters kodlanmıştır. Ters kodlanan maddeler için puanlama tam tersi şeklinde (Her Zaman=1, Hiçbir Zaman=5) gerçekleştirilmiştir.

Yılmaz ve arkadaşları (2022) tarafından ölçeğin geçerlik ve güvenirlik analizleri yapılmış, Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı ölçeğin bütünü için 0.95 olarak hesaplanmıştır. Bu değer, ölçeğin iç tutarlılığının yüksek olduğunu göstermektedir. Ölçeğin alt boyutlarına ilişkin Cronbach Alfa güvenirlik katsayıları ise; "Finansal Yönetim" alt boyutu için 0.95 ve "Bilinçli Tüketim" alt boyutu için 0.86 olarak hesaplanmıştır. Bu değerler, ölçeğin güvenilir ve iç tutarlılığının yeterli olduğunu ortaya koymaktadır (Yılmaz vd 2022). Bu araştırmada ise ön testlerde elde edilen Cronbach Alfa 0.79, son testlerde elde edilen Cronbach Alfa 0.86’dır. Elde edilen ölçüm sonuçları ölçeğin bu araştırma da güvenilir olduğunu ortaya koymuştur.

3.3.2. Sorumluluk değeri değerlendirme ölçeği

Araştırmada, öğrencilerin sorumluluk değerlerini belirlemek amacıyla Özdemir (2021) tarafından geliştirilen “Sorumluluk Değeri Değerlendirme Ölçeği” kullanılmıştır. Ölçek, 14 maddeden oluşmakta ve üç alt boyut içermektedir. Bu alt boyutlar “Aidiyet Duygusu” (6 madde), “Görev Bilinci” (5 madde) ve “İletişim Sorumlulukları” (3 madde) olarak isimlendirilmiştir. Ölçekteki maddeler üçlü Likert tipinde olup "Katılmıyorum", "Kararsızım" ve "Katılıyorum" şeklinde derecelendirilmektedir. Ölçekte toplam 10 olumlu ve 4 olumsuz ifade bulunmaktadır.

Özdemir (2021) tarafından gerçekleştirilen geçerlik analizleri kapsamında Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) yapılmış ve ölçeğin üç faktörlü yapısının toplam varyansın %60.84'ünü açıkladığı belirlenmiştir. Birinci faktör varyansın %26.70'ini, ikinci faktör %18.34'ünü, üçüncü faktör ise %15.80'ini açıklamaktadır. Ölçeğin faktör yüklerinin ise .812 ile .559 arasında olduğu belirlenmiştir.

Özdemir (2021) tarafından gerçekleştirilen güvenirlik analizlerinde, ölçeğin Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı ölçeğin bütünü için .911 olarak hesaplanmıştır. Alt boyutlara ait Cronbach Alfa iç tutarlılık güvenirlik katsayıları ise “Aidiyet Duygusu” için .883, “Görev Bilinci” için .739 ve “İletişim Sorumlulukları” için .749 olarak hesaplanmıştır. Bu değerler ölçeğin iç tutarlılığının yüksek olduğunu göstermektedir. Bu araştırmada ise ön testlerin Cronbach Alfa değeri 0.74, son testlerin Cronbach Alfa değeri ise 0.85’dir. Bu sonuçların ölçme aracının güvenilir ve iç tutarlılığın yeterince yüksek olduğunu ortaya koymuştur.

3.4. Verilerin analizi

Veri setlerinin analizinde parametrik veya parametrik olmayan yöntemlere başvurma kararı, öncelikle örneklemelerin normal dağılım ve grup varyanslarının eşitliği gibi temel istatistiksel varsayımları karşılayıp karşılamadığıyla doğrudan ilişkilidir. Parametrik testler, genellikle daha güçlü ve duyarlı sonuçlar sunar; ancak bunların geçerliliği, belirli varsayımların titizlikle sınanmasına bağlıdır (Field 2013; Tabachnick and Fidell 2019). Bu bağlamda, normallik ve homojenlik testleri, analiz sürecinin ayrılmaz parçalarını oluşturur; bu varsayımlar sağlanmadığında parametrik yöntemler yanıltıcı sonuçlar verebilir ve parametrik olmayan alternatiflerin tercih edilmesi gerekebilir (Ghasemi and Zahediasl 2012; Kim 2013).

Normallik incelemesi, verilerin çarpıklık ve basıklık ölçümleri ile Shapiro–Wilk veya Kolmogorov–Smirnov sınamaları kullanılarak gerçekleştirilir (Razali and Wah 2011). Alanyazında, çarpıklık (skewness) ve basıklık (kurtosis) değerlerinin ± 2 arasındaki sınırlar içinde kalmasının, normal dağılım varsayımının makul düzeyde karşılandığına işaret ettiği kabul edilir (George and Mallery 2016). Bu değerlendirmeler, özellikle t-testi ve varyans analizi (ANOVA) gibi parametrik sınamaların geçerliliğini doğrudan etkiler; normallikten belirgin sapmalar gözlemlendiğinde ise Mann–Whitney U veya Kruskal–Wallis gibi parametrik olmayan testlere geçilmesi önerilir (Gibbons and Chakraborti 2011; Field 2013).

Öte yandan, homojenlik varsayımı, gruplar arasındaki varyansların eşit düzeyde olduğunu varsayar ve Levene ile Bartlett testleri aracılığıyla denetlenir. Varyans eşitsizliği tespit edildiğinde, geleneksel ANOVA sonuçları çarpılabilir; bu durumda Welch ANOVA gibi alternatif parametrik teknikler ya da parametrik olmayan Brown–Forsythe testi gibi yöntemler devreye sokulabilir (Kim 2013; Gravetter and Wallnau 2014). Sonuç olarak hem normallik hem de varyans homojenliğinin tatmin edilmediği durumlarda parametrik testlerin güvenilirliğinin azalacağı açıktır. Bu nedenle, veri analiz sürecinin başında bu varsayımların kapsamlı bir şekilde sınanması, doğru yöntemin seçilmesi ve elde edilen bulguların geçerliliğinin korunması açısından hayati önem taşır.

3.4.1. Normallik testleri

Araştırmada elde edilen verilerin dağılım özellikleri, parametrik istatistiksel testlerin uygulanabilirliğinin değerlendirilmesi amacıyla incelenmiştir. Bu kapsamda, normallik varsayımı; çarpıklık (skewness) ve basıklık (kurtosis) değerleri ile Shapiro-Wilk testi sonuçları temel alınarak analiz edilmiştir. Elde edilen bulgular Tablo 3.1’de özetlenmektedir.

Tablo 3.1. Normallik Analizi Sonuçları

Ölçüm		N	$\bar{X}$	SS	Çarpıklık	Basıklık	Shapiro-Wilk (p)
Finansal Ön Test	Okuryazarlık	38	3.46	0.472	0.298	-0.835	0.197
Finansal Son Test	Okuryazarlık	38	3.80	0.670	-0.346	-0.312	0.440
Sorumluluk Ön Test		38	2.31	0.359	-0.443	-0.263	0.215
Sorumluluk Son Test		38	2.46	0.407	-1.096	0.319	0.000

Tablo 3.1 incelendiğinde, tüm değişkenlere ait çarpıklık ve basıklık değerlerinin -2 ile +2 aralığında olduğu görülmektedir. Bu durum, ilgili alanyazında normalliğin temel göstergesi olarak kabul edilen aralığa işaret etmektedir (Gravetter and Wallnau 2014; George and Mallery 2016). Böylece, parametrik testlerin kullanılabilmesi için dağılımın normal olduğu söylenebilir.

Shapiro-Wilk testi sonuçlarına göre ise; Finansal Okuryazarlık Ön Test ($p=0.197$), Finansal Okuryazarlık Son Test ($p=0.440$) ve Sorumluluk Ön Test ($p=0.215$) için p değerleri 0.05'ten büyüktür. Bu, ilgili verilerin normal dağıldığını ve normallik varsayımının reddedilmediğini göstermektedir. Buna karşılık, Sorumluluk Son Test için Shapiro-Wilk testi p değeri 0.000 olup, $p<0.05$ olduğundan normallik varsayımı reddedilmiştir; yani bu değişkenin dağılımı normal değildir.

Ancak, sosyal bilimlerde örneklem büyüklüğünün görece küçük olduğu çalışmalarda yalnızca Shapiro-Wilk testine bakılarak parametrik testlerin tamamen terk edilmesinin uygun olmadığı alanyazında vurgulanmaktadır (Razali and Wah 2011; Ghasemi and Zahediasl 2012; Kim 2013). Özellikle çarpıklık ve basıklık değerlerinin kabul edilebilir sınırlar içinde yer alması, dağılımın parametrik analizler için yeterince normal kabul edilebileceğine işaret etmektedir (Field 2013; Tabachnick and Fidell, 2019). Sorumluluk son testi için normallik testi sonucu $p<0.05$ ile normallik reddedilmiş olsa da, çarpıklık ve basıklık değerlerinin normallik sınırları içinde olması nedeniyle parametrik testlerin uygulanması alanyazında desteklenmektedir (Gibbons and Chakraborti 2011; Kim 2013).

Sonuç olarak, normallik analizinden elde edilen bütüncül bulgular dikkate alındığında, araştırmada kullanılan verilerin dağılımı parametrik testler için uygun

görülmektedir. Bu nedenle, analizlerde parametrik testlerin tercih edilmesi, yöntemsel olarak doğru ve bilimsel açıdan gerekçelendirilmiş bir yaklaşım sunmaktadır. Normallik varsayımına ilişkin bu değerlendirme, sosyal bilimler alanında yaygın biçimde kabul edilen bilimsel standartlara ve literatüre dayanmaktadır (Field 2013; Tabachnick and Fidell 2019).

3.4.2. Homojenlik analizi

Parametrik testlerin uygulanabilirliğini etkileyen temel varsayımlardan biri olan varyans homojenliği, gruplar arasında bağımlı değişkenin dağılımındaki farklılıkların belirgin bir şekilde ortaya çıkmamasını gerektirir. Bu doğrultuda, varyansların eşitliği (homojenliği) sağlandığında, istatistiksel analizlerin güvenilirliği artmakta ve elde edilen sonuçların geçerliliği desteklenmektedir (Field 2013). Homojenlik varsayımının sağlanıp sağlanmadığını belirlemek amacıyla, genellikle Levene testi tercih edilmektedir. Bu test, farklı gruplarda varyansların birbirine yakın olup olmadığını anlamlılık düzeyi (p-değeri) üzerinden değerlendirir. Araştırma kapsamında, kullanılan değişkenler için Levene testi uygulanmış ve sonuçlar Tablo 3.2’de özetlenmiştir.

Tablo 3.2. Levene Testi Sonuçları: Varyans Homojenliği

Değişken	Levene İstatistiği	Sd1	Sd2	p
Finansal Okuryazarlık Ön Test	0.005	1	36	0.942
Finansal Okuryazarlık Son Test	0.111	1	36	0.741
Sorumluluk Ön Test	0.076	1	36	0.785
Sorumluluk Son Test	1.579	1	36	0.062

Tablo 3.2 incelendiğinde, tüm değişkenlerde elde edilen p-değerlerinin .05’ten büyük olduğu görülmektedir. Bu bulgu, hem Finansal Okuryazarlık Ön Test ve Son Test puanları hem de Sorumluluk Ön Test ve Son Test puanları açısından gruplar arası varyansların anlamlı bir biçimde farklılaşmadığını göstermektedir. Özellikle Sorumluluk Son Test değişkeninde p-değeri .05’e oldukça yakın ($p = .062$) olsa da kabul edilen istatistiksel eşik aşılmadığı için, varyans homojenliği

varsayımının sağlandığı sonucuna varılmıştır. Bu doğrultuda, analizlerde parametrik testlerin uygulanması için uygun bir zemin oluşmuştur.

Araştırmada kullanılan değişkenlerin hem normallik hem de homojenlik varsayımlarını karşılaması, bağımsız ve eşleştirilmiş örneklem t-testi gibi parametrik analizlerin güvenle uygulanabilmesine olanak tanımıştır (Field 2013; Gravetter and Wallnau 2016). Normallik varsayımı Shapiro-Wilk testi ve çarpıklık-basıklık değerleriyle değerlendirilmiş, homojenlik varsayımı ise yukarıda açıklandığı üzere Levene testiyle test edilmiştir.

Bu koşullar altında, grup içi karşılaştırmalar için eşleştirilmiş örneklem t-testi, grup karşılaştırmaları için ise bağımsız örneklem t-testi tercih edilmiştir. Bağımsız örneklem t-testi, iki ayrı grubun (örneğin deney ve kontrol grupları) ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olup olmadığını saptamada kullanılmaktadır ve özellikle varyansların eşit olduğu durumlarda güçlü sonuçlar sunar (Büyüköztürk 2012). Eşleştirilmiş örneklem t-testi ise aynı grup üzerinde uygulanan iki ölçüm arasındaki farkın anlamlılığını test eder ve müdahale öncesi-sonrası veya zamana bağlı değişimleri değerlendirmek için idealdir (Tabachnick and Fidell 2019; Pallant 2020).

T-testi sonuçlarının yanı sıra, elde edilen farkların pratikteki önem derecesini belirleyebilmek amacıyla Cohen'in d etki büyüklüğü katsayısı da hesaplanmıştır. Etki büyüklüğü, iki grup arasındaki farkın standart sapmaya oranı olarak ifade edilir ve d = 0.2 küçük, d = 0.5 orta, d = 0.8 ise büyük etki olarak değerlendirilir (Cohen, 1988). Bu uygulama, yalnızca istatistiksel anlamlılık ile yetinilmeyip, bulguların pratik ve eğitimsel anlamda ne ölçüde önemli olduğunu ortaya koymak için gereklidir (Lakens 2013).

Cohen'in d değeri aşağıdaki şekilde hesaplanmaktadır:

$$d = (M1 - M2) / SD_{pooled}$$

Burada M1 ve M2 iki grubun ortalamalarını, SDpooled ise birleşik standart sapmayı ifade etmektedir. SDpooled değeri ise:

$$SD_{pooled} = \sqrt{((n1-1) * SD1^2 + (n2-1) * SD2^2) / (n1+n2-2)}$$

formülüyle hesaplanır (Cohen 1988).

Araştırmada hem Finansal Okuryazarlık Testi hem de Sorumluluk Testi üzerinden elde edilen sonuçların pratikteki etkisi, Cohen'in d katsayısı ile

raporlanmıştır. Böylece, bulguların yalnızca istatistiksel anlamda değil, aynı zamanda uygulama alanındaki önemine ilişkin de gl bir değerlendirme sağlanmıştır. Etki büyüklüğünün dikkate alınması, özellikle eğitim bilimleri araştırmalarında sonuçların genellenebilirliği ve uygulama potansiyelinin değerlendirilmesi açısından önemlidir (Büyüköztürk 2012; Field 2013). Sonuç olarak, araştırmada hem normallik hem de homojenlik varsayımlarının sağlanması, parametrik testlerin güvenle uygulanmasını mümkün kılmış; t-testi sonuçları ve etki büyüklüğü analizleri, bulguların bilimsel geçerliliğini ve eğitim alanındaki pratik önemini pekiştirmiştir.

4.BULGULAR

4.1. Birinci Alt Probleme Yönelik Bulgular

Araştırmanın bu aşamasında, deney grubunda **eğitsel oyun yöntemi** uygulanmadan önce, deney ve kontrol gruplarının finansal okuryazarlık düzeylerinin başlangıçta istatistiksel olarak karşılaştırılabilir olup olmadığını belirlemek amacıyla bağımsız gruplar t-testi uygulanmıştır. Böylece, deneysel uygulama öncesinde gruplar arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığı değerlendirilmiş ve araştırmanın sonraki bulgularının güvenilirliği için önemli bir temel oluşturulmuştur. Elde edilen bulgular Tablo 4.1’de sunulmaktadır.

Tablo 4.1. Deney ve Kontrol Gruplarının Finansal Okuryazarlık Testi Ön Test Puanlarına İlişkin Bağımsız t-Testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Grup	N	$\bar{X}$	(Ss)	t	p
Finansal Yönetim	Deney Grubu	19	3.85	0.52	1.154	0.256
	Kontrol Grubu	19	3.64	0.61		
Bilinçli Tüketim	Deney Grubu	19	3.32	0.62	-0.428	0.671
	Kontrol Grubu	19	3.22	0.70		
Finansal Okuryazarlık Testi	Deney Grubu	19	3.49	0.48	0.382	0.705
	Kontrol Grubu	19	3.43	0.48		

Tablo 4.1 incelendiğinde, deney ve kontrol gruplarının finansal okuryazarlık testinin hem genel puanlarında hem de “Finansal Yönetim” ve “Bilinçli Tüketim” alt boyutlarında ortalama değerler açısından birbirine oldukça yakın oldukları görülmektedir. Deney grubunun Finansal Yönetim ortalaması 3.85 iken, kontrol grubunun ortalaması 3.64’tür. Bilinçli Tüketim alt boyutunda ise deney grubu ortalaması 3.32, kontrol grubu ortalaması ise 3.22’dir. Genel finansal okuryazarlık puanlarında ise deney grubunun 3.49 ve kontrol grubunun 3.43’lük bir ortalama sahip olduğu dikkat çekmektedir. Ayrıca, standart sapma değerlerinin de gruplar

arasında birbirine yakın olduğu ve puan dağılımlarının benzer varyanslara sahip olduğu görülmektedir.

Bağımsız gruplar t-testi sonuçlarına göre, tüm alt boyutlarda p değerlerinin .05'in üzerinde olduğu (Finansal Yönetim için $p = .256$; Bilinçli Tüketim için $p = .671$; Finansal Okuryazarlık Testi için $p = .705$) ve t değerlerinin düşük olduğu belirlenmiştir. Bu bulgular, deney ve kontrol gruplarının finansal okuryazarlık düzeyi bakımından başlangıçta istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediğini ortaya koymaktadır.

4.2. İkinci Alt Probleme Yönelik Bulgular

Bu bölümde, finansal okuryazarlık testi temelinde, eğitsel oyun yöntemi uygulanan deney grubu ile geleneksel yöntem uygulanan kontrol grubunun son test puanları arasındaki farklılık bağımsız gruplar t-testi ile analiz edilmiştir. Analizin amacı, uygulanan yöntemin öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeylerine olan etkisini incelemektir. Elde edilen bulgular Tablo 4.2'de ayrıntılı olarak sunulmaktadır.

Tablo 4.2. Deney ve Kontrol Gruplarının Finansal Okuryazarlık Testi Son Test Puanlarına İlişkin Bağımsız t-Testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Grup	N	$\bar{X}$	(Ss)	t	p	Etki Büyüklüğü (Cohen's d)
Finansal Yönetim	Deney Grubu	19	4.11	0.51	2.449	0.019	0.82
	Kontrol Grubu	19	3.64	0.66			
Bilinçli Tüketim	Deney Grubu	19	3.89	0.82	1.352	0.185	0.43*
	Kontrol Grubu	19	3.54	0.80			
Finansal Okuryazarlık Testi	Deney Grubu	19	4.00	0.61	1.972	0.056	0.65*
	Kontrol Grubu	19	3.59	0.68			

* $p<0.05$ anlamlılık düzeyini sağlamayan gruplar için, etki büyüklüğü sadece bilgi amaçlı raporlanmıştır; istatistiksel anlam taşımadığı dikkate alınmalıdır.

Tablo 4.2 incelendiğinde, **Finansal Yönetim** alt boyutunda deney grubu ile kontrol grubu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark tespit edilmiştir ($t(36)=2.449$, $p=0.019$). Cohen's d değeri 0.82 olup, bu etki büyüklüğü büyük düzeyde olarak değerlendirilmektedir. Bu sonuç, eğitsel oyun temelli öğretimin öğrencilerin finansal yönetim becerileri üzerinde anlamlı ve güçlü bir etki yarattığını göstermektedir.

Bilinçli Tüketim alt boyutunda ise, $p=0.185$ ile anlamlı bir fark bulunamamıştır. Cohen's $d=0.43$ olarak hesaplanmış olup, bu değer orta düzeyde bir etki büyüklüğüne işaret etse de istatistiksel anlamlılık sağlanamadığından bu farkın tesadüfi olabileceği göz önünde bulundurulmalıdır. Yorumlanırken, bu tür bulguların örneklem büyüklüğüne ve araştırmanın istatistiksel gücüne bağlı olarak değişebileceği vurgulanmalıdır (Lakens 2013).

Genel **Finansal Okuryazarlık Testi** puanları açısından da deney grubunun ortalaması ($\bar{X}=4.00$, $Ss=0.61$), kontrol grubunun ortalamasından ($\bar{X}=3.59$, $Ss=0.68$) yüksek olmakla birlikte, $t(36)=1.972$ ve $p=0.056$ ile klasik anlamlılık düzeyinin ($p<0.05$) hemen üzerinde kalmıştır. Cohen's $d=0.65$ orta düzeyde bir etkiyi göstermektedir, fakat anlamlılık eşiği aşılmadığı için bulgu dikkatli yorumlanmalıdır.

Sonuç olarak, finansal yönetim alt boyutunda eğitsel oyun temelli öğretimin anlamlı ve güçlü bir etkisi olduğu, diğer alt boyut ve genel puan için ise orta düzeyde, ancak istatistiksel olarak anlamlı olmayan farklılıklar bulunduğu saptanmıştır.

4.3. Üçüncü Alt Probleme Yönelik Bulgular

Çalışmada, deney grubundaki öğrencilere uygulanan **Finansal Okuryazarlık Testi**nin alt boyutlarına ilişkin ön test ve son test puanları arasındaki farklar, eşleştirilmiş t-testi ile analiz edilmiştir. Bu analizle, uygulanan eğitsel oyun yönteminin öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeyleri üzerindeki etkisi ortaya konulmak istenmiştir. İlgili istatistiksel bulgular Tablo 4.3'te sunulmaktadır.

Tablo 4.3. Deney Grubunun Finansal Okuryazarlık Testi Ön Test ve Son Test Puanlarına İlişkin Eşleştirilmiş t-Testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Test	N	$\bar{X}$	(Ss)	t	p	Etki Büyüklüğü (Cohen's d)
Finansal Yönetim	Ön Test	19	3.85	0.51	-1.580	0.132	0.46
	Son Test	19	4.11	0.51			
Bilinçli Tüketim	Ön Test	19	3.13	0.62	-3.306	0.004	1.02
	Son Test	19	3.89	0.82			
Finansal Okuryazarlık Testi	Ön Test	19	3.49	0.48	-2.952	0.009	0.92
	Son Test	19	4.00	0.61			

Tablo 4.3 incelendiğinde, **finansal yönetim** alt boyutunda deney grubunun ön test ve son test puan ortalamalarında artış gözlemlenmekle birlikte, bu artışın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı görülmektedir ($t=-1.580$, $p=0.132$; $p > 0.05$). Hesaplanan Cohen's d değeri 0.46'dır ve orta düzeyde bir etkiyi işaret etse de elde edilen bu farklılığın istatistiksel olarak anlamlı olmaması, uygulamanın bu alt boyutta güvenilir bir değişim yarattığı sonucunu desteklemez. Dolayısıyla, bu bulgunun yalnızca tanımlayıcı olarak dikkate alınması gerekir; pratikte anlamlı bir değişim kanıtlanmamıştır.

Buna karşın, **bilinçli tüketim** alt boyutunda, ön test ve son test puan ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($t=-3.306$, $p=0.004$; $p < 0.01$). Cohen's d değeri 1.02 olup, yöntemin bu alt boyutta büyük düzeyde bir etki oluşturduğunu göstermektedir. Bu sonuç, eğitsel oyun uygulamasının öğrencilerin bilinçli tüketim davranışlarını geliştirme konusunda güçlü ve anlamlı bir katkı sunduğunu göstermektedir.

Aynı şekilde, **toplam finansal okuryazarlık testi** puanlarında da anlamlı bir artış tespit edilmiştir ($t=-2.952$, $p=0.009$; $p < 0.01$). Bu artışın etki büyüklüğü Cohen's d=0.92 olarak bulunmuştur. Bu değer, yöntemin genel finansal okuryazarlık düzeyine yüksek düzeyde olumlu bir etkisi olduğunu göstermektedir.

Genel olarak, elde edilen bulgular eğitsel oyun yönteminin öğrencilerin finansal okuryazarlık becerilerinin artırılmasında etkili bir eğitimsel strateji olarak değerlendirilebileceğini göstermektedir. Ancak anlamlılık düzeyinin sağlanamadığı “finansal yönetim” alt boyutunda, Cohen’s d değeri orta düzeyde bir etkiye işaret etse de bu sonuç dikkatle yorumlanmalı ve uygulamanın etkili olduğu yalnızca istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilen boyutlar üzerinden genellenmelidir.

4.4. Dördüncü Alt Probleme Yönelik Bulgular

Araştırmanın bu aşamasında, mevcut programın uygulandığı kontrol grubunda yer alan öğrencilerin finansal okuryazarlık testine ilişkin ön test ve son test puanları arasındaki farklılık, eşleştirilmiş t-testi ile değerlendirilmiştir. Bu analiz, geleneksel öğretim uygulamasının kontrol grubu öğrencilerinin finansal yönetim, bilinçli tüketim ve genel finansal okuryazarlık düzeylerine etkisini nesnel biçimde ortaya koymayı amaçlamaktadır.

Aşağıda, kontrol grubunun finansal yönetim, bilinçli tüketim ve genel finansal okuryazarlık alt boyutlarına ilişkin ön test ve son test puanlarının karşılaştırmalı sonuçları sunulmuştur:

Tablo 4.4. Kontrol Grubunun Finansal Okuryazarlık Testi Ön Test ve Son Test Puanlarına İlişkin Eşleştirilmiş t-Testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Test	N	$\bar{X}$	(Ss)	t	p
Finansal Yönetim	Ön Test	19	3.64	0.61	0.000	1.000
	Son Test	19	3.64	0.66		
Bilinçli Tüketim	Ön Test	19	3.22	0.70	-1.850	0.081
	Son Test	19	3.54	0.80		
Finansal Okuryazarlık Testi	Ön Test	19	3.43	0.48	-1.133	0.272
	Son Test	19	3.59	0.68		

Tablo 4.4’teki bulgular, kontrol grubunda mevcut program doğrultusunda uygulanan öğretim sürecinin, öğrencilerin finansal yönetim, bilinçli tüketim ve genel

finansal okuryazarlık düzeylerinde istatistiksel olarak anlamlı bir değişim yaratmadığını göstermektedir. Finansal yönetim alt boyutunda, ön test ve son test puanlarının ortalamaları tamamen aynı olup ($\bar{X} = 3.64$), $t(18) = 0.000$ ve $p = 1.000$ değerleri bu alanda herhangi bir farklılık oluşmadığını ortaya koymaktadır.

Bilinçli tüketim alt boyutunda, ön test ortalaması 3.22 ve son test ortalaması 3.54 olarak hesaplanmıştır. Elde edilen $t(18) = -1.850$ ve $p = 0.081$ değeri, istatistiksel anlamda anlamlı bir fark bulunmadığını göstermektedir. Genel finansal okuryazarlık testi için ise, ön test ortalaması 3.43, son test ortalaması 3.59 olarak belirlenmiş; $t(18) = -1.133$ ve $p = 0.272$ değerleriyle bu fark da istatistiksel olarak anlamlı değildir.

Bu sonuçlar, mevcut öğretim programının uygulandığı kontrol grubunda öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeylerinde dikkate değer bir gelişim sağlamadığını ve puan ortalamalarındaki küçük artışların anlamlılık düzeyine ulaşmadığını göstermektedir.

4.5. Beşinci Alt Probleme Yönelik Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde, deney ve kontrol gruplarının sorumluluk düzeyi açısından başlangıçta karşılaştırılabilir olup olmadığını belirlemek amacıyla, iki grup arasında Sorumluluk Testi ön test puanlarına bağımsız gruplar t-testi uygulanmıştır. Elde edilen bulgular Tablo 4.5'te sunulmaktadır.

Tablo 4.5. Deney ve Kontrol Gruplarının Sorumluluk Testi Ön Test Puanlarına İlişkin Bağımsız t-Testi Sonuçları

Grup	N	$\bar{X}$	(Ss)	t	p
Deney Grubu	19	2.43	0.32	2.128	0.060
Kontrol Grubu	19	2.20	0.37		

Tablo 4.5 incelendiğinde, deney grubunun sorumluluk testi ön test puan ortalamasının 2.43, kontrol grubunun ise 2.20 olduğu görülmektedir. Standart sapma değerlerinin deney grubunda 0.32, kontrol grubunda ise 0.37 olması, gruplardaki puan dağılımlarının birbirine yakın olduğunu göstermektedir.

Bağımsız gruplar t-testi sonucunda elde edilen t değeri 2.128 ve p değeri .060'tır. p değerinin .05'in üzerinde olması, iki grup arasında sorumluluk testi ön test puanları açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmadığını göstermektedir.

4.6.Altıncı Alt Probleme Yönelik Bulgular

Araştırmada, deney ve kontrol gruplarının sorumluluk düzeyleri bakımından son test puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla bağımsız gruplar t-testi uygulanmıştır. Analize ilişkin bulgular Tablo 4.6'da sunulmaktadır.

Tablo 4.6. Deney ve Kontrol Gruplarının Sorumluluk Testi Son Test Puanlarına İlişkin Bağımsız t-Testi Sonuçları

Grup	N	$\bar{X}$	(Ss)	t	p	Etki Büyüklüğü (Cohen's d)
Deney Grubu	19	2.63	0.24	2.752	0.010	0.87
Kontrol Grubu	19	2.30	0.47			

Tablo 4.6 incelendiğinde, deney grubunun sorumluluk testi son test puan ortalamasının ($\bar{X}=2.63$, $Ss=0.24$) kontrol grubuna ($\bar{X}=2.30$, $Ss=0.47$) kıyasla daha yüksek olduğu görülmektedir. Gruplar arasındaki puan dağılımlarının (standart sapma değerleri) birbirine yakın olması, ölçümlerin homojenliğini desteklemektedir. Bağımsız gruplar t-testi sonucunda $t=2.752$ ve $p=0.010$ olarak bulunmuştur. p değerinin 0.05'ten küçük olması, deney ve kontrol gruplarının son test puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğunu göstermektedir. Ayrıca, Cohen's d değeri hesaplanmış ve 0.87 olarak bulunmuştur. Bu değer, elde edilen farkın büyük düzeyde bir etki büyüklüğüne sahip olduğunu göstermektedir. (Cohen, 1988'e göre; 0.2 küçük, 0.5 orta, 0.8 ve üzeri büyük etki büyüklüğünü işaret eder.)

4.7. Yedinci Alt Probleme Yönelik Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde, deney grubunda yer alan öğrencilerin **Sorumluluk Testi**'nden elde ettikleri ön test ve son test puanları arasındaki fark, **eşleştirilmiş t-testi** ile istatistiksel olarak incelenmiştir. Bu analiz, uygulanan eğitsel oyun yönteminin öğrencilerin sorumluluk düzeylerine olan etkisini nesnel biçimde ortaya koymayı amaçlamaktadır. Analiz sonuçları Tablo 4.7'de ayrıntılı olarak sunulmuştur.

Tablo 4.7. Deney Grubunun Sorumluluk Testi Ön Test ve Son Test Puanlarına İlişkin Eşleştirilmiş t-Testi Sonuçları

Grup	N	$\bar{X}$	(Ss)	t	p	Etki Büyüklüğü (Cohen's d)
Deney Grubu	19	2.63	0.24	2.752	0.010	0.87
Kontrol Grubu	19	2.30	0.47			

Tablo 4.7'de sunulan bulgular incelendiğinde, deney grubunda uygulanan eğitsel oyun yönteminin, öğrencilerin Sorumluluk Testi'nden aldıkları son test puan ortalamasını ($\bar{X}=2.63$, $Ss=0.24$), ön test puan ortalamasına göre ($\bar{X}=2.43$, $Ss=0.32$) anlamlı şekilde artırdığı görülmektedir. Elde edilen t değeri -2.178 olup, p değeri 0.043'tür. Bu sonuç, $p<0.05$ düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığa işaret etmektedir.

Analizde ayrıca etki büyüklüğü hesaplanmış ve Cohen's d değeri 0.46 olarak bulunmuştur. Bu değer, ilgili eğitimsel müdahalenin öğrenciler üzerinde **orta düzeyde** bir etki oluşturduğunu göstermektedir. Başka bir ifadeyle, eğitsel oyun yöntemiyle gerçekleştirilen uygulamanın, öğrencilerin sorumluluk düzeylerini sadece tesadüfi bir artışla açıklanamayacak biçimde, belirgin bir şekilde geliştirdiği söylenebilir.

Elde edilen bu bulgu, literatürde eğitsel oyun tabanlı yaklaşımların öğrenci davranışları ve sorumluluk algısı üzerindeki olumlu etkilerine ilişkin araştırma sonuçlarıyla da örtüşmektedir. Ancak, etki büyüklüğünün orta düzeyde olması, uygulamanın güçlü ancak sınırlı bir etki oluşturduğunu da göstermektedir. Sonuç

olarak, uygulanan eğitsel oyun yöntemi, deney grubundaki öğrencilerin sorumluluk düzeylerinde **istatistiksel olarak anlamlı ve orta büyüklükte bir artış** sağlamıştır.

4.8.Sekizinci Alt Probleme Yönelik Bulgular

Kontrol grubundaki öğrencilerin Sorumluluk Testi'nden elde ettikleri ön test ve son test puanlarının karşılaştırılması amacıyla eşleştirilmiş t-testi uygulanmıştır. Bu analiz, geleneksel öğretim süreçlerinin öğrencilerin sorumluluk düzeyleri üzerindeki etkisini belirlemeyi amaçlamaktadır. Elde edilen bulgular Tablo 4.8'de ayrıntılı olarak gösterilmiştir.

Tablo 4.8. Kontrol Grubunun Sorumluluk Testi Ön Test ve Son Test Puanlarına İlişkin Eşleştirilmiş t-Testi Sonuçları

Grup	N	$\bar{X}$	(Ss)	t	p	Etki Büyüklüğü (Cohen's d)
Deney Grubu	19	2.63	0.24	2.752	0.010	0.87
Kontrol Grubu	19	2.30	0.47			

Tablo 4.8'de yer alan bulgulara göre, kontrol grubundaki öğrencilerin Sorumluluk Testi ön test puan ortalaması ($\bar{X}$ =2.20, Ss=0.36) ile son test puan ortalaması ($\bar{X}$ =2.30, Ss=0.47) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır (t =-0.785; p =0.443; $p>0.05$). Bu sonuç, uygulanan öğretim sürecinin, öğrencilerin sorumluluk düzeylerinde anlamlı bir değişiklik oluşturmadığını göstermektedir. Diğer bir ifadeyle, kontrol grubunda yer alan öğrencilerin sorumluluk becerilerinde kayda değer bir gelişim veya gerileme saptanmamıştır.

Elde edilen bu bulgu, eğitsel oyun yönteminin uygulanmadığı gruplarda sorumluluk düzeylerinde anlamlı bir artış sağlanmasının beklenmemesini destekler niteliktedir. Kontrol grubundaki öğrencilerin ön test ve son test puanları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmaması, literatürde geleneksel öğretim yaklaşımlarının sosyal-duyuşsal beceriler üzerindeki etkisinin sınırlı olduğuna ilişkin bulgularla da örtüşmektedir. Ayrıca, Cohen's d gibi etki büyüklüğü analizlerine

başvurulmasını gerektirecek anlamlı bir fark bulunmadığı için bu aşamada etki büyüklüğü hesaplamasına gerek duyulmamıştır.

4.9. Dokuzuncu Alt Probleme Yönelik Bulgular

Çalışmada, deney grubundaki öğrencilere uygulanan Finansal Okuryazarlık Testinin alt boyutlarına ilişkin son test ve kalıcılık testi puanları arasındaki farklar, eğitsel oyun yönteminin uzun vadede öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeylerinin kalıcılığı üzerindeki etkisini değerlendirmek amacıyla eşleştirilmiş t-testi ile analiz edilmiştir. Bu analizle, uygulanan yöntemin etkisinin sürdürülebilirliği incelenmiştir. Elde edilen istatistiksel bulgular Tablo 4.9’da sunulmaktadır.

Tablo 4.9. Deney Grubunun Finansal Okuryazarlık Testi Son Test ve Kalıcılık Testi Puanlarına İlişkin Eşleştirilmiş t-Testi Sonuçları

Grup	N	$\bar{X}$	(Ss)	t	p	Etki Büyüklüğü (Cohen's d)
Deney Grubu	19	2.63	0.24	2.752	0.010	0.87
Kontrol Grubu	19	2.30	0.47			

Tablo 4.9 incelendiğinde, finansal yönetim, bilinçli tüketim ve toplam finansal okuryazarlık alt boyutlarında son test ile kalıcılık testi puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>0.05$). Son test ve kalıcılık testi puanlarının birbirine oldukça yakın olması, eğitsel oyun yöntemiyle elde edilen kazanımların belirli bir süre sonra da korunduğunu göstermektedir.

4.10. Onuncu Alt Probleme Yönelik Bulgular

Bu bölümde, deney grubunda yer alan öğrencilerin Sorumluluk Testi’nden elde ettikleri son test ve kalıcılık testi puanları arasındaki fark, uygulanan eğitsel oyun yönteminin öğrencilerin sorumluluk düzeylerine olan uzun vadeli etkisini değerlendirmek amacıyla eşleştirilmiş t-testi ile analiz edilmiştir. Elde edilen istatistiksel bulgular Tablo 4.10’da ayrıntılı olarak gösterilmiştir.

Tablo 4.10. Deney Grubunun Sorumluluk Testi Son Test ve Kalıcılık Testi Puanlarına İlişkin Eşleştirilmiş t-Testi Sonuçları

Grup	N	$\bar{X}$	(Ss)	t	p	Etki Büyüklüğü (Cohen's d)
Deney Grubu	19	2.63	0.24	2.752	0.010	0.87
Kontrol Grubu	19	2.30	0.47			

Tablo 4.10 incelendiğinde, deney grubunda yer alan öğrencilerin Sorumluluk Testi son test puan ortalaması ($\bar{X}$ =2.63, Ss=0.24) ile kalıcılık testi puan ortalaması ($\bar{X}$ =2.67, Ss=0.18) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($t(18)$ = -0.48; p = 0.641). Bu bulgu, uygulanan eğitsel oyun yönteminin öğrencilerde oluşturduğu sorumluluk düzeyindeki kazanımların, zaman içerisinde büyük oranda korunduğunu göstermektedir. Son test ve kalıcılık testi puanlarının birbirine oldukça yakın olması ve aralarındaki farkın anlamlı olmaması, öğrencilerde geliştirilen sorumluluk düzeyinin sürdürülebilirliğini ortaya koymaktadır. Başka bir ifadeyle, elde edilen kazanımların yalnızca kısa vadeli olmadığı, aynı zamanda uzun vadede de etkisini devam ettirdiği anlaşılmaktadır.

5.SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırmada elde edilen bulgulara bağlı olarak, eğitsel oyunun öğrencilerin finansal okuryazarlık becerileri, sorumluluk değerleri ve öğrenmelerinin kalıcılığı üzerine etkisi kapsamında elde edilen sonuçlar ile önceki çalışmalardaki sonuçlar karşılaştırılmış, benzer ve farklı yönleri ortaya konulmuştur.

5.1.Sonuç ve Tartışma

4. sınıf sosyal bilgiler dersinde eğitsel oyunun finansal okuryazarlık becerisine, sorumluluk değerine ve öğrenmelerin kalıcılığına etkisinin belirlenmesi amacıyla yapılan bu çalışmada, nicel araştırma yöntemlerinden olan yarı deneysel desen yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 2023-2024 eğitim-öğretim yılında Ağrı ili Patnos İlçesinde eğitime devam eden 38 4. sınıf öğrencisi ile yapılmıştır. Veri toplama aracı olarak deney ve kontrol gruplarına finansal okuryazarlık becerisi için, Yılmaz ve arkadaşları (2022) tarafından geliştirilen “Çocuklar İçin Finansal Okuryazarlık Ölçeği” ve sorumluluk değeri için, Özdemir (2021) tarafından geliştirilen “Sorumluluk Değeri Değerlendirme Ölçeği” uygulanmıştır.

5.1.1. Finansal okuryazarlık ile ilgili sonuçlar

Deney ve kontrol gruplarında uygulamaya başlanılmadan önce Çocuklar İçin Finansal Okuryazarlık Ölçeği ve Sorumluluk Değeri Değerlendirme Ölçeği uygulanmış ve finansal okuryazarlık düzeyleri açısından benzer ve karşılaştırılabilir özelliklere sahip oldukları belirlenmiştir. Gerek genel finansal okuryazarlık becerisi, gerekse “Finansal Yönetim” ve “Bilinçli Tüketim” alt boyutlarında gruplar arasında anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir. Böylelikle, araştırma süresince elde edilen değişimlerin, doğrudan uygulanan eğitsel oyun yönteminden kaynaklandığını güvenle değerlendirme olanağı sunmuştur.

Eğitsel oyun yönteminin uygulandığı deney grubu ile mevcut programın uygulandığı kontrol grubunun finansal okuryazarlık son test puanları karşılaştırıldığında, özellikle finansal yönetim alanında deney grubunun anlamlı bir üstünlük gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuç, eğitsel oyunların öğrencilerin

finansal yönetimle ilgili bilgi, tutum ve becerilerini geliştirmede etkili bir strateji olduğunu göstermektedir. Bilinçli tüketim ve genel finansal okuryazarlık düzeylerinde de deney grubunun kontrol grubundan daha yüksek bir gelişim gösterdiği, ancak bazı alt boyutlarda istatistiksel anlamlılık düzeyine tam olarak ulaşılmadığı tespit edilmiştir. Bu durum ise eğitsel oyun yönteminin finansal okuryazarlık üzerinde pozitif etkileri olduğunu, fakat bazı alanlarda bu etkinin daha sınırlı kaldığını göstermektedir. Özer (2023)'in yaptığı sosyal bilgiler dersinde eğitsel oyunların finansal okuryazarlık becerisine etkisini incelediği çalışmasında finansal okuryazarlık becerisi açısından benzer sonuçlara ulaşmıştır.

Deney grubunda eğitsel oyun yöntemiyle gerçekleştirilen uygulama sonucunda, öğrencilerin hem genel finansal okuryazarlık becerisinde hem de özellikle bilinçli tüketim davranışlarında anlaşılabilen gelişmeler gözlenmiştir. Bu bulguya göre oyun temelli öğrenme yönteminin, öğrencilerde bilgi değişiminin ve bilginin kalıcılığını sağlamada güçlü bir yöntem olabileceğini göstermektedir. Mevcut programın uygulandığı kontrol grubunda ise hem genel finansal okuryazarlık becerisi hem de alt boyutlarda uygulama öncesi ve sonrası arasında anlamlı bir farklılık oluşmamıştır. Bu bulgulara göre geleneksel öğretim yöntemlerinin finansal okuryazarlık gelişimi açısından kısa vadede önemli bir etki yaratmadığını göstermektedir. Bu durum, yenilikçi ve aktif öğrenme yaklaşımlarının derslerdeki önemini bir kez daha vurgulamaktadır.

Eğitsel oyun yönteminin uygulandığı deney grubunun finansal okuryazarlık son test ve kalıcılık testleri karşılaştırıldığında finansal okuryazarlık testinin tüm alt boyutlarında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Altunbilek ve diğerleri (2008), Savaş ve Gülüm (2014), Torun ve Duran (2014), Uygun ve diğerleri (2018) farklı sınıf seviyelerinde yaptıkları araştırmalarında, sosyal bilgiler dersindeki eğitsel oyunların kalıcılığı etkilediği, Karabağ ve Aydoğan (2015) ve Gedik (2017) farklı derslerde yaptıkları araştırmalarında ise eğitsel oyun yönteminin kalıcılığa etkisi yönünden benzer sonuçlara ulaşılmıştır. Bu sonuçlara göre, eğitsel oyun tabanlı uygulamaların sadece kısa vadeli değil, uzun vadeli öğrenme çıktıları açısından da etkili ve sürdürülebilir olduğunu göstermektedir.

Yapılan çalışmalara bakıldığında eğitsel oyun yöntemi kullanılarak finansal okuryazarlık becerisi ve sorumluluk değerinin bir arada incelendiği başka bir

çalışmaya ulaşamamıştır. Ancak Tanyel (2022) çalışmasında farklılaştırılmış öğretim etkinliklerinin öğrencilerin finansal okuryazarlık becerilerini olumlu yönde etkilediğini tespit etmiştir. Ünlüer (2021) ise sosyal bilgiler dersinde finansal okuryazarlık becerisine ilişkin hazırlanan etkinliklerin öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeylerine etkilerini incelediği araştırmasında, finansal okuryazarlık etkinliklerinin öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeylerini artırdığı sonucuna ulaşmıştır. Önen (2022) yaptığı çalışmada ise sosyal bilgiler dersinde hazırlanan matematiksel modelleme etkinliklerinin de finansal okuryazarlık becerilerine katkı sağladığı sonucuna ulaşmıştır. Benzer olarak Arıkan (2021) çalışmasında bağlam temelli öğrenme yaklaşım ile işlenen sosyal bilgiler dersinde, öğrencilerin finansal okuryazarlık becerilerine katkı sağladığını tespit etmiştir.

5.1.2. Sorumluluk değeri ile ilgili sonuçlar

Araştırmanın başında, deney ve kontrol gruplarının sorumluluk değeri açısından benzer başlangıç düzeylerine sahip olduğu belirlenmiştir. Uygulama sonrasında ise deney grubunun sorumluluk değerinde, kontrol grubuna göre anlamlı bir üstünlük kazandığı ortaya çıkmıştır. Eğitsel oyun yönteminin uygulandığı öğrencilerde sorumluluk davranışlarının daha fazla geliştiği söylenebilir. Bu durum eğitsel oyunların sadece bilişsel alanda değil, sosyal-duyuşsal alanda da öğrencilere katkı sağladığını göstermektedir.

Eğitsel oyun yönteminin uygulandığı deney grubunda uygulama öncesi ve sonrası sorumluluk değeri açısından anlamlı bir artış olduğu, mevcut programın uygulandığı kontrol grubunda ise herhangi değişiklik olmadığı gözlemlenmiştir. Bu duruma göre sorumluluk değerinin kazandırılmasında eğitsel oyun yönteminin, geleneksel yöntemlere göre daha etkili strateji olduğunu ortaya koymaktadır. Eğitsel oyun yöntemiyle öğrencilerin grup çalışmalarında iş birliği içerisinde ve aktif olmaları sorumluluk duygularını desteklemiştir. Ayrıca deney grubunun sorumluluk son test puanları ile kalıcılık testleri karşılaştırıldığında eğitsel oyun temelli yaklaşımın, öğrencilerin sorumluluk düzeylerinde kalıcı ve anlamlı bir gelişim sağladığı görülmektedir. Bu sonuçlar, eğitsel oyun yaklaşımının, öğrencilerin sorumluluk düzeylerinde oluşturduğu olumlu etkinin zaman içinde de korunabildiği ve kalıcı olduğunu göstermektedir. Ayrıca eğitsel oyun tabanlı uygulamaların

değerler eğitimi ve sorumluluk gibi tutum geliştirme süreçlerinde uzun vadeli olarak da etkili olabileceğini göstermektedir.

Dördüncü sınıf sosyal bilgiler dersinde eğitsel oyun yöntemi ile sorumluluk değerinin tek başına incelendiği çalışmaya rastlanmamakla birlikte, sorumluluk değerinin farklı değişkenlerle ilişkilerinin incelendiği çalışmalar literatürde yer almaktadır. Yontar (2013) sosyal bilgiler dersinde kazandırılan empati becerisi ve sorumluluk değeri arasındaki ilişkiyi incelediği araştırmasında anlamlı bir farklılığa ulaşmışken, Onay (2020) ise yaptığı çalışmada dördüncü sınıf düzeyinde hazırlanan sorumluluk değeri etkinliklerinin, öğrencilerin sorumluluk düzeylerine katkı sağladığı sonucuna ulaşmıştır. Aydoğan (2024) araştırmasında, animasyon destekli eğitim uygulamalarının öğrencilerin sorumluluk değeri kazanmalarında olumlu etkisi olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğütveren (2025) ise yaptığı çalışmada, sosyal bilgiler dersinde eğitsel oyun etkinliklerinin, öğrencilerin akademik başarıları ve derse karşı tutumlarını arttırdığı, öğretim sürecine ve değerlerin gelişimine katkı sağladığı sonucuna ulaşılmıştır.

Genel olarak, bu araştırma eğitsel oyun yönteminin, finansal okuryazarlık becerisinin, sorumluluk değerinin kazandırılmasında ve kalıcılığa etkisinde etkili bir yöntem olduğunu ortaya çıkarmaktadır. Eğitsel oyun yönteminin uygulandığı deney grubunda finansal okuryazarlık becerisi ve sorumluluk değeri açısından anlamlı ve uygulamada karşılığı olan ilerlemeler kaydedilmişken, geleneksel yöntemlerin uygulandığı kontrol grubunda ise anlamlı bir değişim kaydedilmemiştir. Sonuçlar, ilkokul sosyal bilgiler dersinde eğitsel oyun gibi aktif öğrenmeye dayalı yöntemlerin kullanılmasının öğrencilerin hem bilgi hem de değerler eğitimi açısından önemli kazanımlar sağlayabileceğini göstermektedir.

5.2.Öneriler

5.2.1. Araştırma bulgularına yönelik öneriler

1. Eğitsel oyun yöntemi sosyal bilgiler dersi başta olmak üzere, finansal okuryazarlık ve değerler eğitimine yönelik tüm öğretim süreçlerinde aktif olarak kullanılabilir.
2. Eğitsel oyun yönteminin yanında proje tabanlı öğrenme, drama, iş birlikli öğrenme ve rol oynama gibi farklı aktif öğrenme yöntemleri de kullanılarak öğrencilerin hem bilişsel hem de sosyal-duyuşsal gelişimlerine etkileri araştırılabilir.

3. Özellikle finansal okuryazarlık becerisi ve sorumluluk değeri gibi beceri ve değerlerin kazandırılmasına yönelik eğitsel oyun etkinliklerine, ders kitaplarında ve yardımcı materyallerde daha fazla yer verilebilir.
4. Dijital çağın imkanları göz önünde tutularak, mobil tabanlı dijital eğitsel oyunlar hazırlanarak sınıf ortamına uyarlanabilir.
5. Eğitsel oyun temelli uygulamaların öğrencilerde sadece bilgi değil, tutum, değer ve sosyal beceriler üzerindeki etkisinin de değerlendirilmesi için süreç odaklı gözlem formları, öğrenci yansıtıcı günlükleri ve akran değerlendirmesi gibi nitel ölçme araçları kullanılabilir.
6. Öğrencilerin derse aktif katılımlarının sağlanması ve öğrenilenlerin günlük yaşamla ilişkilendirilmesi için oyun temelli grup çalışmaları, yarışmalar ve yaratıcı problem çözme etkinlikleri kullanılabilir.
7. Eğitsel oyun yönteminin, farklı sınıf düzeylerinde ve çeşitli derslerde araştırılması, bulguların genellenebilirliğini ve uygulama alanlarını genişletecektir.
8. Öğrenci, öğretmen ve velilerin eğitsel oyunlara dair görüş ve deneyimlerinin nitel yöntemlerle incelenmesi, uygulamanın güçlü ve geliştirilmesi gereken yönlerini daha ayrıntılı biçimde ortaya koyacaktır.

KAYNAKLAR

- Adalar, H. 2019. Sosyal Bilgiler Öğretmen Eğitiminde Finansal Okuryazarlık ve Öğretimi: Bir Model Önerisi. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Akay, C. 2019. Öğrenmeyi Etkileyen Temel Faktörler ve Genel Öğrenme Öğretme İlkeleri. Anı Yayıncılık, Ankara.
- Akdeniz, Ö. 2023. Geleneksel Oyunlar ve Eğitsel Oyunların 4. Sınıf Öğrencilerinde Adalet, Yardımlaşma ve Dürüstlük Tutumuna Olan Etkisinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Manisa.
- Akkuş, Z. ve Aslan, H. 2013. Sosyal bilgiler dersinde oyunlarla kavram öğretimi. International Journal Of Social Research, 2(2), 61-77.
- Aksoy, B. 2003. Problem çözme yönteminin çevre eğitiminde uygulanması. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 2(14), 83-98.
- Aksoy, B., Dere, A. ve Çiftçi, H. 2022. Erken Çocukluk Döneminde Oyun (7. Baskı). Ankara: Pegem Akdemi.
- Aksoy, S. 2022. Ortaokul 7. sınıf Öğrencilerinin Eğitsel Oyun Tasarımlarının Problem Çözme Becerilerine Etkisi. Yüksek Lisans Tezi, Siirt Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Siirt.
- Aksu, G. ve Doğan, N. 2015. Öğretim yöntem ve tekniklerinin öğrenci görüşlerine göre ikili karşılaştırma yöntemiyle ölçeklenmesi. Eğitimde ve Psikolojide Ölçme ve Değerlendirme Dergisi, 6(2), 194-206. <https://doi.org/10.21031/epod.87629>
- Aktaş, A. 2006. İlköğretim 4. ve 5. Sınıf Fen Bilgisi Programındaki Öğrenme Öğretme Yaşantılarının Öğretim İlkelerine Uygunluğu. Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya.
- Aktaş, V. ve Tokmak, A. 2023. Temel bir beceri olarak finansal okuryazarlığın sosyal bilgiler dersine yansması. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 23(1), 449-470. <https://doi.org/10.17240/aibuefd.2023..-1166093>
- Alkan, S. 2019. Dijital Olarak Tasarlanmış Bir Eğitsel Oyun Ortamında Ortaokul Öğrencilerinin Alan Kavramının Gelişiminin İncelenmesi. Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.

- Alkaya, A. ve Yağlı, İ. 2015. Finansal okuryazarlık-f finansal bilgi, davranış ve tutum:.. The Journal of International Social Research, 8(40), 585-599. <https://doi.org/10.17719/jisr.20154013941>
- Altun, A. ve Demir, S. 2008. Sosyal bilgiler dersinde problem çözme yönteminin eriş, kalıcılığa ve tutuma etkisi. Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi, 2(10), 79-100.
- Altun, P. 2025. Sosyal Bilgiler Dersinde Öğrenme Amaçlı Yazma Etkinliklerinin Kavram Öğretimine Ve Finansal Okuryazarlık Becerisine Etkisi. Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Erzurum.
- Altunay, D. 2004. Oyunla Desteklenmiş Matematik Öğretiminin Öğrenci Erişisine ve Kalıcılığa Etkisi. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Altunbilek, D., Emir, S. ve Avcı, C. 2008. Sosyal bilimler öğretiminde eğitsel oyunların erişiğ ve kalıcılığa etkisi. Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi, 2, 35-51.
- Altunel, S. 2022. Sosyal Bilgiler Dersinde Eğitsel Oyunlar Yoluyla Kök Değerlerin Kazandırılması: Bir Eylem Araştırması. Yüksek Lisans Tezi, Kastamonu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kastamonu.
- Altunışık, R., Coşkun, R. ve Yıldırım, E. 2007. Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri SPSS Uygulamalı . Sakarya : Sakarya Yayıncılık.
- Angın, Ö. 2019. Eğitsel Oyun Temelli Dinlediğini Anlama Etkinliklerinin 4. Sınıf Öğrencilerinin Anlama Başarısı Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ordu.
- Arıcı, A. F. 2006. Türkçe öğretiminde kullanılan strateji- yöntem ve teknikler. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 7(1), 299-307.
- Arıkan, İ. 2021. Sosyal Bilgiler Dersinde Bağlam Temelli Öğrenme Yaklaşımının Öğrencilerin Akademik Başarısına, Finansal Okuryazarlık Becerilerine ve Öğrenimin Kalıcılığına Etkisi. Doktora Tezi, Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Elazığ.
- Aşçı, M. 2009. Kişisel ve sosyal bir değer olarak okuryazarlık. Değerler Eğitimi Dergisi, 7 (17), 9-26.
- Atayeter, Y. ve Tozkoparan, U. 2014. Sosyal bilgiler öğretmenleri ve 6. sınıf öğrencilerinin sosyal bilgiler dersinde gezi gözlem yönteminin uygulanmasına yönelik görüşleri. Mehmet Akif Ersoy Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 3(5), 1-21.

- Aydemir, G. 2010. Sosyal Bilgiler Öğretiminde Örnek Olay Yönteminin Öğrencilerin Çevre Bilincine ve Çevreye Yönelik Tutumlarına Yönelik Etkisi. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Aydemir Özbay, H. 2019. Altıncı Sınıf Matematik Öğretim Programı İle Sorumluluk Değeri Eğitim Program Tasarımının Etkililiğinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul. .
- Aydın, E., ve Sulak, S. 2015. Sınıf öğretmeni adaylarının “değer” kavramına yönelik metafor algıları. Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 4(2), 482-500. <https://doi.org/10.14686/buefad.v4i2.5000148420>
- Aydoğan, Ö. 2024. İlkokul 4. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Sorumluluk Değerinin Animasyon Destekli Eğitim Uygulamaları İle Öğretimi. Yüksek Lisans Tezi, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Rize.
- Aymen Peker, E. 2018. 5. Sınıf "Canlılar Dünyasını Gezelim Ve Tanıyalım" Ünitesinin Klasik Eğitsel Oyunlar Ve Teknoloji Destekli Eğitsel Oyunlarla Öğretiminin Değerlendirilmesi. Doktora Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Samsun. .
- Aytaç, A. 2014. Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının eğitimlerinde gezi-gözlem metodunun yeri ve önemi. Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi, 11(21), 55-69.
- Bal, Ö. 2019. Hayat Bilgisi Değer Eğitiminde Örnek Olay Yöntemi: Bir Eylem Araştırması. Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Bal, Ş. ve Edis, A. 2020. Sınıf öğretmenlerinin yaşam becerileri ile ilgili bilgi ve deneyimleri. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi ISS Dergisi, 10(2), 549-565. <https://doi.org/10.30783/nevsosbilen.748564>
- Balcı, A. ve Yanpar Yelken, T. 2010. İlköğretim öğretmenlerinin “değer” kavramına yükledikleri anlamlar. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, (39), 81-90.
- Balcı, S. E. 2022. Sosyal Bilgiler Dersinde Uygulanan Eğitsel Oyunların Ortaokul Öğrencilerin Sosyal Duygusal Gelişimine Etkisi. Yüksek Lisans Tezi, Amasya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Amasya.
- Başar, Y. 2024. İlkokul 4. Sınıf Öğrencilerinin Finansal Okuryazarlık Ve Okul Kantinini Bilinçli Kullanma Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Karaman.

- Bayram, R. 2024. İlkokul Öğrencilerinin Finansal Okuryazarlık Düzeyleri İle Matematik Başarıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Aksaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Üniversitesi, Aksaray.
- Berkant, H. G., Efendioğlu, A. ve Sürmeli, Z. 2014. Değerler eğitime yönelik öğretmen görüşlerinin incelenmesi. *Turkish Studies*, 5(9), 427-440. <https://doi.org/10.7827/turkishstudies.6732>
- Blue, L. E., O'Brien, M. and Makar, K. 2018. Exploring the classroom practices that may enable a compassionate approach to financial literacy education. *Mathematics Education Research Journal*, 30(2), 143-164. <https://doi.org/10.1007/s13394-017-0223-5>
- Bolat, Y. 2016. Sosyal değerleri ve değerler eğitimi anlamak. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 4(29), 322-348. <https://doi.org/10.16992/ASOS.1283>
- Bostan, S. B. 2022. Sosyal Bilgiler Öğretiminde Eğitsel Oyunlara İlişkin Öğretmen ve Ortaokul Öğrencilerinin Görüşleri: Trabzon İli Örneği. Yüksek Lisans Tezi, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Rize.
- Boyraz, C. ve Serin, G. 2016. İlkokul düzeyinde oyun temelli fiziksel etkinlikler yoluyla kuvvet ve hareket kavramlarının öğretimi. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(1), 89-101.
- Brezovszky, B., McMullen, J., Veermans, K., Hannula Sormunen, M. M., Rodríguez Aflecht, G., Pongsakdi, N. and Lehtinen, E. 2019. Effects of a mathematics game-based learning environment on primary school students' adaptive number knowledge. *Computers & Education*, 128, 63-74. <https://doi.org/10.1016/j.compedu.2018.09.011>
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. 2022. *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Büyüköztürk, Ş. 2012. Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı: İstatistik, araştırma deseni, SPSS uygulamaları ve yorum. Pegem Akademi.
- Candan Tosun, Ö. 2022. "Isı ve Sıcaklık" Konusunun Eğitsel Oyunlarla Öğretilmesinin 5. Sınıf Öğrencilerinin Akademik Başarısına Etkisi: Bir Karma Yöntem Araştırması. Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.

- Cebeci, G. ve Yorulmaz, B. 2023. Hayat bilgisi dersi kapsamında 3. sınıf öğrencilerinin adalet, sorumluluk ve dostluk değerlerinin incelenmesi. İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 24(1), 508-536. <https://doi.org/10.17679/inuefd.1139903>
- Cemil, Ö. ve Rahmi, O. 2021. Sosyal Bilgiler Öğretiminde Ebedi Ürünler ve Yazılı Materyaller. Pegem Akademi.
- Cengizhan, S., 2016. Öğretim Yöntemleri. T. Yanpar Yelken ve C. Akay (Ed.), Öğretim İlke ve Yöntemleri içinde (s. 223-256). Ankara. Anı Yayıncılık.
- Chen, C.-H., Wang, K.-C. and Lin, Y.-H. 2015. The comparison of solitary and collaborative modes of game-based learning on students' science learning and motivation. Educational Technology & Society, 18(2), 237-248.
- Cirav, Ö. 2018. 9-10 Yaş Çocuklara Uygulanan Eğitsel Oyun Aktivitelerinin Fiziksel Ve Motorik Özelliklerine Etkisi. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Gelişim Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Cohen, J. 1988. Statistical power analysis for the behavioral sciences (2nd ed.). Lawrence Erlbaum Associates.
- Cohen, J. 1988. Statistical power analysis for the behavioral sciences (2nd ed.). Routledge.
- Contuk, F. Y. 2018. Üniversite öğrencilerinin finansal okuryazarlık durumunu etkileyen faktörler üzerine bir araştırma: muğla sıtkı koçman üniversitesi örneği. Muhasebe ve Finansman Dergisi, (77), 115-136. <https://doi.org/10.25095/mufad.401316>
- Coşkun, M., Çalışkan, H. ve Terzi, T. 2023. Ortaokul öğrencilerinin bireysel ve sosyal sorumluluk düzeylerinin incelenmesi. Uluslararası Sosyal Alan Araştırmaları Dergisi, 12 (1), 48-59.
- Cumming, G. 2014. The new statistics: why and how. Psychological Science, 25(1), 7–29. <https://doi.org/10.1177/0956797613504966>
- Çam, A. V. ve Barut, A. 2015. Finansal okuryazarlık düzeyi ve davranışları: Gümüşhane Üniversitesi önlisans öğrencileri üzerinde bir araştırma. Küresel İktisat ve İşletme Çalışmaları Dergisi, 4(7), 63-72.
- Çamlı, M. R. 2021. Okul Öncesi 4-6 Yaş Grubu Öğrencilerine Yönelik Değerler Eğitimi: Drama ve Eğitsel Oyun Uygulama Örnekleri. Yüksek Lisans Tezi, İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

- Çangır, M. 2008. İlköğretim Din Kültürü Ve Ahlak Bilgisi Derslerinde Eğitsel Oyun Yönteminin Uygulanma Durumu (Tuzla Örneği). Yüksek Lisans Tezi, Yedi Tepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Çankaya, S. ve Karamete, A. 2008. Eğitsel bilgisayar oyunlarının öğrencilerin matematik dersine ve eğitsel bilgisayar oyunlarına yönelik tutumlarına etkisi. Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 4(2), 115-127. <https://doi.org/10.17860/efd.31845>
- Çelikkaya, T. ve Kuş, Z. 2009. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin kullandıkları yöntem ve teknikler. Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 22(2), 741-758.
- Çelikten, L. 2020. Marmara Finansal Okuryazarlık Programı'nın Geliştirilmesi Ve İlkokul 4. Sınıf Öğrencilerinin Finansal Okuryazarlık Becerilerine Etkisinin İncelenmesi. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Çengelci, T., Hancı, B. ve Karaduman, H. 2013. Okul ortamında değerler eğitimi konusunda öğretmen ve öğrenci görüşleri. Değerler Eğitimi Dergisi, 11(25), 33-56.
- Çetin, T., Kuş, Z. ve Karatekin, K. 2010. Sınıf ve sosyal bilgiler öğretmenlerinin gezi-gözlem yöntemine ilişkin görüşleri. Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi, (2), 158-180.
- Çoban, A. 2012. Öğretim İlke ve Yöntemleri. Ankara. Pegem Akademi.
- Demir, A. Y. ve Özyurt, M. 2021. Sosyal bilgiler dersi öğretim programı ve ders kitaplarının 21. yüzyıl becerileri bağlamında incelenmesi. İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 22(2), 1254-1290. <https://doi.org/10.17679/inuefd.867905>
- Demirel, Ö. 2017. Öğretim İlke ve Yöntemleri Öğretme Sanatı. Ankara. Pegem Akademi.
- Durkut, K. A. 2021. 7. Sınıf Öğrencilerinin Sosyal Bilgiler Programında Yer Alan Problem Çözme Becerisi Ve Sorumluluk Değeri Düzeyleri İle Bunların Aile İçi İletişimlerine Etkisi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bursa Uludağ Üniversitesi, Bursa.
- Efe Kündüzler, S. 2023. Eğitsel Oyun, Matematik Merkezinde Oyun ve Dijital Oyunun Çocukların Matematik ve Öz Düzenlemeli Becerilerine Etkisi. Doktora Tezi, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Denizli.
- Eker, S. 2020. 2005 sosyal bilgiler öğretim programı ile 2018 sosyal bilgiler öğretim programının karşılaştırılmalı analizi. Al Farabi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi, 5(1), 86-103.

- Ekici, G. ve Bilici, H. I. 2017. . İlkokul öğrencilerinin “yuva” kavramına ilişkin bilişsel yapıları: hayat bilgisi dersine nitel bir analiz örneği. *Journal of Computer and Education Research*, 5(9), 1-30.
- Er, B. ve Taylan, A. E. 2017. Lise öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeylerinin belirlenmesine yönelik bir araştırma. *Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilgiler Enstitüsü Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(14), 297-317.
- Er, F., Temizel, F., Özdemir, A. ve Sönmez, H. 2014. Lisans eğitim programlarının finansal okuryazarlık düzeyine etkisinin araştırılması: Türkiye örneği. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(4), 113-125. <https://doi.org/10.18037/ausbd.00957>
- Er, T. 2019. Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Finansal Okuryazarlık Düzeylerinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Niğde Ömer Halis Demir Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Niğde.
- Erdem, A. R. 2005. Etkili ve Verimli – Nitelikli – Eğitim. Ankara. Anı Yayıncılık.
- Erdoğan, B. R. ve Gümüştekin, G. 2023. Sosyal sorumluluk faaliyetlerinin yönetimi ve yaşanan zorluklar, sivil toplum kuruluşları üzerine bir inceleme. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 10(2), 98-117.
- Erkan, A. 2019. İlkokul 4. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Kullanılan Eğitsel Oyun Ve Dijital Oyun Öğretiminin Öğrencilerin Başarı Ve Tutumlarına Etkisi. Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Elazığ.
- Eroğlu, F. 2015. Eğitim Psikolojisi (22. Baskı). İstanbul. Beta Yayıncılık.
- Eshach, H. 2007. Bridging In-School And Out Of School Learning: Formal, NonFormal, And İnformal Education. *Journal Of Science Education And Technology*, 16(2), 171-190. <https://doi.org/10.1007/s10956-006-9027-1>
- Field, A. 2013. *Discovering statistics using IBM SPSS statistics* (4th ed.). Sage.
- Field, A. 2018. *Discovering Statistics Using IBM SPSS Statistics* (5th Ed.). Sage.
- Fidan, N. ve Erden, M. 1998. *Eğitime Giriş* . İstanbul. Alkım Yayıncılık.
- Fritz, C. O., Morris, P. E. and Richler, J. J. 2012. Effect size estimates: Current use, calculations, and interpretation. *Journal of Experimental Psychology: General*, 141(1), 2–18. <https://doi.org/10.1037/a0024338>
- Garipağaoğlu, N. 2001. Gezi-gözlem metodunun coğrafya eğitimi ve öğretimindeki yeri. *Marmara Coğrafya Dergisi*, 2(3), 13-30.

- Gedik, M. 2017. Ortaokul 2. sınıf öğrencilerinin okuma becerilerinin geliştirilmesinde eğitsel oyunların başarı ve kalıcılığa etkisi. Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi, 58, 453-464.
- Genç, S. ve Buyurgan, S. 2018. Oyuna dayalı müze etkinliklerinin öğrenci erişimi ve görse sanatlar dersine karşı tutumları üzerine etkisi. İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 19(3), 687-699. <https://doi.org/10.17679/inuefd.440804>
- George, D. and Mallery, P. 2016. IBM SPSS Statistics 23 Step by Step: A Simple Guide and Reference. Routledge.
- Ghasemi, A. and Zahediasl, S. (2012). Normality tests for statistical analysis: A guide for non-statisticians. International Journal of Endocrinology and Metabolism, 10(2), 486–489. <https://doi.org/10.5812/ijem.3505>
- Gibbons, J. D. and Chakraborti, S. 2011. Nonparametric statistical inference (5th ed.). CRC Press.
- Gravetter, F. J. and Wallnau, L. B. 2014. Essentials of Statistics for the Behavioral Sciences (8th ed.). Cengage Learning.
- Gravetter, F. J. and Wallnau, L. B. 2016. Statistics for the behavioral sciences (10th ed.). Cengage Learning.
- Gürbüz, Ö. 2019. Eğitsel Oyun Etkinliklerinin Fen Eğitiminde Akademik Başarı, Tutum ve Motivasyon Üzerine Etkisi. Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Edirne.
- Gürbüz, R., Gülburnu, M. ve Şahin, S. 2017. Oyun destekli kesir öğretimine ilişkin öğretmen görüşleri: video destekli bir çalışma. Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 25(9), 98-132.
- Gürpınar, C. 2017. Fen Bilimleri Öğretiminde Eğitsel Oyun Destekli Öğretim Uygulamalarının Öğrenme Ürünlerine Etkisi. Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Kırıkkale. .
- Gürses, A., Yalçın, M. ve Doğan, Ç. 2003. Fen sınıflarında öğretmenin yeri. Milli Eğitim Dergisi, (157), 5-15.
- Güvenç, H. 2017. Öğretim programlarımızda finansal okuryazarlık. Elementary Education Online, 16(3), 935-948. <https://doi.org/10.17051/ilkonline.2017.330233>
- Güzel, E. ve Toptaş, V. 2023. Türkiye’de 2004-2022 yılları arasında ilköğretim matematik öğretiminde eğitsel oyun kullanımı üzerine yapılmış çalışmaların incelenmesi. Ahi

- Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi, 24(1), 570-614.
<https://doi.org/10.29299/kefad.1142685>
- Hanbaba, L. 2011. Oyunla Öğretim Yönteminin İlköğretim 3.Sınıf Öğrencilerinin Hayat Bilgisi Dersi Başarı Ve Tutumuna Etkisi. Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.
- Hatay Uçar, F. 2019. İlkokul Hayat Bilgisi Ve Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarında Değerler Eğitimi. Yüksek Lisans Tezi, Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Hatay. .
- Hwang, G.-J., Chiu, L.-Y. and Chen, C.-H. 2015. A contextual game-based learning approach to improving students' inquiry-based learning performance in social studies courses. Computers & Education, 81, 13-25.
<https://doi.org/10.1016/j.compedu.2014.09.006>
- Işık, İ. ve Semerci, N. 2016. İlkokul 3. sınıf öğrencilerine İngilizce kelime öğretiminde eğitsel oyunların akademik başarıya etkisi. Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 7(1), 787-804.
- Jancic-Hegedis, P. and Hus, V. 2018. Teaching social studies with games. International Journal of Game-Based Learning (IJGBL), 8(2), 68-79.
<https://doi.org/10.4018/IJGBL.2018040106>
- Kaderli, Y., Gümüş, U. T. ve Danışman, E. 2017. Finansal okuryazarlığın düzeyinin belirlenmesi: türk silahlı kuvvetleri emekli personeli üzerinde bir araştırma. International Journal of Finance & Banking Studies, 5(5), 2147-4486.
<https://doi.org/10.20525/ijfbs.v5i5.635>
- Kalaycı, N. ve Baysal, S. B. 2019. Sosyal bilgiler öğretim programlarının karşılaştırmalı analizi (2005-2017-2018). Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 22(1), 106-129. <https://doi.org/10.32709/akusosbil.544022>
- Kan, Ç. 2010. Sosyal bilgiler dersi ve değerler eğitimi. Milli Eğitim Dergisi, 40(187), 138-145.
- Kanat, H. 2023. Sosyal Bilgilerde Beceri Temelli Öğretim Uygulamalarının Akademik Başarıya ve Beceriye Etkisi: Meta Analiz Çalışması. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kandemir, K. 2023. Dijital Öykü ve Eğitsel Oyunla Desteklenen Ortaokul 6. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinin Öğrencilerin Akademik Başarılarına, Derse Yönelik Tutumlarına ve

- Sosyal Becerilerine Etkisi. Doktora Tezi, Kastamonu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kastamonu.
- Kara, R. M. 2018. 2005 Ve 2017 Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarındaki “Eski Çağ” Konusunun İncelenmesi Ve Öğretim Programlarının Öğretmen Görüşlerine Dayalı Olarak Karşılaştırılması. Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Karaaslan, H. 2020. Ortaokul Öğrencilerinin Finansal Okuryazarlık Düzeylerinin Belirlenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Karabağ, G. ve Aydoğan, O. 2015. Oyun yöntemiyle tarih öğretiminin öğrenci erişimine ve kalıcılığına etkisi. Turkish History Education Journal, 4(1), 67-88. <https://doi.org/10.17497/tuhed.185623>
- Karacaoğlu, Ö. C. 2008. Öğretmenlerin yeterlik algıları. Yüzüncü Yıl Eğitim Fakültesi Dergisi, 27(1), 70-97.
- Karadağ, E. ve Korkmaz, T. 2007. Kuramdan Uygulamaya Yapılandırmacı Öğrenme Yaklaşımı. Ankara. Kök Yayıncılık.
- Karadeniz, M. H. 2017. Geleneksel çocuk oyunlarının matematiğe uyarlanması ve uygulanması sürecindeki kazanım ve problemlere genel bir bakış. Kastamonu Eğitim Dergisi, 25(6), 2245-2262.
- Karakuş, Ö. ve Başbüyük, O. 2009. Deneysel ve deneysel olmayan araştırma yöntemleri. K. Böke (Ed.). Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri İçinde. İstanbul. Alfa Yayınları.
- Karataş, H. 2021. Sosyal Bilgiler Öğretiminde Eğitsel Oyun Kullanımına İlişkin Öğretmen Görüşleri. Yüksek Lisans Tezi, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Nevşehir.
- Kayan, S. 2023. Eğitsel Oyunlarla Cebirsel İfadeler Öğretiminin Altıncı Sınıf Öğrencilerinin Matematik Başarı ve Tutumlarına Etkisi. Yüksek Lisans Tezi, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Niğde.
- Kayhan E. 2024. Hayat Bilgisi Dersinde Eğitsel Oyun Kullanımının Öğrencilerin Akademik Başarı Ve Tutumlarına Etkisi. Yüksek Lisans Tezi, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırşehir.
- Kepenekçi, Y. K. 2003. İlköğretimde insan hakları ve sorumluluk eğitimi. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 34(34), 280-299.

- Keskin, A. A. 2022. Bilgisayar Destekli Eğitsel Oyunlarla Gerçekleştirilen Sosyal Bilgiler Dersinin Akademik Başarıya Etkisi. Yüksek Lisans Tezi, Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Ağrı. .
- Keskinkılıç, V. 2019. Ortaokul 6. Sınıf Matematik Dersi Geometri Öğrenme Alanında Gösterip Yaptırma Yönteminin Öğrenci Başarısına ve Kalıcılığına Etkisi. Yüksek Lisans Tezi, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırşehir.
- Kılıç, Y., Ata, H. A. ve Seyrek, İ. H. 2015. Finansal okuryazarlık: Üniversite öğrencilerine yönelik bir araştırma. Muhasebe ve Finansman Dergisi(66), 129-150. <https://doi.org/10.25095/mufad.396535>
- Kılıçarslan, S. M. 2023. Fen Öğretiminde Mendel Genetiği Konusuna Yönelik Eğitsel Oyun Tasarımı ve Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kim, Y. H. 2013. Statistical notes for clinical researchers: Assessing normal distribution (2) using skewness and kurtosis. Restorative Dentistry & Endodontics, 38(1),52–54.<https://doi.org/10.5395/rde.2013.38.1.52>
- Kim, Y. H. 2020. Analysis of the educational effects of gamification social studies lesson in elementary school using game for education. Journal of Korea Game Society, 20(5), 21-30. <https://doi.org/10.7583/JKGS.2020.20.5.21>
- Koçyiğit, S., Tuğluk, M. N. ve Kök, M. 2007. Çocuğun Gelişim Sürecinde Eğitsel Bir Etkinlik Olarak Oyun. Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi(16), 324-342.
- Kolaç, E. ve Karadağ, R. 2012. Türkçe öğretmen adaylarının “değer” kavramına yükledikleri anlamlar ve değer sıralamaları. İlköğretim Online, 11(3), 762-777.
- Korkmaz, S. 2018. Eğitsel Oyun Geliştirerek Desteklenen Fen Bilimleri Öğretiminin Öğrenci Tutum ve Başarısına Etkisi. Yüksek Lisans Tezi, Bartın Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bartın.
- Koroğlu, H. 2021. Ortaokul Öğrencilerinin Finansal Okuryazarlık Becerilerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın.
- Küçükahmet, L. 2001. Öğretim İlke ve Yöntemleri (27. baskı). Ankara. Nobel Yayınları.

- Lakens, D. 2013. Calculating and reporting effect sizes to facilitate cumulative science: a practical primer for t-tests and ANOVAs. *Frontiers in Psychology*, 4, 863. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2013.00863>
- L.Jorgensen, B. and Savla, J. 2010. Financial literacy on young people adults: the importance of parental socialization. *Family Relations*, 59(4), 465-478. <https://doi.org/10.1111/j.1741-3729.2010.00616.x>
- Lilian, G., Odundo, P., Gatumu, J. and Muasya, J. 2020. Stakeholders' support for social studies curriculum and enhancement of responsibility among learners in early years education Centres in Nairobi City county. *Teacher Education and Curriculum Studies*, 5(2), 30-37. <https://doi.org/10.11648/j.tecs.20200502.13>
- Mallı, A. Y. 2022. 12-14 Yaş Gurubunda Eğitsel Oyunların Çoklu Zeka, Dikkat ve Motor Beceri Üzerine Etkisinin İncelenmesi. Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi Kış Sporları ve Spor Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Mammadova, G. 2020. İlkokul ve Ortaokul Öğretim Programlarındaki Kazanımlarda Finansal Okuryazarlıkla İlgili Öğrencilerin Tutum ve Görüşleri. Yüksek Lisans Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İzmir.
- MEB. 2005. Sosyal Bilgiler 4.-5. Sınıf öğretim programı ve kılavuzu. Ankara. Millî Eğitim Bakanlığı.
- MEB. 2018. Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı (İlkokul ve Ortaokul 4-7. Sınıflar). Ankara Devlet Kitapları Müdürlüğü.
- MEB. 2024. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli. Ankara Millî Eğitim Bakanlığı.
- Meydan, H. 2014. Okulda değer eğitiminin yeri ve değerler eğitimleri yaklaşımları üzerine bir değerlendirme. *Bülent Ecevit Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 1(1), 93-108.
- Mihalčová, B., Csikosova, A. and (Antošová), M. J. (2014). Financial Literacy–the Urgent Need Today. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*(109), 317-321. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2013.12.464>
- Nurhaniyah, B., Soetjipto, B. E. and Hanurawan, F. 2015. The Implementation of collaborative learning model" find someone who and flashcard game" to enhance social studies learning motivation for the fifth grade students. *Journal of Education and Practice*, 6(17), 166-171.

- Okday, A. 2012. Eğitimin Temel Kavramları Ve Eğitim Düşüncesinin Tarihsel Gelişimi, Eğitim Bilimine Giriş. Ankara. Pegem Akademi.
- Onay, İ. 2021. Sorumluluk Değeri Etkinliklerinin İlkokul 4. Sınıf Öğrencilerinin Sorumluluk Kazanım Düzeylerine Etkisi. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun.
- Öğretir, A. D. 2008. Oyun ve oyun terapisi. Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi, (22), 94-100.
- Öğütveren, M. 2025. Sosyal Bilgiler Dersinde Eğitsel Oyun Kullanımının Akademik Başarıya, Derse Yönelik Tutuma ve Değer Kazandırmaya Etkisi. Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Önal, H. ve Aydın, O. 2018. İlkokul matematik dersinde kavram yanlışları ve hata örnekleri. Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi, 4(2), 1-9.
- Önlen, M. 2022. Sosyal Bilgiler Dersinde Matematiksel Modelleme Etkinlikleriyle Finansal Okuryazarlık Becerisinin Geliştirilmesi. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Kastamonu Üniversitesi, Kastamonu.
- Özdemir, C. 2021. Hayat Bilgisi Dersinde Yer Alan Sorumluluk Değeri Ve İş Birliği Becerisinin Kazandırılmasında Uzman Mantosu Yaklaşımının Etkisi. Doktora tezi, Trabzon Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Trabzon. .
- Özer, A., Gürkan, A. C. ve Ramazanoğlu, O. 2006. Oyunun çocuk gelişimi üzerine etkileri. Fırat Üniversitesi Doğu Araştırmaları Dergisi, 4(3), 54-57.
- Özer, N. ve Atik, S. 2015. Eğitim bilimine giriş. Celal Tayyar Uğurlu (Edt.), Eğitimin Temel Kavramları . Ankara. Eğiten Kitap Yayınları.
- Özer, S. 2023. 4. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Eğitsel Dijital Oyunların Finansal Okuryazarlığa Etkisi. Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Öztekin Ağır, H. S. 2017. İlköğretim Din Kültürü Ve Ahlak Bilgisi Dersinde Sorumluluk Değeri İle İlgili Kazanımların Gerçekleşme Düzeyi. Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Özyürek, A. ve Çavuş, Z. S. 2016. İlkokul öğretmenlerinin oyunu öğretim yöntemi olarak kullanma durumlarının incelenmesi. Kastamonu Eğitim Dergisi, 24(5), 2157-2166.
- Pallant, J. 2020. SPSS survival manual: A step by step guide to data analysis using IBM SPSS. McGraw-Hill Education.

- Pallant, J. 2020. SPSS survival manual: A step by step guide to data analysis using IBM SPSS (7th ed.). Open University Press.
- Pehlivan, H. ve Demirel, Ö. 2022. Örnek olay ve oyun yoluyla öğretimin sosyal bilgiler dersinde öğrenme düzeyine etkisi. Trakya Eğitim Dergisi, 12(3), 1923-1932. <https://doi.org/10.24315/tred.1000035>
- Pınar, Ş. 2016. Günümüz Türk Eğitim Sistemi Ve Öğrenci Profili (Kırıkkale Örneği). Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Kırıkkale.
- Purnamasari, H., Asrori, A. and Warneri, W. 2019. The development of learning module in social knowledge on economic activity based on living value education of responsibility value. Journal of Education, Teaching and Learning, 4(2), 389-394. <https://doi.org/10.26737/jetl.v4i2.1922>
- Razali, N. M. and Wah, Y. B. 2011. Power comparisons of Shapiro-Wilk, Kolmogorov-Smirnov, Lilliefors and Anderson-Darling tests. Journal of Statistical Modeling and Analytics, 2(1), 21-33.
- Saleh, A. M. and Althaqafi, A. S. 2022. The effect of using educational games as a tool in teaching english vocabulary to Arab young children: A quasi-experimental study in a kindergarten school in Saudi Arabia. Sage Open, 12(1). <https://doi.org/10.1177/21582440221079806>
- Saracaloğlu, S. ve Karasakaloğlu, N. 2011. The opinions of Turkish teachers on teaching methods and techniques. Elementary Education Online, 10(3), 951-960.
- Savaş, E. ve Gülüm, K. 2014. Geleneksel oyunlarla öğretim yöntemi uygulamasının başarı ve kalıcılık üzerine etkisi. Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 16(1), 183-202.
- Seçkin, M. ve Yılmaz, S. 2015. Örnek olay yönteminin öğretmen adaylarının kimya laboratuvarı dersine karşı endişelerine etkisi. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 29(2), 215-227.
- Selçuk, Z. 2015. Eğitim Psikolojisi (22. baskı). Ankara. Nobel Yayıncılık.
- Senemoğlu, N. 2020. Gelişim, Öğrenme ve Öğretim: Kuramdan Uygulamaya. Ankara. Anı Yayıncılık.
- Server, M. O. ve Barkan, K. Z. 2022. İlköğretim öğrencilerinde çocuk oyunları ve eğitsel oyunların bazı fiziksel ve fizyolojik parametreler üzerine etkilerinin karşılaştırılması.

- Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi, 11(2), 654-661.
<https://doi.org/10.37989/gumussagbil.1097205>
- Sevinç, M. 2004. Erken çocukluk gelişimi ve eğitiminde oyun. İstanbul. Morpa Kültür Yayınları.
- Seyhan, A. 2020. Sosyal bilgiler dersinde finansal okuryazarlık becerisinin kazandırılmasına yönelik öğretmen görüşleri. Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 6(11), 88-113. <https://doi.org/10.34086/rteusbe.726511>
- Sousa, M. J. and Rocha, Á. 2019. Leadership styles and skills developed through game-based learning. Journal of Business Research, 94, 360-366. <https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2018.01.057>
- Soydan, Ş. N. 2019. Tam Sayılar Öğretiminde Eğitsel Oyun Kullanımının 7. Sınıf Öğrencilerinin Akademik Başarısı Ve Derse Karşı Tutumu Üzerine Etkisinin Araştırılması. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Soylu, N. 2019. İlkokul 1.Sınıf Türkçe Ders Kitabı Metinlerinin Değerlerinin Eğitim Açısından İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Sönmez, V. 2001. Öğretim İlke ve Yöntemleri. Ankara. Anı Yayıncılık.
- Sönmez, V. 2002. Eğitim Felsefesi. Ankara. Anı Yayıncılık.
- Sönmez, V. 2007. Program Geliştirmede Öğretmen El Kitabı. Ankara. Anı Yayıncılık.
- Subaşı, G. 2014. Eğitim Psikolojisi. A. Ulusoy (Ed.). Eğitim Psikolojisi içinde. Ankara. Anı Yayıncılık.
- Sünbül, A. M. 2011. Öğretim İlke ve Yöntemleri. Konya. Eğitim Yayınevi.
- Swiecka, B., E. Y., Özen, E. and Grima, S. 2020. Financial literacy: The case of Poland. Sustainability, 12(2), 700. <https://doi.org/10.3390/su12020700>
- Şahin, A. E. 2004. Eğitimle İlgili Temel Kavramlar. V. Sönmez (Ed.), Öğretmenlik Mesleğine Giriş İçinde. Ankara. Anı Yayıncılık.
- Şahin, M. ve Barış, S. 2017. Finansal okuryazarlık ve tasarruf davranışları: Kamu çalışanları üzerine bir inceleme. Çankırı Karatekin Üniversitesi İİBF Dergisi, 7(2), 77-103. <https://doi.org/10.18074/ckuiibfd.332555>
- Şahin, S., Atasoy, B. ve Somyürek, S. 2010. Öğretmen eğitiminde örnek olay yöntemi. Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 9(2), 253-277.

- Şahinel, M. 2003. Etkin Öğrenme. Ankara. Pegem Yayıncılık.
- Şahin Unat, C. 2023. 4. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Oyunla Öğretim Etkinliklerinin Öğrenci Açısından İncelenmesi: Bir Eylem Araştırması. Yüksek Lisans Tezi, Kastamonu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kastamonu.
- Şentürk, A. 2020. 4. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Yaratıcı Drama Yönteminin Öğrenci Başarısına ve Tutumuna Etkisinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Aydın Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.
- Tabachnick, B. G. and Fidell, L. S. 2019. Using Multivariate Statistics (7th ed.). Pearson.
- Tan, Ş. ve Erdoğan, A. 2001. Öğretimi Planlama ve Değerlendirme. Ankara. Anı Yayıncılık.
- Tanrıöğen, A., Yalçinkaya, M. K., Ekiz, D., Yaşaroğlu, F., Çelik, F., Durukan, H. ve Kapusuzoğlu, Ş. 2006. Eğitim Bilimine Giriş. İstanbul. Lisans Yayıncılık.
- Tanyel, H. H. 2022. Sosyal Bilgiler Dersinde Finansal Okuryazarlık Becerisinin Kazandırılmasında Farklılaşmış Öğretim Etkinliklerinin Etkisi. Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Tarakçı, A. 2013. İlkokul 4. Sınıf Türkçe Dersinde Görsel Okuma- Görsel Sunu Çalışmalarında Değerler Eğitiminde Kitle İletişim Araçları Kullanılmasının Değer Edinimine Ve Türkçe Dersine Yönelik Tutuma Etkisi. Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Denizli.
- Taşdemir, M. ve Dağıstan, G. 2014. Çocuklara sorumluluk kazandırmada ebeveynlerin bhtg yaklaşımını uygulama durumları: bir durum çalışması. Turkish Studies, 9(8), 47-71. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.7318>
- Taşpınar, M. 2005. Kuramdan Uygulamaya Öğretim Yöntemleri. Ankara. Nobel Yayınevi.
- Tavşancıl, E. 2022. Tutumların Ölçülmesi ve SPSS ile Veri Analizi (6. Baskı). Nobel Yayıncılık.
- Tay, B. ve Yangın, B. 2008. 4. sınıf öğrencilerinin sosyal bilgiler dersinde sınıf ortamında kullandıkları öğrenme stratejileri. Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi, 9(3), 73-88.
- TDK. 2023. <https://sozluk.gov.tr/> adresinden alındı.
- TDK. 2024, Ocak 06. Büyük Türkçe Sözlük. <http://www.tdk.gov.tr> adresinden alındı
- Torun, F. ve Duran, H. 2014. Çocuk hakları öğretiminde oyun yönteminin başarıya, kalıcılığa ve tutuma etkisi. Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 16, 418-448. <https://doi.org/10.14520/adyusbd.653>

- Trajkovik, V., Malinovski, T., Vasileva-Stojanovska, T. and Vasileva, M. 2018. Traditional games in elementary school: Relationships of student's personality traits, motivation and experience with learning outcomes. Plos one, 13(8). e0202172. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0202172>
- Tuğrul, B., Boz, M., Uludağ, G., Metin-Aslan, Ö., Sevimli-Çelik, S. ve Sözer Çapan, A. 2019. Okul öncesi dönemdeki çocukların okuldaki oyun olanaklarının incelenmesi. Trakya Eğitim Dergisi, 9(2), 185-198. <https://doi.org/10.24315/tred.426421>
- Tut, E., Kiroğlu, K. ve Kırbıyık, N. 2023. İlkokullarda eğitsel oyunların kullanımını engelleyen faktörler. Buca Eğitim Fakültesi Dergisi, (57), 1256-1286. <https://doi.org/10.53444/deubefd.1260836>
- Usta, N., Işık, A. D., Taş, F., Gülay, G., Şahan, G., Genç, S. ve Özge Demir, K. K. 2018. Oyunlarla matematik öğretiminin ortaokul 7. sınıf öğrencilerinin matematik başarısına etkisi. İlköğretim Online, 17(4), 1972-1987. <https://doi.org/10.17051/ilkonline.2019.506917>
- Uygun, K., Akgeyik, Ü. ve Öztürk, C. 2018. Eğitsel oyunların sosyal bilgiler öğretimine etkisi etkinlik örneği. Araştırma ve Deneyim Dergisi, 3(2), 75-92.
- Uzun, E. M. ve Alat, K. 2017. Okul öncesi dönemde uygulanan “okula hazırız” eğitim programının ilköğretim birinci sınıf öğrencilerinin hazırbulunuşluk düzeylerine etkisi. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 36(2), 59-80. <https://doi.org/10.7822/omuefd.373028>
- Ün Açıkgöz, K. 2003. Aktif Öğrenme. İzmir. Eğitim Dünyası Yayınları.
- Ünalı, A., Uzunöz, A. ve Meydan, A. 2023. Ortaokul öğrencilerinin sorumluluk değerine ilişkin metaforik algıları. Gelecek Vizyonlar Dergisi, 7(2), 51-70. <https://doi.org/10.29329/fvj.2023.569.4>
- Ünlüer, G. 2021. Sosyal bilgiler dersinde finansal okuryazarlık becerisinin etkinlikleriyle kazandırılmasına ilişkin eylem araştırması. International Journal of Humanities and Education, 7(15), 277-303.
- Ütkür, N., Kabapınar, Y. ve Önder, A. 2016. Örnek olay yönteminin hayat bilgisi derslerinde kullanımına yönelik bir eylem araştırması. Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi, 13(2), 41-58.

- Vahapoğlu, B. 2022. Öğrenme Güçlüğü Olan Çocuklarda Eğitsel Oyunların Denge ve Koordinasyona Olan Etkisinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Yozgat Bozok Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Yozgat.
- Van Putten, S., Blom, N. and Van Coller, A. 2020. The developmental influence of collaborative games in the grade 6 mathematics classroom. *International Journal of Mathematical Education in Science and Technology*, 53(6), 1478-1501. <https://doi.org/10.1080/0020739X.2020.1829139>
- Varışoğlu, B., Şeref, İ., Gedik, M. ve Yılmaz, İ. 2013. Türkçe dersinde uygulanan eğitsel oyunlara yönelik tutum ölçeği: geçerlilik ve güvenirlik çalışması. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (11), 1059-1081. <https://doi.org/10.14520/adyusbd.345>
- Yalçın, A. 2021. 5. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Uygulanan Sorumluluk Temelli Etkinliklerin Öğrencilere Sorumluluk Değerini Kazandırmadaki Etkisi. Doktora Tezi, Bursa Uludağ Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bursa.
- Yalçınkaya, E. ve Er, T. 2019. Sosyal bilgiler eğitiminde finansal okuryazarlık. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, 9(1), 1-24.
- Yaşar, İ. 2024. İlkokul Türkçe, Hayat Bilgisi, Sosyal Bilgiler, Fen Bilimleri Ve Matematik Ders Kitaplarının Sorumluluk Değeri Bakımından İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Yavuzylmaz, M. 2018. Eğitsel Oyun Destekli Takım-Oyun-Turnuva Yönteminin 5. Sınıf Öğrencilerinin ‘Elektirik’ Konusundaki Akademik Başarılarına Ve Motivasyonlarına Etkisi. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Yazar, T. ve Karataş, K. 2018. Öğrenme-Öğretme Kuram ve Yaklaşımları. Ankara. Pegem Akademi.
- Yazıcı, K. 2006. Değerler eğitimi'ne genel bir bakış. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, (19), 499-522.
- Yazıcıoğlu, A. ve Alkan, V. 2019. Sosyal bilgiler dersinin toulmin tartışma modeli'ne dayalı öğretimi. *Anadolu Journal of Educational Sciences International*, 9(2), 352-395. <https://doi.org/10.18039/ajesi.577239>
- Yeni, Z. 2023. Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Etkin Vatandaşlık Kavramına İlişkin Bilişsel Yapılarının İncelenmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.

- Yenice, N., Alpak-Tunç, G. ve Yavaşoğlu, N. 2019. Eğitsel oyun uygulamasının 5. sınıf öğrencilerinin fen öğrenmeye yönelik motivasyonları üzerindeki etkisinin incelenmesi. E-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi, 10(1), 87-100. <https://doi.org/10.19160/ijer.369935>
- Yeşilkaya, İ. 2013. 7. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi ‘Zaman İçinde Bilim’ Ünitesinin Eğitsel Oyun Yöntemi İle Öğretimi. Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Yiğit, Y. 2022. Sosyal Bilgiler Dersini Almış Ortaokul Öğrencilerinin Finansal Okuryazarlık Yeterliliğine İlişkin Bir Araştırma. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Van.
- Yıldırım, B. 2015. Eğitsel Oyun Ve Dönüt-Düzeltilmenin Öğrenme Düzeyi Ve Kalıcılığa Etkisi. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya.
- Yıldırım, M. ve Can, S. 2017. Eğitsel oyunlarla fen dersine "var mısın yok musun"? Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi, (35), 14-30.
- Yıldırım, R. ve Ortak, Ş. 2021. Sosyal bilgiler öğretiminde gezilerden yararlanma. Uluslararası Sosyal Alan Araştırmaları Dergisi, 11(1), 71-87.
- Yıldız, E., Şimşek, Ü. ve Ağdaş, H. 2016. Eğitsel oyun entegre edilmiş işbirlikli öğrenme modelinin öğrencilerin fen öğrenimi motivasyonları ve sosyal becerileri üzerine etkisi. Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi, 18(2), 37-54.
- Yıldız, S. E. 2022. Hayat Bilgisi Dersinde Eğitsel Oyun Temelli Etkinliklerin Öğrencilerin Akademik Başarı, Tutum Ve Motivasyon Düzeylerine Etkisinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Yılmaz, E., Aladağ, S. ve Kaya, G. 2022. Çocuklar için finansal okuryazarlık ölçeğinin geliştirilmesi: geçerlik ve güvenirlik çalışmaları. Eğitimde Çok Disiplinli Çalışmalar Dergisi, 6(3), 100-111. <https://doi.org/10.14520/adyusbd.345>
- Yontar, A. 2013. Sosyal Bilgiler Programında Kazandırılması Hedeflenen Sorumluluk Değeri Ve Empati Becerisi Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara.
- Yu, Z., Gao, M. and Wang, L. 2020. The effect of educational games on learning outcomes, student motivation, engagement and satisfaction. Journal of Educational Computing Research, 59(3), 522-546. <https://doi.org/10.1177/0735633120969214>

EKLER

Ek 1. MEB Araştırma İzni

T.C.
AĞRI VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : E-78971437-20-95499400
Konu : Araştırma Uygulama İzni
(Abdulkadir ERCELEP)

30/01/2024

VALİLİK MAKAMINA

İlgi : Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Rektörlüğünün 30.01.2024 tarihli ve 94001824 sayılı yazısı.

Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Lisansüstü Enstitüsü Temel Eğitim Ana Bilim Dalı tezli yüksek lisans öğrencisi Abdulkadir ERCELEP' in "4. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Eğitsel Oyunun Finansal Okuryazarlık Becerisi ve Sorumluluk Değerine Etkisinin İncelenmesi" konulu bilimsel çalışmasının Ağrı'daki ilkokullarda uygulanması müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görülmesi halinde, Olurlarınıza arz ederim.

Hasan KÖKREK
İl Millî Eğitim Müdürü

OLUR
Ahmet Raşit ORHAN
Vali a.
Vali Yardımcısı

Ek:
-İl Millî Eğitim Komisyon Tutanağı
-İlgide Kayıtlı Yazı ve Ekleri

Adres : Ar-Ge Birimi

Telefon No : 0 (472) 280 94 42

E-Posta:

Keş Adresi : meb@hs01.kep.tr

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/meb-ebys>

Bilgi için:

Unvan : Büro Personeli

İnternet Adresi:

Faks:

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden 5985-e6e7-3fc5-b939-0cd5 kodu ile teyit edilebilir.

Ek 2. Çocuklar İçin Finansal Okuryazarlık Ölçeği

Maddeler	Her Zaman	Çoğu Zaman	Bazen	Nadiren	Hiçbir Zaman
1. İhtiyaçlarım için bütçe oluştururum.					
2. Alışveriş için ihtiyaç listesi hazırlarım.					
3. Bir ürünü satın almadan önce fiyatını araştırırım.					
4. Satın alacağım ürünün pahalı olmasını tercih ederim.					
5. Ambalajlı gıdaların içindekiler bölümünü incelerim.					
6. Aynı kalitedeki ürünlerin ucuz olanını seçerim.					
7. Satın alacağım ürünlerde TSE damgası olmasına dikkat ederim.					
8. Alışverişlerimde yerli üretim ürünlerini tercih ederim.					
9. Tüketici olarak haklarımı bilirim.					
10. Ailemle bütçe planı hazırlarım.					
11. Bütçe planı hazırlarken gelir ve giderlerin denk olmasına dikkat ederim.					
12. Harcamalarımın sorumluluğunu alırım.					
13. Harcamalarımда önceliği temel ihtiyaçlarıma veririm.					
14. Harcamalarımдан tasarruf ederek paramı biriktiririm.					
15. Param gereksiz yere harcamamaya dikkat ederim.					
16. Ailemin bütçesine destek olmak için harcamalarıma dikkat ederim.					
17. Satın aldığım üründe sorun çıkarsa iade ederim.					
18. Satın aldığım ürünlerin fişini bir süre saklarım.					
19. Birikim yapmak için kumbara kullanırım.					
20. Reklamı çok yapılan ürünleri tercih ederim.					
21. Satın alacağım ürünlerin kaliteli olmasına dikkat ederim.					
22. Bütçeme uygun alışverişler yaparım.					
23. Satın alacağım ürün bütçemin üstündeyse para biriktirerek onu almaya çalışırım.					
24. Ürünü satın almadan önce fiyatına bakarım.					

Ek 3. Sorumluluk Değeri Değerlendirme Ölçeği

	MADDEL ER	Katılmıyorum (1)	Kararsızım (2)	Katılıyorum (3)
1.	Gerektiğinde arkadaşlarıma yardım ederim.			
2.	Gerektiğinde yaptığım hatalar için özürdilerim.			
3.	Gerektiğinde arkadaşlarımdan ve öğretmenimden yardım isterim.			
4.	Grup çalışmalarında arkadaşlarıma destek olurum.			
5.	Grubum için elimden gelenin en iyisini yapmaya çalışırım.			
6.	Tüm dikkatimi yaptığım işe <u>vermem.</u>			
7.	Üstlendiğim görevleri yarım bırakmadantamamlarım.			
8.	Üzerime düşen görevleri ertelerim.			
9.	Sınıfta bir karar alınacaksa ben de kendikararımı söylerim.			
10.	Grupta yapmam gereken işleri zamanında <u>yapmam.</u>			
11.	Grup çalışmalarında arkadaşlarıma karşı sorumlu olduğumu bilirim.			
12.	Arkadaşlarımla çalışırken onları kırmamayaözen gösteririm.			
13.	Grupta üzerime düşen görevleri genelliklekilerine <u>getirmem.</u>			
14.	Grupta herhangi bir hata yaparsam, hatamı <u>kabullenmem.</u>			

Ek 4. Deney Grubuna Uygulanan Eğitsel Oyun Ders Planları

Oyun Adı: İstek Mi İhtiyaç Mı?

Sınıf: 4

Kazanım: İstek ve ihtiyaçlarını ayırt ederek ikisi arasında bilinçli seçimler yapar.

Oyuncu Sayısı: 19

Uygulanacak Ortam: Sınıf Oyunu

Süre: 40 dk.

Sınıf Düzeni: Küme

Araç-Gereç/Malzemeler: İstek ve ihtiyaç cümleleri içeren kartlar.

Oyun Kuralları:

- Öğrenciler iki gruba ayrılır.
- Her gruba eşit sayıda kart verilir.
- Gruptaki öğrenciler sırayla istek ve ihtiyaç cümleleri yazan kartları okuyarak tahtadaki istek ve ihtiyaç yerlerine yapıştırır.
- En çok doğru yapan grup oyunu kazanır.

Oyunun Uygulanışı: Öğretmen sınıfı iki gruba ayırır. Her grubun, ayrı renk kartlarda yazılı istek mi? İhtiyaç mı? Sorularını içeren cümlelerin olduğu kartı vardır. Gruplardaki öğrenciler sırayla gelip kartlardaki cümleleri okuyarak tahtadaki doğru yere yapıştırırlar. Her öğrenci en az iki kere oynayana kadar oyun sürer. Oyun bitiminde öğretmen tahtadaki yapıştırılan kartları okuyarak doğru ve yanlış olanlar ayırt edilir. En fazla doğru yapan grup oyunu kazanır. Eşitlik durumunda joker kartlar verilerek oyun devam eder.

Oyun Adı: Hangi Ekonomik Faaliyeti?

Sınıf: 4

Kazanım: Ailesi ve yakın çevresindeki başlıca ekonomik faaliyetleri tanır.

Oyuncu Sayısı: 19

Uygulanacak Ortam: Sınıf Oyunu

Süre: 40 dk.

Sınıf Düzeni: Küme

Araç-Gereç/Malzemeler: Ekonomik faaliyet görselleri ve görsellerin bulmacaları.

Oyun Kuralları:

- Sınıf dört gruba ayrılır.
- Gruplara, tarım, hayvancılık, madencilik, ormancılık, sanayi, turizm, ticaret, ulaşım ve hizmetler yazılı poşet dosyalar dağıtılır.
- Gruplara, dokuz tane sektöre ait görsellerin bulmaca halleri karışık olarak torba içerisinde verilir.
- Grupların bulmacaları en kısa süre içerisinde tamamlayıp doğru dosyaya koymaları istenir.

Oyunun Uygulanışı: Öğretmen sınıfı dört gruba ayırır. Gruplara, tarım, hayvancılık, madencilik, ormancılık, sanayi, turizm, ticaret, ulaşım ve hizmetler yazılı poşet dosyalar dağıtılır. Bu sektörlere ait görsellerin bulmaca halleri karışık olarak torba içerisinde gruplara verilir. Gruplar, dokuz bulmaca parçasını doğru birleştirerek, uygun poşet dosya içerisine koymaları istenir. En kısa süre içerisinde bitiren grup oyunu kazanır.

Oyun Adı: Tasarruflu Bütçem

Sınıf: 4

Kazanım: Sorumluluk sahibi bir birey olarak bilinçli tüketici davranışları sergiler.

Oyuncu Sayısı: 19

Uygulanacak Ortam: Sınıf Oyunu

Süre: 40 dk.

Sınıf Düzeni: Küme

Araç-Gereç/Malzemeler: Bakkal, Oyuncak, Kıyafet stantları, oyuncak, giysi, ihtiyaç malzemesi fotoğrafları.

Oyun Kuralları:

- Öğrenciler dört gruba ayrılır.
- Her grup anne, baba ve çocuklardan oluşur.
- Gruplara istek ve ihtiyaçların bulunduğu alış veriş listesi ve bir bütçe verilir.
- Alış verişte ihtiyaçları alan ve en çok birikim yapan grup oyunu kazanır.

Oyunun Uygulanışı: Öğretmen sınıfı dört gruba ayırır. Gruplar anne, baba ve çocuklardan oluşur. Her gruba istek ve ihtiyaçların yer aldığı bir alış veriş listesi ve bir bütçe verilir. Gruplardan bakkal, oyuncak ve kıyafet stantlarına giderek alışveriş yapmaları istenir. Gruplardan verilen süre içerisinde ellerindeki bütçe ile alış veriş listesindeki ihtiyaçlardan, son tüketim tarihine dikkat ederek uygun fiyatlı olanları almaları ve bütçelerinde tasarruf yapmaları beklenir. Oyun sonunda grupların birikimleri sınıfta tartışılır.

Oyun Adı: Bütçe Çarkı

Sınıf: 4

Kazanım: Kendine ait örnek bir bütçe oluşturur.

Oyuncu Sayısı: 19

Uygulanacak Ortam: Sınıf Oyunu

Süre: 40 dk.

Sınıf Düzeni: Sıralı sistem

Araç-Gereç/Malzemeler: Kağıt, boya kalem, oyun çarkı.

Oyun Kuralları:

- Sınıftaki her öğrencinin hazırlanan bütçe çarkını çevirmeleri istenir.
- Öğrencilerin, çarkta gelen bölüme ve verilen gelir miktarına göre kendi bütçelerini oluşturmaları istenir.
- Oyun sonunda bütçesinden en fazla arttıran oyunu kazanır.

Oyunun Uygulanışı: Sınıftaki her öğrencinin sırayla bütçe çarkını çevirmeleri istenir. Öğrencilere haftalık 50 TL bütçelerinin olduğu söylenir. Öğrencilerden çarkta çıkan bölüme (Hikaye ile anlat, Konuşarak anlat, Tablo ile anlat, Sen karar ver) ve verilen bütçe ile kendilerine ait gelir ve giderlerini oluşturmaları istenir. Oyun sonunda bütçesinden en fazla arttıran oyunu kazanır.

Oyun Adı: İsrafa Hayır

Sınıf: 4

Kazanım: Çevresindeki kaynakları israf etmeden kullanır.

Oyuncu Sayısı: 19

Uygulanacak Ortam: Sınıf Oyunu

Süre: 40 dk.

Sınıf Düzeni: Küme

Araç-Gereç/Malzemeler: Kağıt, boya kalem, kalem

Oyun Kuralları:

- Sınıf 5 gruba ayrılır.
- Grup liderleri tahtadaki dartın üzerindeki sayılara atış yapar.
- Dart tahtasındaki her sayıya ait bir zarf vardır.
- Atış yapıldıktan sonra grup, zarfın içinden çıkan görevi yerine getirir.

Oyunun Uygulanışı: Sınıf 5 gruba ayrılır. Her grubun lideri sırayla tahtadaki dart tahtasının üzerindeki sayılara atış yapar. Atış hangi sayıya denk gelirse o sayının zarfı alınır. Zarfların içerisinde grupların yapacakları görevler yazılıdır. Oyun bitiminde grup üyeleri yaptıkları görevi sınıf arkadaşlarına sunar. Diğer gruplardan, yapılan etkinlik için 5 üzerinden puan vermeleri istenir. En çok puan toplayan grup oyunu kazanır.

Ek 5. Uygulamaya Ait Fotoğraflar

